

శ్రీమద్భాగవతము
పంచమస్కంధము
మొదటి అధ్యాయము.

శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు భాగవత పురాణమును
చెబుతున్న సందర్భంలో, పరీక్షిత్ మహారాజు శుక మహర్షిని ఈ
విధంగా అడిగాడు.

“ఓ మునీంద్రా! ఇదివరకు తమరు స్వాయంభువ మనువు
కుమారుడైన ప్రియవ్రతుడు మహా భక్తుడు. ఈ ప్రాపంచిక సుఖముల
మీద, విషయ వాంఛల మీద ఆసక్తి లేని వాడు అని చెప్పారు కదా!
మరి ఆ ప్రియవ్రతుడు గృహస్థాశ్రమము ఎందుకు స్వీకరించాడు?
ఎందుకంటే గృహస్థాశ్రమము లో ఉన్న వారు ఆత్మజ్ఞానము నశించి,
కర్మబంధనములలో చిక్కుకుంటారు కదా! పైగా ప్రియవ్రతుడి లాంటి
ఆత్మజ్ఞానము కల వారికి, తాము చేసే కర్మల మీద ఆసక్తి లేని వారికి,
గృహస్థాశ్రమము మీద కోరిక ఎందుకు కలిగింది. అలా కోరిక కలగటం
మంచిది కాదు కదా!

బ్రహ్మర్షి! ఎవని చిత్తము ఆ పరమాత్మ పాదపద్మముల
యందు లగ్నం అవుతుందో, ఎవడు ప్రశాంత మైన చిత్తంతో ఉంటాడో,
అటువంటి వారి హృదయము భార్య, పుత్రుల యందు, రాజ్యపాలన
యందు ఆసక్తి చూపదు కదా! పోనీ! ప్రియ వ్రతుడికి రాజ్యసుఖముల
యందు, భార్య కుమారుల యందు ఇదివరకే ఆసక్తి ఉందా అని
అనుకుంటే, మరి ఆయనకు పరమాత్మయందు అచంచలమైన భక్తి,
ఎల్లప్పుడు భగవంతుని ధ్యానించాలి, స్మరించాలి అనే ఆత్మజ్ఞానము ఎలా

కలిగింది. ఇదంతా నాకు అనేక సందేహములను కలిగిస్తూ ఉంది. దయచేసి నా సందేహములను నివృత్తి చేయండి.” అని పరీక్షిత్తు మహారాజు శుకమహర్షిని ప్రశ్నించాడు.

పరీక్షిత్తు మహారాజు అడిగిన ప్రశ్నలకు శుక మహర్షి ఈ విధంగా సమాధానాలు చెప్పాడు.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! నీ మాటలలో ఏ మాత్రమూ అసత్యము లేదు. కొంత మంది ప్రియవ్రతుడి లాంటి వాళ్లకు, ఆ పరమాత్మ యందు ఎనలేని భక్తి ఉంటుంది. వారికి ఈ ప్రాపంచిక విషయముల మీద, విషయ వాంఛలమీద ఆసక్తి ఉండదు. వారు ఎల్లప్పుడూ ఆ వాసుదేవుని కథలను వినడం యందు ఆసక్తి కలిగి ఉంటారు. కానీ, అటువంటి భాగతోత్తములకు కూడా అప్పుడప్పుడూ ఈ సంసార సుఖములు, రాజ్య సుఖముల రూపంలో కొన్ని విఘ్నాలు కలుగుతుంటాయి. కాని వారు ఆ విఘ్నాలను లక్ష్యపెట్టరు. వాటిని అవలీలగా దాటి మరలా తమ చిత్తమును ఆ పరమాత్మయందు లగ్నం చేస్తుంటారు. ప్రియవ్రతుడి లాంటి వారు ఎన్ని విఘ్నములు వచ్చిననూ ఆ వాసుదేవుని పాదపద్మములను ఎన్నటికీ విడిచిపెట్టరు.

ఓ మహారాజా! ఈ ప్రియవ్రతుడు నారదుని, భక్తితో సేవించాడు. నారదుడు ప్రియవ్రతునికి ఆత్మజ్ఞానమును బోధించాడు. దానివలన ప్రియవ్రతుడు పురుషార్థములలో గొప్పదైన మోక్ష మార్గములో లీనమయ్యాడు. ఆత్మతత్వాన్ని గురించి బాగా తెలుసుకున్నాడు. నారదుని వలన జ్ఞానదీక్షనుకూడా స్వీకరించాడు.

ఈ సమయంలో ప్రియవ్రతుని తండ్రి అయిన స్వామంభువ మనువు ప్రియవ్రతుని రాజ్యపాలన స్వీకరించమని కోరాడు. కాని ప్రియవ్రతుడు ఒప్పుకోలేదు. అప్పటికే ప్రియవ్రతుడు ఏకాగ్రమైన చిత్తముతో వాసుదేవుని ధ్యానిస్తున్నాడు. ఇంద్రియ నిగ్రహం పాటిస్తున్నాడు. తండ్రి ఆజ్ఞను పాటించకపోవడం అధర్మము అయినప్పటికినీ, రాజ్యాధికారము స్వీకరిస్తే, ప్రాపంచిక సుఖములయందు మనసును లగ్నం చేయాల్సివస్తుందనీ, కామము, క్రోధము మొదలగు అరిషడ్వర్గములు తనను ఆవహిస్తాయనీ ఆలోచించి, ప్రియవ్రతుడు తండ్రి ఆజ్ఞను తిరస్కరించాడు. రాజ్యపాలనను స్వీకరించడానికి ఒప్పుకోలేదు.

ఈ విషయం బ్రహ్మదేవునికి తెలిసింది. అప్పటికే బ్రహ్మ గారు సత్వరజస్తమోగుణములతో కూడిన సృష్టి చేయడం మొదలు పెట్టాడు. మనువులకు ఆ బాధ్యత అప్పగించాడు. స్వామంభువ మనువు, అతని కుమారుడు ఉత్తాన పాదుడు, గృహస్థాశ్రమము స్వీకరించి సృష్టిని కొనసాగించారు. కాని స్వామంభువ మనువు రెండవ కుమారుడు ప్రియవ్రతుడు గృహస్థాశ్రమం స్వీకరించడానికి ఒప్పుకోవడం లేదని తెలిసింది. ప్రియవ్రతుడు గృహస్థాశ్రమమును స్వీకరించకపోతే సృష్టి నిలిచిపోతుంది. కాబట్టి ప్రియవ్రతుని మనసు మార్చడానికి, వెంటనే మరీచిమొదలగు మహామునులను వెంటబెట్టుకొని బ్రహ్మగారు సత్యలోకము నుండి భూలోకమునకు దిగివచ్చాడు.

హంస వాహనం మీద వస్తున్న తన తండ్రి గారైన బ్రహ్మ గారిని చూచాడు నారదుడు. ఆ సమయంలో నారదుడు ప్రియవ్రతునికి బ్రహ్మజ్ఞుని దీక్షను ఇస్తున్నాడు. వారిపక్కనే తన కుమారుడి మనసు మార్చడానికి వచ్చిన స్వామంభువ మనువు కూడా ఉన్నాడు.

బ్రహ్మదేవుని రాకను చూచిన ఈ ముగ్గురూ లేచి బ్రహ్మదేవునికి నమస్కరించారు. ఆయనకు అర్ఘ్య పాద్యాదులను సమర్పించి ఉచితాసనము మీద కూర్చుండబెట్టారు. బ్రహ్మగారు ప్రియవ్రతుని చూచి ప్రసన్నమైన ముఖంతో, చిరునవ్వుతో ఇలా చెప్పసాగాడు.

“ప్రియవ్రతా! నా మాట విను. నీవు చేస్తున్నది ధర్మం కాదు. నేను, నీ తండ్రి, నీకు బోధిస్తున్న ఈ నారదుడు మేము ఎవరమూ స్వతంత్రులము కాము. అందరమూ ఆ పరమేశ్వరుని ఆజ్ఞకు లోబడి ఉన్నాము. బ్రహ్మచర్యము, గృహస్థ ఆశ్రమము, వానప్రస్థము, సన్యాసము అన్నీ ఆ పరమేశ్వరుడు కల్పించాడు. నీవు గృహస్థ ఆశ్రమమును కాదని సన్యాసం స్వీకరించడం తగదు.

ఈ విశ్వసృష్టిలో ఎవరైనా సరే. ఎంతటి తపోధనుడైనా, యోగీశ్వరుడైనా, బుద్ధిమంతుడైనా, ధనవంతుడైనా, విద్యావంతుడైనా, రాజు అయినా, చక్రవర్తి అయినా, అందరూ ఆ పరమేశ్వరుని ఆజ్ఞకు లోబడి ప్రవర్తించవలసినదే.ఎవరూ ఆయన చేసిన ఆజ్ఞలను భిక్కించడానికి వీలులేదు. అంత సమర్థత ఎవరికీ లేదు.

కుమారా! ఈ జీవులు అన్నీ ఆ పరమాత్మ ఆజ్ఞను అనుసరించి,
పుట్టడం, పెరగడం, శోకించడం, మోహించడం,
భయపడటం, సుఖపడటం, దుఃఖపడటం, ఆఖరున చావడం ఇంకా
ఇతరములైన పనులు చేస్తున్నారు. అంతేకానీ, ఆ పరమేశ్వరుని ఆజ్ఞను
భిక్కిరించి ఏమీ చేయడం లేదు. మనుష్యులు తన దగ్గర ఉన్న
జంతువుల ముక్కులకు తాళ్లు కట్టి వాటి చేత పని చేయిస్తుంటారు.
అలాగే పరమాత్మ కూడా మానవులను, తన వాక్కులు అయిన
వేదవాక్కులు అనే తాళ్లతో మనలను బంధించి మనచేత పనులు
చేయిస్తున్నాడు. మానవులు కూడా సత్త్వరజస్తమోగుణములకు లోబడి,
వర్ణాశ్రమ ధర్మములను అనుసరిస్తూ, వేదములలో చెప్పబడిన
కర్మలను ఆచరిస్తున్నారు.

కుమారా ప్రియవ్రతా! ఆ పరమాత్మ మనము చేసిన కర్మలకు
తగిన ఫలములను ఇస్తుంటాడు. వాటి ప్రకారము మనకు దేహములు
వస్తుంటాయి. ఆ పరమాత్మ ఆజ్ఞ ప్రకారము మనకు లభించిన
దేహములను ధరించి, భగవంతుడు మనకు నిర్దేశించిన పనులను
చేస్తున్నాము. ఆ దేహములలో సుఖములను, దుఃఖములను
అనుభవిస్తున్నాము. అదే మన కర్తవ్యము.

కుమారా! మరొక మాట. మానవులకు వారు చేసిన ప్రారబ్ధ
కర్మల ఫలితంగా దేహం లభిస్తూ ఉంటుంది. ఆ ప్రారబ్ధ కర్మలు
తీరేవరకూ ఆ దేహంలో ఉండి కర్మఫలములను అనుభవించక
తప్పదు. కాని ఏ కర్మలు చేయడం వలన ఈ దేహం లభించిందో,
మరలా అవే కర్మలను చేసి మరలా మరొక దేహాన్ని తెచ్చుకోడానికి

బుద్ధిమంతులు ఇష్టపడరు. ఇంద్రియములను జయించకుండా, కోరికలను వదిలిపెట్టకుండా, వానప్రస్థమునకు పోయి, అక్కడ ఆశ్రమము నిర్మించుకొని ఉన్నప్పటికినీ, మనసు మాత్రం ప్రాపంచిక విషయముల మీదనే నిలిచి ఉంటుంది. కామ, లోభ,క్రోధ, మోహ, మద,మాత్సర్యములు అతనిని నిత్యము వెన్నాడుతూనే ఉంటాయి. కాబట్టి ఇంద్రియములను, మనస్సును నిగ్రహించ కుండా అడవులకు పోయినా ప్రయోజనము లేదు. ఇంద్రియములను, మనస్సును జయించిన వాడికి గృహస్థాశ్రమములో ఉన్నా అతనికి ఎటువంటి అపకారము జరగదు.

కుమారా! మనస్సును, ఇంద్రియములను జయించవలెననే కోరిక కలవాడు ముందు గృహస్థాశ్రమములో ఉండి ఆ పని చేయాలి. గృహస్థాశ్రమములో ఉండి మనో నిగ్రహము, ఇంద్రియ నిగ్రహము సంపాదించిన వాడు, ఆ తరువాత ఎక్కడైనా స్వేచ్ఛగా తిరుగ వచ్చును. అప్పుడు అతడు అడవులలో ఉన్నా జనపదాలలో ఉన్నా ఒక్కటే.

ప్రియవ్రతా! నీవు సామాన్యుడవు కావు. నీవు ఆ వాసుదేవుని పాదపద్మములను ఆశ్రయించి నీ లోని ఆరుగురు శత్రువులను అనగా కామ,క్రోధ,లోభ,మోహ,మద,మాత్సర్యములనుజయించావు. ఇంక నీకు గృహస్థాశ్రమము, రాజ్యపాలన అంటే భయం ఎందుకు. నీవు ఎక్కడున్నా ఎటువంటి ఆసక్తి లేకుండా కర్మలు చేయగలవు. కాబట్టి నీ తండ్రి గారు చెప్పినట్టు గృహస్థాశ్రమము స్వీకరించి, రాజ్యపాలన సాగించు. తరువాత వానప్రస్థమునకు వెళ్లవచ్చును.” అని బోధించాడు బ్రహ్మ.

తన తండ్రి బ్రహ్మగారి మాటలకు ఎదురు చెప్పలేకపోయాడు నారదుడు. బ్రహ్మగారి వాక్కులను శిరసావహించాడు ప్రియవ్రతుడు.

తరువాత బ్రహ్మగారు సత్యలోకమునకు వెళ్లిపోయాడు. తాను తలచిన విధంగా మాట్లాడినందుకు స్వామిభువ మనువు కూడా ఎంతో సంతోషించాడు. వెంటనే స్వామిభువ మనువు తన కుమారుడు ప్రియవ్రతుని సకల భూమండలానికి పట్టాభిషిక్తుని చేసాడు. తరువాత స్వామిభువ మనువు వానప్రస్థమునకు వెళ్లిపోయాడు.

తండ్రి ఆజ్ఞను అనుసరించి ప్రియవ్రతుడు రాజ్యాధికారమును స్వీకరించాడు. ప్రాపంచిక విషయములలో, రాజభోగములలో అనునిత్యము సంచరిస్తూ ఉన్నా, ప్రియవ్రతుని చిత్తము మాత్రము నిరంతరమూ వాసుదేవుని యందు లగ్నం అయి ఉంది. అతని మనస్సు ఎల్లప్పుడూ పరిశుద్ధంగా ఉంది. కేవలం నిమిత్తమాత్రుడుగా ప్రియవ్రతుడు ఈ భూమండలమును పరిపాలించాడు.

ప్రియవ్రతుడు విశ్వకర్త కుమార్తె అయిన బర్హిష్ఠతి అనే కన్యను వివాహం చేసుకున్నాడు. వారికి పదిమంది కుమారులు ఒక కుమార్తె కలిగారు. ఆ కుమార్తె పేరు ఊర్జస్వతి. ఆ పదిమంది కుమారుల పేర్లు వరుసగా...అగ్నిధుడు, ఇద్ధుజిహ్వాడు, యజ్ఞబాహువు, మహావీరుడు, హిరణ్యరేతసుడు, ఘృతవృష్టుడు, సవనుడు, మేధాతిథి, వీతిహోత్రుడు, కవి. వీరందరికీ అగ్నికి సంబంధించిన పేర్లుపెట్టాడు ప్రియవ్రతుడు.

ఈ పది మందిలో కవి, మహావీరుడు, సవనుడు చిన్నప్పుడే సన్యాసాశ్రమము స్వీకరించారు. అనునిత్యమూ వాసుదేవుని స్తుతిస్తూ

అడవులకు వెళ్లిపోయారు. ప్రియవ్రతునికి మరొక భార్య కూడా ఉంది. ఆమెవలన ప్రియవ్రతునికి ముగ్గురు కుమారులు కలిగారు. వారి పేర్లు ఉత్తముడు, తామసుడు, రైవతుడు. ఈ ముగ్గురు కుమారులు మూడు మన్వంతరములకు అభిషతులు అయ్యారు.

(మొదటి మన్వంతరము స్వాయంభువ మన్వంతరము. రెండవ మన్వంతరము స్వారోచిష మన్వంతరము. మూడవది ఉత్తమ మన్వంతరము. నాలుగవది తామస మన్వంతరము. ఐదవది రైవత మన్వంతరము. తరువాత చాక్షుస మన్వంతరము వచ్చింది. ఆ తరువాత వైవస్వత మన్వంతరము వచ్చింది. ప్రస్తుతం మనము వైవస్వత మన్వంతరములో ఉన్నాము. అందుకే సంకల్పంలో ద్వితీయ పరార్థే, శ్వేతవరాహ కల్పే, వైవస్వత మన్వంతరే. కలియుగే, ప్రథమపాదే..... అని చెప్పుకుంటాము.)

ప్రియవ్రతుడు పదకొండు అర్బుద సంవత్సరములు ఈ భూమండలమును పాలించాడు. (అర్బుదము అంటే 100 కోట్లు అంటే ఒక బిలియన్). ప్రియవ్రతుడు తన పాలనలో భూమండలంలో ధర్మాన్ని ప్రతిష్ఠించాడు. అధర్మాన్ని నిర్మూలించాడు. అధర్మ ప్రవర్తన అనేది మచ్చుకైనా లేకుండా పోయింది. అలా అని సంసారమును నిర్లక్ష్యం చేయలేదు. తన భార్యలను ఎంతో ఆదరంగా ప్రేమతో చూచాడు. బయట వాళ్లకు ప్రియవ్రతుడు ప్రాపంచిక విషయములలో లీనమైనట్టు కనపడినప్పటికీ, లోపల మాత్రం నిరంతరం హరినామ సంకీర్తనలో మునిగితేలేవాడు. తాను చేసిన అన్ని పనులను పరమాత్మకు అర్పించేవాడు.

సూర్యుడు తన కిరణాలను భూమి మీద సగం
భాగంమాత్రమే ప్రసరిస్తున్నాడు, మిగిలిన సగభాగం చీకట్లో ఉందని
గ్రహించాడు. తన రాజ్యంలో ఎల్లప్పుడూ సూర్యునికిరణములు
ప్రసరించాలని కోరుకున్నాడు. భూమండలమును అంతా ఒకే గొడుగు
కిందికి తెచ్చాడు.

(అంటే భూమి తిరగడం మానింది అని కాదు. తన
రాజ్యంలో ఎల్లప్పుడూ ఎక్కడో ఒక చోట సూర్యకిరణములు
ప్రసరించాలి. అంటే భూమండలము అంతా తన అధీనంలోకి రావాలి
అని అనుకున్నాడు. బ్రిటిషువాళ్లు మన దేశాన్ని పరిపాలించే రోజుల్లో
కూడా 'రవి అస్తమించని బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము' అనేవారు. అంటే ఈ
ప్రపంచంలో అంతటా బ్రిటిషువాళ్లు తమ సామ్రాజ్యాలను స్థాపించారు
అని అర్థం. ప్రతినిమిషం ప్రపంచంలో ఎక్కడో ఒక చోట ఏదో ఒక
బ్రిటిషు సామ్రాజ్యంలో సూర్యుడు తన కిరణాలను వెదజల్లుతుంటాడు
అని అర్థం.)

ప్రియవ్రతుడు తన రథము మీద భూమండలము అంతా
ప్రదక్షిణము చేసాడు. ఆయన రథము తిరగడం వలన ఏడు గాడులు
ఏర్పడ్డాయి. అవే సప్తసముద్రాలుగా ప్రసిద్ధిచెందాయి. ఆ సప్త
సముద్రముల మధ్య ఏడు ద్వీపములు ఏర్పడ్డాయి. (అంటే ఈ
భూమండలాన్ని ఏడు భాగములుగా లేక ద్వీపములుగా విభజించాడు
అని అర్థం చేసుకోవచ్చు.) ఆ ఏడు ద్వీపముల పేర్లు
వరుసగా.....జంబూద్వీపము, ప్లక్ష ద్వీపము, శాల్మలి ద్వీపము, కుశ
ద్వీపము, క్రౌంచ ద్వీపము, శాక ద్వీపము, పుష్కర ద్వీపము. తన

ఏడుగురు కుమారులను ఈ ఏడు ద్వీపములకు చక్రవర్తులను చేసాడు ప్రియవ్రతుడు.

తరువాత తన కుమార్తె ఊర్జస్వతిని రాక్షస గురువు శుక్రాచార్యులవారికి ఇచ్చి వివాహం చేసాడు. వారికి దేవయాని అనే కుమార్తె కలిగింది.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఆ పరమాత్మను నమ్మిన వారికి ఈ లోకంలో అసాధ్యం అనేది లేదు కదా! ప్రియవ్రతుడు ఒక రోజు ఒంటరిగా కూర్చుని తనలో తాను ఇలా ఆలోచించ సాగాడు. “బ్రహ్మదేవుని ఆదేశము ప్రకారము, నాతండ్రి గారి ఆజ్ఞ ప్రకారము రాజ్యాధికారాన్ని, గృహస్థాశ్రమాన్ని స్వీకరించాను. ఇన్నాళ్లు ప్రాపంచిక విషయములలో, రాజ్య భోగములలో మునిగి తేలాను. దీని వలన ఏమి ప్రయోజనం కలిగింది. ఈ మాయలో పడి అన్నీ మరిచిపోయాను. కానీ నారదుల వారి ఉపదేశము వలన నాలోని శ్రీహరి నామ స్మరణ నన్ను వదిలిపోలేదు. దానికి తోడు ఆ పరమాత్మ కృప నాయందు ఉంది కాబట్టి నాకు ఇప్పటి కన్నా ఆత్మజ్ఞానం కలిగింది.” అని అనుకున్నాడు.

తన కుమారులను సప్తద్వీపములకు చక్రవర్తులుగా అభిషేకించాడు. రాజ్యభోగములను తృణప్రాయంగా వదిలిపెట్టాడు. వానప్రస్థమునకు వెళ్లిపోయాడు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ప్రియవ్రతుని మహిమను వర్ణించడం ఎవరి వల్లా కాదు. అంతటి మహానుభావుడు. ఆయన చేసిన పనులను ఆ ఈశ్వరుడు కూడా చేయలేడు. తన రథచక్రముల

చేత పడిన గాడుల మూలంగా ఏడు సముద్రములను ఏర్పరచడం
ఎవరి తరం అవుతుంది. మానవులు సుఖంగా నివసించడానికి
ప్రియవ్రతుడు ఈ భూమండలమును ఏడు ద్వీపములుగా
విభజించాడు. వాటికి హద్దులు ఏర్పరిచాడు. ఆ హద్దులను
పర్వతములు, అరణ్యములు, నదుల ద్వారా గుర్తించాడు. ఇంత చేస్తూ
కూడా అన్ని కర్తవ్యాలను నిష్కామంగా నే చేసాడు. అన్నీ పరమాత్మకు
అర్పించాడు. సమస్త వైభవములను నరకప్రాయంగా భావించాడు.
అటువంటి ప్రియవ్రతుని విజయ చరిత్ర నీకు చెప్పాను.” అని శుక
మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు చెప్పాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

పంచమ స్కంధము మొదటి అధ్యాయము సంపూర్ణము
ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

పంచమ స్కంధము

రెండవ అధ్యాయము.

శుక మహర్షి పరీక్షిత్తు మహారాజుకు భాగవతకథను ఈ
ప్రకారంగా చెబుతున్నాడు.

“ఓ మహారాజా! ప్రియవ్రతుడు వానప్రస్థమునకు వెళ్లిన
తరువాత, ఆయన కుమారుడు అగ్నిధ్రుడు జంబూద్వీపమును
పరిపాలిస్తున్నాడు. కొంతకాలము తరువాత అగ్నిధ్రునికి సంతానము

కావాలని కోరిక కలిగింది. అందుకని అష్టరసలు సంచరించే మందర పర్వత ప్రాంతమునకు వెళ్లాడు. అక్కడ అష్టరసల కొరకు తపస్సు చేస్తున్నాడు.

ఆ సమయంలో పూర్వచిత్తి అనే అష్టరస ఆ ప్రాంతానికి విహారానికి వచ్చింది. అగ్నేధ్రుడు పూర్వచిత్తిని చూచాడు. ఆమె తనకు తగిన అష్టరస అని అనుకున్నాడు. ఆమెను మోహించాడు. మన్మథ బాధను ఓర్వలేక, ఆమెతో ఇలా అన్నాడు.

“నీవు ఎవరవు? ఇక్కడ ఏం చేస్తున్నావు. నీవు మాయాదేవతవా! నీ కనుబొమలు ఇంద్రధనుస్సుల మాదిరి నా హృదయములోనికి బాణములు వదులుతున్నాయి. నిన్ను చూచి ఇంద్రియములను జయించిన నాకే మోహము కలుగుతూ ఉంది. నీ వాలు చూపులతో నన్ను కట్టిపడేసావు. నీవు నడుస్తుంటే నీ కాలి అందియలు ఘుల్లు ఘుల్లు మంటూ నా గుండెల్లో నాట్కం చేస్తున్నాయి. నీ కులుకు నీ హెయలు నాకు ఊపిరి ఆడనీయడం లేదు. నీ రాకతో నా ఆశ్రమము అంతా సువాసనలతో నిండి పోయింది. నీవు ఎక్కడ ఉంటావు. నీ నివాసము నాకు చూపించవా! నీవు ఏమేమి ఆహారంగా తీసుకుంటావు. నీ పెదాలు నీవు వేసుకున్న తాంబూలముతో ఎర్రగా మెరుస్తున్నాయి. నీవు నీ కళ్లను అల్లల్లాడిస్తుంటే నా గుండెలు గుభిల్లుమంటున్నాయి. నిన్ను చూస్తే ఎటువంటి తాపసి అయిన తన తపస్సును వదిలిపెట్టి నీ వెంట పడక మానడు. నా అదృష్టం కొద్దీ నీవు నా కంట పడ్డావు. నేను నీకు వశుడను అయ్యాను. ఆ బ్రహ్మదేవుడు నిన్ను నాకు భార్యగా పంపినట్టుంది. నేను నిన్ను వదలను. నీ యందు నా హృదయము, మనస్సు లగ్నమయ్యాయి. నేను నీ దాసుడను. నన్ను

నీ ఇష్టం వచ్చిన చోటికి తీసుకొని వెళ్లు. మనం హాయిగా
విహరిద్దాము.”అని అగ్నీధ్రుడు తన ప్రేమను రకరకాలుగా ఆమెకు
వివరించాడు.

పూర్వచిత్తి అనే ఆ అష్టరస కూడా అగ్నీధ్రుని అందచందాలు
వయసు చూచి అతని వైపు ఆకర్షితురాలయింది. ఇద్దరూ కలిసి ఆ
పర్వత సానువులలో విహరించసాగారు. వారిరువురికీ తొమ్మిది మంది
పుత్రులు కలిగారు. వారి పేర్లు నాభి, కింపురుషుడు, హరివర్షుడు,
ఇలావృతుడు, రమ్యకుడు, హిరణ్మయుడు, కురువు, భద్రాశ్వుడు,
కేతుమాలుడు.

అగ్నీధ్రుడు తాను పరిపాలించే జంబూద్వీపమును తొమ్మిది
వర్షములు (ప్రాంతములు) గా విభజించాడు. ఆ తొమ్మిది మందిని
తొమ్మిది ప్రాంతములకు రాజులుగా చేసాడు. ఆ తొమ్మిది మంది తమకు
తండ్రి పంచి ఇచ్చిన భూభాగములను జనరంజకంగా పాలించసాగారు.
కాలానుగుణంగా అగ్నీధ్రుడు అష్టరలోకమునకు వెళ్లిపోయాడు.

తండ్రి మరణించిన తరువాత ఆయన తొమ్మిది మంది
కుమారులు మేరువు యొక్క తొమ్మిది మంది కుమార్తెలను వివాహం
చేసుకున్నారు. వారి పేర్లు మేరుదేవి, ప్రతిరూప, ఉగ్రదంష్ట్ర, లత, రమ్య,
శ్యామ, నారి, దేవభీతి.

శ్రీమద్భాగవతము

పంచమస్కంధము రెండవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
పంచమస్కంధము
మూడవ అధ్యాయము.

శుక మహర్షి పరీక్షిత్తుకు భాగవత కథను ఈ విధంగా
చెబుతున్నాడు.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! అగ్నీధధుని కుమారుడు నాభి అని
చెప్పాను కదా. ఆయన భార్య పేరు మేరు దేవి. ఆయనకు చాలా కాలం
వరకు సంతానం లేదు. అందుకని ఆయన తన భార్య మేరుదేవిని
పక్కన ఉంచుకొని శ్రీమహావిష్ణువును గురించి ఒక యజ్ఞం
చేయసాగాడు. యజ్ఞం చేయడానికి ధనము, చక్కని ప్రదేశము,
మంచి ముహూర్తము, వేద మంత్రములు, ఋత్విక్కులు, వారికి
దక్షిణలు, ఆ యజ్ఞము చేయు విధివిధానములు, ఈ ఏడూ
కావాలి.కాని వీటి వలన ఆ పరమాత్మ తనకు లభ్యం కాడు అని నాభికి
తెలుసు. అయినా, పరమాత్మ తన భక్తులమీద వాత్సల్యం చూపిస్తాడు.
అందుకని నాభి నిర్మల మైన మనస్సుతో యజ్ఞ చేయసాగాడు.

ఆ యజ్ఞంలో పరమాత్మకు సంబంధించిన ప్రవర్ణ్య అనే
కర్తవ్యధ్వారా శ్రీహరిని ఆహ్వానించాడు. నాభి ఆవశ్యేనమును మన్నించి,
పీతాంబరము, మెడలో కౌస్తుభము, వక్షస్థలంలో శ్రీవత్సమనే గుర్తు,
శంఖ,చక్ర,గద,పద్మములు, మెడలో వనమాలను ధరించిన శ్రీహరి ఆ
యజ్ఞమునకు వచ్చాడు. శ్రీహరి రాకనుచూచి ఋత్విక్కులు, నాభి లేచి
ఆయనకునమస్కరించి అర్ఘ్యపాద్యదులు ఉచితాసనము ఇచ్చి

సత్యరించారు. అప్పుడు ఆయజ్ఞమునకు ఆధ్వర్యము వహించిన
మహాబుషులు అయిన ఋత్విక్కులు శ్రీహరిని ఇలా ప్రార్థించారు.

“ఓ దేవా! మేము నీ భక్తులము. నీకు సేవకులము. నీవు మా
పూజలు స్వీకరించాలి. మా ప్రార్థనలను వినాలి. మేము మా పెద్దల
నుండి పరమాత్మవైన నీకు మాటి మాటికీ ఎలా నమస్కారం చేయడం
బాగా నేర్చుకున్నాము. నీవు ప్రకృతి గుణములకు అతీతుడవు.మీము
ప్రకృతి గుణములకు లోబడి ఉన్నాము. నీకు ఏ పేరు లేదు. ఏ
రూపము లేదు. ఏ గుణము లేదు. కాని మా సౌకర్యం కొరకు నీకు ఒక
పేరు పెట్టాము. ఒక రూపం కల్పించాము. ఎందుకంటే మేము నిన్ను
పూజించాలి. ధ్యానించాలి. కాబట్టి మాకు ఒక రూపం, పేరు కావాలి.
అందుకని నీకు ఒక రూపం కల్పించి దానికి ఒక పేరు పెట్టాము.
అయినా మేము నీకు ఒక రూపం కల్పించడానికి ఒకపేరు పెట్టడానికి
అర్హులము కాము.

ఓ దేవా! నీకు ఈ జీవుల మనసులలో ఉన్న కల్మషములను
అన్నింటినీ నాశనం చేసే శక్తి నీకే ఉంది. అటువంటి నిన్ను కీర్తించడం
తప్ప మాకు మరొకటి చేతకాదు. నీకు మేము ఏమి ఇవ్వగలము.
మేము నీకు మా వాక్కులతో పూజచేస్తాము. నీకు నీటిని అర్పిస్తాము.
నీకు పుష్పములను, ఆకులను, లేతచిగుళ్లనుపూజకోసరం అర్పిస్తాము.
తులసిదళములతో పూజ చేస్తాము. మేము ఏరకంగా పూజచేసినా నీవు
తృప్తిపొందుతావు. (సత్రం,పుష్పం,ఫలం,తోయం..భక్తితో ఏమి ఇచ్చినా
స్వీకరిస్తాను అని గీతలో చెప్పాడు కదా!)

అలా కాకుండా నీకు ఎంతో ధనమును వ్యయం చేసి,
యజ్ఞయాగములు చేసినా వాటి వలన నీకు ఎలాటి తృప్తి కలుగదు.
ఏదో మా తృప్తి కొరకు చేయడం తప్ప, ఈ యజ్ఞయాగముల వలన
నీకు ఎలాంటి ప్రయోజనము లేదు కదా!

ఓ దేవా! నీవు ఆనంద స్వరూపుడవు. సచ్చిదానంద మూర్తివి.
అటువంటి నీవు కనిపించగానే మేము తుచ్ఛమైన కామ భోగములకు
సంబంధించిన కోరికలు కోరుకుంటాము. మా కన్నా తెలివితక్కువ
వాళ్లు ఎవరైనా ఉంటారా! ఎందుకంటే మేము మా కోరికలు తీరడానికే
నీకు రకరకాల పూజలు, వ్రతాలు, యజ్ఞములు చేస్తున్నాము. కాని
అవన్నీ నీ అనుగ్రహాన్ని పొందడానికి ఏ మాత్రమూ పనికిరావు. మేము
పరమ మూర్ఖులము. మాకు ఏం కావాలో మాకు తెలియదు.

నీవు మాకు పరమ పదాన్ని, మోక్షాన్ని ప్రసాదించాలనే
కోరికతో నీ దగ్గరకు వస్తాము. కాని, నీవు ప్రత్యక్షం కాగానే మేము
తుచ్ఛమైన కామసంబంధమైన కోరికలు కోరుతుంటాము. అది మా
అజ్ఞానమే కదా!

ఓ దేవా! ఈ రాజర్షిఅయిన నాభి చేస్తున్న యజ్ఞమునకు
సంతుష్టి చెంది నీవుమా వద్దకు వచ్చావు. అదే మాకు పెద్ద వరము. ఓ
దేవా! సర్వసంగపరిత్యాగులైన మహాబుషులు కూడా నీ గుణములను
ఎల్లప్పుడూ కీర్తిస్తూ ఉంటారు. కాని చెడ్డ పనులు చేసేటప్పుడూ,
ఆకలితో బాధించబడుతున్నప్పుడూ, పతితులమైనప్పుడూ, కాలంతీరి
మృత్యువాతపడుతున్నప్పుడూ అంటే అవసాన దశలో ఉన్నప్పుడూ నీ దివ్య
నామమును కీర్తించలేము. నిన్ను స్మరించలేము. అటువంటి

దుష్కరమైన పరిస్థితులలో కూడా నిన్ను మరిచిపోకుండా, నీ నామస్తరణ చేస్తూ నీ గుణగణములను కీర్తించే శక్తిని మాకు ప్రసాదించు.

కాని ఈ నాభి రాజు పుత్రసంతానం కోసరం ఈ యజ్ఞం చేస్తున్నాడు. ఈయనకు మాత్రము నీ లాంటి పుత్రులను ప్రసాదించు. ఇది ఎలా ఉందంటే కుబేరుని వద్దకు పోయి ధాన్యము మీదపొట్టును ఇవ్వమని అడిగినట్టు ఉంది. ఇదంతా నీ మాయ కాక మరేమిటి! నీ మాయ గురించి తెలుసుకోవడం, నీ మాయను జయించడం ఎవరి తరమూ కాదు.

ఈ సంసారంలో ఉంటూ నీ మాయాశక్తితో ఆవరింపబడని వాడూ, నీ మాయకు వశుడు కానీ వాడూ, నీ మాయలో బడి విషయవాంఛలకు లోనుకాని వాడూ, ఈ లోకంలో ఎవడైనా ఉన్నాడా! నీ మాయను దాటాలంటే నీ భక్తులైన మహాపురుషుల యొక్క చరణములను ఆశ్రయించడం ఒకటే మార్గము.

ఓ దేవదేవా! మా రాజుకు సంతానం కావాలని కోరిక మెండుగా ఉంది. అందుకని ఈ యజ్ఞం చేసి నిన్ను ఆహ్వానించాము. బుద్ధిలేకుండా నిన్ను ఈ చిన్న కోరిక కోరుతున్నాము. పరమాత్మ ప్రత్యక్షం అయినప్పుడు ఇటువంటి చిన్న కోరిక కోరడం మా మూర్ఖత్వమే. కానీ ఈ చిన్నికోరిక తీర్చి మమ్ములను కృతార్థులనుచేయ్యి.” అని ఋత్విక్కులు శ్రీహరిని ప్రార్థించారు.

వారి ప్రార్థనను విన్న శ్రీహరి చిరునవ్వు నవ్వాడు.

“ఓ ఋషులారా! మీ ప్రార్థనలకు సంతుష్టుడను అయ్యాను. కాని ఏమీ కోరలేదంటూనే పెద్దకోరిక కోరారు. నాలాంటి కుమారుడుఈ నాభి రాజుకు పుత్రుడుగా పుట్టాలని కోరారు. అది సాధ్యం కాదు. ఎందుకంటే నేను ఒక్కడినే. నాలాంటి వాడు కానీ, నాతో సమానమైన వాడుకానీ మరొకడు లేడు. కానీ మీరుకోరారు కాబట్టి , మీ కోరిక వృధా కారాదు కాబట్టి, మీకు ఒక వరం ఇస్తున్నాను. నేను నా అంశతో ఈ నాభి రాజుకు, మేరు దేవికి పుత్రుడుగా జన్మిస్తాను.” అని పలికి శ్రీహరి అదృశ్యమయ్యాడు.

తరువాత శ్రీహరి తాను ఋషులకు ఇచ్చిన వరము ప్రకారము నాభి మహారాజుకు, మేరు దేవికి శుద్ధసత్త్వరూపంతో ఋషభుడు అన పేరుతో పుత్రుడుగా జన్మించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

పంచమ స్కంధము మూడవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
పంచమ స్కంధము
నాలుగవ అధ్యాయము.

శుకమహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుతో భాగవత పురాణాన్ని ఇలా చెప్పాడు.

“మహారాజా! శ్రీహరి, నాభికి, ఋషభుడు అనే పేరుతో కుమారుడుగా జన్మించాడు అని చెప్పాను కదా. ఆ కుమారుడు పుట్టినపుడు అతని పాదముల లో భగవంతుని లక్షణములు కనిపించాయి. ఆ కుమారుని చూచిన బ్రాహ్మణులు ఇతడు భూమండలమును పరిపాలిస్తాడు అని పలికారు. నాభి ఆ కుమారునికి ఋషభుడు అని పేరు పెట్టాడు.

ఈ ఋషభుడు దిన దిన ప్రవర్ధమానంగా పెరుగుతున్నాడు. ఆ ఋషభుడు సత్త్వగుణము కలిగిన వాడు. మంచి తేజస్సు కలవాడు. వీర్యవంతుడు. కొద్దికాలంలోనే మంచి కీర్తి గడించాడు. ఎల్లప్పుడు ఉత్సాహంగా ఉండేవాడు. ఋషభుని ఐశ్వర్యమును వైభవమును చూచి ఇంద్రుడు ఈర్ష్య పడ్డాడు. అతని రాజ్యములో వర్షములు కురిపించలేదు. అప్పుడు ఋషభుడు తన శక్తితో వర్షములు కురిపించాడు. కుమారుని శక్తిని, కీర్తిని, గుణగణములనుచూచి నాభి పరవశుడయ్యాడు. నాభి రాజ్యములోని ప్రజలు, మంత్రులు, సామంతులు ఋషభుడు రాజు కావాలని కోరుకుంటున్నారని తెలుసుకున్నాడు నాభి. వారి కోరిక ప్రకారము నాభి తన కుమారుడు

ఋషభుని రాజ్యాభిషిక్తుని చేసాడు. తరువాత నాభి తన భార్య
మేరుదేవితో సహా బదరికాశ్రమమునకు వెళ్లిపోయాడు. అక్కడ
నరనారాయణుల గురించి తపస్సు చేసి వైకుంఠము చేరుకున్నాడు.

పరీక్షిత్ మహారాజా! ఆ నాభి గురించి మునులు ఇలా
కీర్తిస్తారు.

నాభి మాదిరి బ్రాహ్మణులను పూజించేవాడు ఈ లోకంలో
మరొకడు లేడు. ఆ కారణం చేతనే ఋత్విక్కులు యజ్ఞము చేసి
శ్రీహరిని ప్రత్యక్షం చేసుకున్నారు. నాభికి పుత్రసంతానం కలిగేట్టు
చేసారు. సాక్షాత్తు శ్రీహరి అంశతో ఋషభుడు జన్మించాడు.

తన తండ్రి అయిన నాభి బదరికాశ్రమమునకు వెళ్లి
పరమపదించిన తరువాత, ఋషభుడు అజనాఖండము అనే తన
రాజ్యమును జనరంజకంగా పాలించసాగాడు. గృహస్థాశ్రమము
స్వీకరించి జయంతి అనే కన్యను వివాహం చేసుకున్నాడు. ఆమెవలన
నూరుమంది కుమారులను కన్నాడు. ఆ కుమారులలో పెద్దవాడు
భరతుడు. ఆయన పేరు మీదనే భారతవర్షము అనే పేరు వచ్చింది.
(అదే నేడు భారత దేశంగా పిలువబడుతూ ఉంది. ఆ రోజుల్లో మన
దేశం పేరు అజనాఖండము).

భరతుని తరువాత తొమ్మిది మంది కుమారుల
పేర్లు...కుశావర్తుడు, ఇలావర్తుడు, బ్రహ్మవర్తుడు, మలయుడు, కేతువు,
భద్రసేనుడు, ఇంద్రస్థ్యక్కు, విదర్బుడు, కీకటుడు. వీరి తరువాత ఉన్న
వారు కవి, హవి, అంతరీక్షుడు, ప్రబుద్ధుడు, పిష్టలాయనుడు,

ఆవిర్జోతుడు, ద్రుమిళుడు, చమసుడు, కరభాజనుడు.

ఈ తొమ్మిదిమంది పరమభాగవతోత్తములు. ఈ తొమ్మిదిమంది నిరంతరము వాసుదేవుని పూజించడం, కీర్తించడం తప్పమరొక పని చేయరు. ఇప్పటికి 19 మంది గురించి చెప్పాను. మిగిలిన 81 మంది కుమారులు కూడా తండ్రి మాటను జవదాటరు. వేదము చదువుకున్నారు. నీతి మంతులు. యజ్ఞయాగములు చేసారు. సదాచారులు. వారు క్షత్రియులుగా పుట్టినప్పటికినీ బ్రాహ్మణత్వమును స్వీకరించి బ్రాహ్మణులయ్యారు.

(పుట్టుకతో ఎవరికీ కులం రాదు. గుణముల వలనా, చేసే కర్మల వలనా కులం నిర్ధారింపబడుతుంది అని భాగవతంలో, గీతలో స్పష్టంగా చెప్పబడింది. కానీ ఈ నాడు మనం కేవలం పుట్టుకతో కులాన్ని నిర్ధారించి ఆ కులాల కోసరం కొట్టుకుచస్తున్నాము.).

ఓ మహారాజా! ఋషభుడు సాక్షాత్తు శ్రీహరి అంశతో జన్మించాడు అని నీకు ఇదివరకే చెప్పానుకదా! అందుకే ఋషభుడు ఎల్లప్పుడూ స్వతంత్రంగా, చిదానంద స్వరూపుడుగా, ఏ కర్మలూ అంటకుండా, ఉండే వాడు. ఆయనకు రాగ ద్వేషములు లేవు. మరణం అంటే భయం లేదు. సృష్టిలోని అన్ని ప్రాణులను సమంగా చూచేవాడు. ఇతరుల కష్టములను తన కష్టములుగా భావించి, వాటిని తీర్చేవాడు. అందరి మంచిని కోరుకునేవాడు.

ఆయన సాక్షాత్తు భగవంతుని అంశ అయినప్పటికీనీ, సాధారణ మానవుల వలె వర్ణాశ్రమ ధర్మములను పాటించేవాడు. అన్ని ధర్మములను ఆచరించేవాడు. తాను ధర్మం తప్పకుండా, నీతిగా ప్రవర్తిస్తూ, తన ప్రజలను కూడా అదే మాదిరి ధర్మంగా, నీతిగా జీవించమని చెప్పేవాడు. రాజులు ఆచరిస్తేనే కదా ప్రజలు కూడా రాజు మార్గముననే నడిచేది. రాజులు తాము ఆచరించకుండా ప్రజలను ధర్మం తప్పకుండా జీవించమనడం భావ్యంకాదు అని నమ్మేవాడు ఋషభుడు. అందుకని ముందు తాను ఆచరించి చూపేవాడు. ఋషభదేవుడు వేదములను, శాస్త్రములను చదువుకున్నాడు. విజ్ఞానమును సంపాదించాడు.కానీ అన్నీ తనకు తెలుసు అనే అహంకారముతో ఉండే వాడు కాదు. తన రాజ్యములో వేదవిదులు అయిన, ధర్మశాస్త్రములను అధ్యయనం చేసిన బ్రాహ్మణులు చూపిన మార్గములో నడిచేవాడు. అంతేకానీ తనకు అన్నీ తెలుసు అని గర్వంతో విర్రవీగేవాడు కాదు.

ఆ ఋషభుడు నూరు యజ్ఞములు చేసి యజ్ఞపురుషుడు అయిన శ్రీమహావిష్ణువును ఆరాధించాడు. దేవతలందరికీ హవిస్సులు అర్పించాడు. ఋషభుని రాజ్యములో ఉన్న ప్రజలుకూడా ఆయనమాదిరే శ్రీహరి భక్తులుగా ఉండేవారు. వారు భగవంతుని తుచ్ఛమైన ప్రాపంచికమైన, విషయ వాంఛలతో కూడిన, కోరికలు కోరేవారు కాదు. వారికి తమ ప్రభువు ఋషభుడే దైవము. ఆయనే అన్ని కోరికలు తీరుస్తాడు అనే నమ్మకంతో ఉండేవారు.

ఒక సారి బ్రహ్మవర్తములో బ్రహ్మర్షుల సభ జరుగుతూ ఉంది. ఆ సభలో తన కుమారులు కూడా ఉన్నారు. వారు మహర్షులు చేసే ఉపదేశాలను శ్రద్ధగా వింటున్నారు. ఆ సమయంలో ఋషభుడు తన కుమారులకు ఈ విధంగా తత్త్వబోధ చేసాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

పంచమ స్కంధము నాలుగవ అధ్యాయము సంపూర్ణము
ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

పంచమ స్కంధము

ఐదవ అధ్యాయము.

ఋషభుడు తన కుమారులకు, అక్కడ చేరిన మునులకు, ఋషులకు, ప్రజలకు ఈ విధంగా బోధించాడు.

“కుమారులారా! ఈ ప్రపంచంలో మనము ఈ దేహములతో పుట్టాము. ఈ దేహములతో మనము కేవలం ప్రాపంచిక సుఖములు అనుభవిస్తూ సుఖదుఃఖములను అనుభవిస్తున్నాము. ఈ కామ భోగములు మనమే కాదు పశువులు కూడా అనుభవిస్తున్నాయి. కాబట్టి ఈ దేహము కేవలము కామవాంఛలు తీర్చుకోవడానికి మాత్రమే కాదు అని అందరూ గ్రహించాలి.

ఈ దేహము ఉన్నందుకు మనము భగవంతుని
సేవచేయాలి. భగవంతుని సేవచేయడం అంటే భగవంతుని గురించి
తపస్సు చేయడమే. భగవంతుని గురించి తపస్సు చేస్తే మన మనసు
నిర్మలము అవుతుంది. మనసు నిర్మలంగా ఉంటే, మనకు అంతులేని
ఆనందము కలుగుతుంది. ఆ ఆనందము ప్రపంచంలో దొరికే
కామభోగములు అనుభవించినా కలిగే పరిమితమైన ఆనందము
వంటిది కాదు.

భగవంతుని గురించి తపస్సు చేయాలంటే ముందు
మహాత్ముల సేవ చేయాలి. మహాత్ముల సేవయే ఈ దేహము నుండి
విముక్తికి ద్వారము వంటిది. ఎల్లప్పుడూ కామవాంఛలతో,
విషయభోగముల కొరకు వెంపర్లాడటం, వాటి కోసరం ప్రయత్నాలే
చేయడం నరకద్వారంలో ప్రవేశించడం లాంటిది. దానివలన దుఃఖమే
కాని సుఖము లభించదు.

మహాత్ముల సేవ చేయమని చెప్పాను కదా! ఆ మహాత్ములు
అంటే సృష్టిలో ఉన్న అన్ని ప్రాణులను సమంగా చూచేవారు, ఎల్లప్పుడూ
పరమాత్మయందు మనస్సు లగ్నం చేసేవారు, కోపము అంటే ఎరుగని
వారు, అన్ని ప్రాణుల క్షేమమును కోరేవారు, చెడ్డపని చేయడం అంటే
ఏమిటో తెలియనివారు. వారే మహాత్ములు అని తెలుసుకోవాలి.

పరమాత్మయందు ప్రేమ, భక్తి కలవారు, భగవంతుని మీద
భక్తి తప్ప మరొకటి తెలియని వారు, కేవలము తినడానికి తిండి,
కట్టుకోడానికి వస్త్రములు, వీటి గురించి మాత్రమే ఆలోచించే వారు,
అనవసరంగా మాట్లాడని వారు, ఎల్లప్పుడూ ధనము, భార్య, పిల్లలు,

ఇల్లు, సంపదలు వీటి యందు వల్లమాలిన మోహము లేని వారు,
తాను, తన భార్య పిల్లలు పోషణకు మాత్రమే ధనమును
సంపాదించడం తప్ప, అధికంగా ధనం సంపాదించడంమీద ఆసక్తి లేని
వారు, వీరిని మహాత్ములు అంటారు.

కాని, ఈ లోకంలో ఉన్న మానవులు ఎల్లప్పుడూ తన
ఇంద్రియముల ప్రీతి కోసమే పనులను చేస్తుంటాడు. ఇంద్రియ
భోగములను తీర్చుకోడానికి పాపపు పనులు కూడా చేస్తుంటారు.
అటువంటిపాపపు పనులు చేయడం వల్లనే ఈ దేహం వచ్చింది. ఈ
దేహంతో పాపపు పనులు చేయడం ద్వారా కష్టాలను
అనుభవిస్తున్నాడు. కాబట్టి ఈ దేహంతో పాపపుపనులు చేయడం
మంచిదని నేను అంగీకరించను. ఈ దేహంతో కేవలము భగవంతుని
స్మరించాలి, ధ్యానం చేయాలి, తపస్సు చేయాలి. ఈ విషయాలు
తెలియాలంటే మానవునికి ఆత్మతత్త్వము తెలియాలి. జీవునికి ఆత్మ
తత్త్వము తెలియనంతవరకూ ఈ దేహమే సర్వస్వము అనుకుంటూ ఉ
ంటాడు. అదే అజ్ఞానము, అవిద్య. ఈ అజ్ఞానము, అవిద్యచేత
ఆవరించబడ్డ మానవుడు, వాటి వలన కలిగే బాధలను, పరాభవాలను
కష్టనష్టములను అనుభవించక తప్పదు.

పుణ్యకర్మలు, పాప కర్మలు చేయడం వలన సుఖము,
దుఃఖము కలుగుతుంటాయి. మనసుకూడా ఆయా కర్మలు
చేయడానికి ఆసక్తి చూపుతుంటుంది. ఆ కర్మలు చేయడం వలన
దేహానికి బంధనములు పెరుగుతాయి. ఎంతవరకైతే ఆత్మను అవిద్య
అజ్ఞానము ఆవరించి ఉంటాయో, అప్పటి వరకు జీవుడు కర్మలను

చేస్తూనే ఉంటాడు. కర్తలు చేస్తూ ఉన్నంతవరకూ దేహబంధనములు పెరుగుతాయే గాని, వాటి నుండి విముక్తికలగదు. ఈ కర్మబంధనములనుండి విముక్తి కలగాలంటే భగవంతుని మీద భక్తి, ప్రేమ పెంచుకోవాలి. దాని కోసరం తపస్సు చేయాలి.

పండితులు, జ్ఞానులు కూడా ఆత్మతత్త్వమును తెలుసుకోలేక, విషయ వాంఛలకు లోబడి, గృహస్థాశ్రమమును స్వీకరించి, స్త్రీసుఖానికి ప్రాధాన్యత ఇస్తుంటారు. దాని వలన అనేకములైన దుఃఖములను, కష్టములను అనుభవిస్తుంటారు. ఎప్పుడైతే హృదయం స్త్రీవ్యామోహము తో నిండిపోయిందో, అప్పుడే సంసారము, భార్య, పిల్లలు, ఇల్లు, ఆస్తి, ధనము, నేను, నాది అనే అహంకారము, నువ్వు, నేను అనే భేదబుద్ధి ఏర్పడతాయి. జీవితాంతము ఈ మోహంలో పడి కొట్టుకుంటూ ఉంటాడు.

మానవుల హృదయాలలో ఎప్పుడైతే స్త్రీవ్యామోహము, కర్మల యందు ఆసక్తి, ఆ కర్మఫలములు అనుభవించాలనే అనురక్తి నశిస్తుందో, అప్పుడు నేను నాది అనే అహంకారము నశిస్తుంది. కర్మల పట్ల ఆసక్తి తగ్గుతుంది. మనస్సు భగవంతుని యందు లగ్నం అవుతుంది. భగవంతుని యందు ప్రేమ భక్తి కలుగుతుంది. భగవంతుని గురించి తపస్సు చేస్తాడు. అప్పుడు మానవునికి ఈ కర్మబంధనముల నుండి విముక్తి కలుగుతుంది.

పరమ హంస పదమునుపొందిన(అంటే సన్యాస ఆశ్రమమును స్వీకరించిన) గురువుల యందు భక్తి శ్రద్ధలు కలిగి ఉంటూ, విషయవాంఛల యందు, ప్రాపంచిక విషయముల యందు

కోరిక లేకుండా ఉంటూ, సుఖ దుఃఖములు, రాగ ద్వేషములు
మొదలగు వాటిని సమంగా చూస్తూ, తన గురించే కాకుండా
లోకంలో ఉన్న జీవుల అన్నిటి గురించి ఆలోచిస్తూ, ఆత్మతత్త్వమును
గురించి ఎల్లప్పుడూ చర్చిస్తూ, పరమాత్మను గురించి పూజలు,
వ్రతములు చేస్తూ, కోరికలతోనిండిన పనులను వదిలిపెడుతూ,
ఎల్లప్పుడూ భగవంతుని ఆరాధించుటయందే నిమగ్నమౌతూ,
భగవంతుని కీర్తిని, కథలను చెప్పుకుంటూ, నా భక్తులతో అనునిత్యమూ
సాంగత్యము కలిగి ఉంటూ, సకల భూతముల యందు సమమైన
దృష్టి కలిగిఉంటూ, ఇతరుల మీద వైరభావము లేకుండా, కోపమునకు,
శోకమునకు లోనుకాకుండా నిర్మలంగా ప్రశాంతంగా ఉంటూ, ఈ
దేహము నాది, ఈ ఇల్లు నాది, వీళ్లు నా వాళ్లు, ఎదుటి వాళ్లు పరాయి
వాళ్లు అనే భేదభావమును విడిచిపెట్టి, ఆత్మతత్త్వమును
తెలుసుకుంటూ, ఎక్కువమంది ఉంటే చోట కాకుండా, ఒంటరిగా
నివసిస్తూ, మనస్సును, ఇంద్రియములను నిగ్రహించుకుంటూ,
వేదములను, శాస్త్రములను చదువుకుంటూ, బ్రహ్మచర్యమును
పాటిస్తూ, తనకు వేదములు శాస్త్రములు విధించిన కర్మలను మాత్రమే
నిర్వర్తిస్తూ, అనవసరమైన చర్చలు చేయకుండా, అనవసరంగా
మాట్లాడకుండా, ఎల్లప్పుడూ భగవంతుని గురించి ఆలోచిస్తూ,
జ్ఞానమును సంపాదించుకుంటూ, ఎల్లప్పుడూ ఎలాంటి భయానికి
లోను కాకుండా ధైర్యంగా ఉంటూ, జీవితం గడిపే మానవుడు ఈ
సంసారము అనే సాగరమును సులభంగా దాటగలడు. తనలో ఉన్న
అహంకారమును సమూలంగా నాశనం చేయగలడు.

ఓ కుమారులారా! మీ అందరికీ అవిద్య వలన, మీ పూర్వజన్మవాసనల ఫలితంగానూ మీరు ఈ జన్మలో కర్తలు చేస్తున్నారు. ఆ కర్తల ఫలాలతో మీ హృదయం నిండి పోయింది. నేను పైన చెప్పిన ఉపాయాలతో మీరు మీ హృదయములలో నిండి ఉన్న కర్తఫలముల నుండి విముక్తి పొందండి. అందుకే మీకు ఈ ఉపదేశమును చేసాను. నేను కాదు, ఈ ప్రపంచంలో తన ప్రజల క్షేమం కోరే రాజు, తన శిష్యుల క్షేమం కోరే గురువు, తన పుత్రుల క్షేమం కోరే తండ్రి ఈ మాదిరి ఉపదేశములను చేయాలి. వారికి తెలిసేటట్టు బోధించాలి.

రాజు గానీ, గురువుగానీ, తండ్రి గానీ, తాము చెప్పింది ఎదుటి వారికి అర్థం కాకపోతే కోపం తెచ్చుకోకూడదు. బాగా అర్థం అయ్యేంత వరకూ మరలా మరలా బోధించాలి. వారిని సన్మార్గంలో నడిచేటట్టు చెయ్యాలి. అది రాజులు, గురువులు, తండ్రుల కర్తవ్యము.

ఎల్లప్పుడూ కర్తలయందే ఆసక్తి కలవారిని, తత్త్వజ్ఞానము తెలియని వారినీ, ఇంకా కర్తలు చేయమని ప్రోత్సహించకూడదు. మానవులలో మోహాన్ని పెంచి, వారిలో కామప్రవృత్తిని పెంచి, వారిని ఈ సంసారము అనే కూపంలో పడేస్తే ఏం లాభం? ఒక గుడ్డివాడు ఎదురుగా గొయ్యి ఉందని తెలియక అటే వెళుతుంటాడు. వాడిని ఇంకా గోతి వైపుకు నెట్టకుండా, వాడిని కాపాడాలి. ఆ అంధుడిని సన్మార్గంలో నడిపించాలి. అది ప్రతి మానవుడి కర్తవ్యము. ఎల్లప్పుడూ కర్తలలో పడి కొట్టు కుంటూఉండే వాడిని ఇంకా కర్తలు చేయమని ప్రోత్సహించడం ఆ పరమాత్మకు అపరాధము చేసినట్టే అవుతుంది కానీ వేరు కాదు. ఎందుకంటే, తను ఎలా బాగుపడాలో ఏ మానవుడికీ

తెలియదు. అందుకని ఎల్లప్పుడూ కామవాంఛలతోనూ, విషయ
వాంఛలతోనూ మునిగి తేలుతుంటాడు. అటువంటి మూర్ఖుడు కష్టాలు
అనుభవిస్తుంటాడు. ఇతరులతో వైరం పెట్టుకుంటూ ఉంటాడు. కాని
దానివలన వచ్చే బాధల గురించి ఆలోచించడు.

జ్ఞానవంతులు, దయాగుణం కలవారు, ఆత్మతత్త్వమును
తెలిసిన వారు, అటువంటి అజ్ఞానులను, మూఢులను రక్షించాలి. వారికి
జ్ఞానోదయం కలిగించాలి. వారిని ఈ కామ్యకర్మల జోలికి పోకుండా
ఆపాలి. వారిని సన్మార్గంలో నడిపించాలి. ఈ బాధ్యత ప్రతి తల్లి, తండ్రి,
గురువు, రాజు, మిత్రుడు, భర్త నిర్వర్తించాలి. ఆ ప్రకారంగా తమ తమ
బాధ్యతలను నిర్వర్తించని గురువు గురువు కాదు. తల్లి తల్లి కాదు. తండ్రి
తండ్రి కాడు. మిత్రుడు మిత్రుడు కాడు. భర్త భర్త కాడు. రాజు రాజు
కాడు. అలాగే మానవుల నుండి పూజలు, నైవేద్యాలు అందుకుంటూ,
మానవులను సన్మార్గంలో నడిపించలేని, వారిలో ఉన్న అజ్ఞానమును
అవిద్యను పోగొట్టలేని దేవుళ్లు, దేవతలు అసలు దేవుళ్లే కారు. దేవతలు
అసలే కారు.

నేను కూడా మీ వలెనే శరీరధారినే. కాని నేను ఈ
శరీరంతో కామ్యకర్మలు చేయడం లేదు. అవసరం ఉన్నంతవరకే కర్మలు
చేస్తున్నాను. నా హృదయము సత్త్వగుణముతో నిండి ఉంది. నా
హృదయం అంతా పరమాత్మ యందు భక్తితో నిండి ఉంది. నేను
ఎల్లప్పుడూ ధర్మమునే పాటిస్తాను. అధర్మమును నా దరిదాపులకు
కూడా రానివ్వను. అందుచేత నన్ను అందరూ ఋషభుడు
(శ్రేష్ఠమైనవాడు) అని అంటారు.

కుమారులారా! మీరందరూ నాకు పుత్రులు.మీ అందరికీ పెద్దవాడు భరతుడు. మీలో మీరు ఎటువంటి మాతృవ్యము లేకుండా అందరూ భరతుని సేవించండి. మీరు భరతుని సేవిస్తే మీ తండ్రి అయిన నన్ను సేవించినట్టే అవుతుంది. భరతునికి రాజ్యపాలనలో తోడుగా నిలవండి.

ఓ కుమారులారా! ఈ అనంత విశ్వంలో కదిలేవి, కదలనివి(చర-చములు) అనే రెండు జాతులు ఉన్నాయి. కదలని వాటిలో వృక్షములు గొప్పవి. కదిలే వాటిలో పాకే జంతువులు గొప్పవి. వాటి కంటే పశువులు, పక్షులు గొప్పవి. వాటి కంటే మానవులు గొప్పవారు. మానవులకంటే గంధర్వులు గొప్పవారు. గంధర్వులకంటే సిద్ధులు గొప్పవారు. వారి కంటే అసురులు వారి కంటే దేవతలు గొప్పవారు. దేవతలలో ఇంద్రుడు గొప్పవాడు. ఇంద్రుని కంటే ప్రజాపతులైన దక్షుడు మొదలగు వారు గొప్పవారు. ఆ ప్రజాపతులలో శివుడు గొప్పవాడు. శివుని కంటే బ్రహ్మ శ్రేష్ఠుడు. ఆ బ్రహ్మకూడా వాసుదేవుని అదీనంలో ఉన్నాడు. ఆ వాసుదేవుడు ఎల్లప్పుడూ బ్రాహ్మణులను పూజిస్తూ ఉంటాడు. నేను కూడా బ్రాహ్మణులను దైవసమానంగా పూజిస్తూ ఉంటాను.

ఓ కుమారులారా! ఈ ప్రపంచంలో నేను బ్రాహ్మణులతో సమానంగా ఎవరినీ పరిగణించను. అందుకని నాకు బ్రాహ్మణుల కంటే గొప్పవాడు కనిపించలేదు. అందుకే బ్రాహ్మణులకు భక్తితో పెట్టిన భోజనము పరమాత్మకు చెందుతుంది. బ్రాహ్మణుడు తింటే పరమాత్మ తిన్నట్టే. యజ్ఞములు యాగములు చేసి అగ్నిహోత్రములో హవిస్సులు

వేసేకంటే. బ్రాహ్మణులకుభోజనం పెట్టడం ఉత్తమమైనది. వేదములు అన్నీ పరమాత్మ స్వరూపములు. బ్రాహ్మణులు వేదములను అధ్యయనం చేస్తారు. అందుకని బ్రాహ్మణులు పరమాత్మస్వరూపులు.

పుట్టుకతో ఎవరూ బ్రాహ్మణులు కారు. బ్రాహ్మణులు అయిన వాళ్లు ఎలా ఉండాలంటే... సత్త్వగుణము కలిగి ఉండాలి. మనస్సును, ఇంద్రియములను నిగ్రహించగలిగి ఉండాలి. ఎల్లప్పుడూ సత్త్వము పలకాలి. తపస్సు చెయ్యాలి. అందరి మీద దయకలిగి ఉండాలి. సహనము, ఓర్పు కలిగి ఉండాలి. వేదములను చదివి అర్థం చేసుకొని ఆచరించేవాళ్లు అయి ఉండాలి. వీరినే బ్రాహ్మణులు అని అంటారు. ఇటువంటిగుణములు కలిగిన బ్రాహ్మణుల కన్నా అధికులు ఎవరుంటారు చెప్పండి.

ఆ పరమాత్మ సర్వశక్తిమంతుడు. బ్రహ్మ,శివుడి కంటే గొప్పవాడు. స్వర్గమునకు, మోక్షమునకు అధిపతి. అటువంటి పరమాత్మను కూడా బ్రాహ్మణులు అయిన వాళ్లు ఏమీ కోరుకోరు. ఎందుకంటే వారికి ఎటువంటి కోరికలు లేవు. వారికి ఉండేది పరమాత్మయందు అచంచలమైన నిర్మలమైన భక్తి, శ్రద్ధ. అటువంటి బ్రాహ్మణులకు రాజభోగములు ఎందుకు?

కుమారులారా! కాబట్టి ఈ గుణములు కలిగిన బ్రాహ్మణులను సేవించడం, ఈ చరాచర జగత్తుకు అధిపతి అయిన పరమాత్మను సేవించడంలాంటిదే! కాబట్టి మీరు కూడా, మాత్స్యర్షములను మొదలగు దుర్గుణములు వదిలిపెట్టి బ్రాహ్మణులను

సేవించండి. మీకు ఆపరమాత్మను సేవించిన ఫలితం దక్కుతుంది. పరమాత్మను సేవించడం వలన మానవుల మనసుకు, కళ్లకు, వాక్కుకు, ఇతర ఇంద్రియములకు సార్థకత చేకూరుతుంది. ఆ పరమాత్మను సేవించనిదే మానవుడు ఈ సంసారము నుండి విముక్తి పొందలేడు.” అని ఋషభుడు తన కుమారులకు, అక్కడ ఉన్న ఋత్విక్కులకు, ప్రజలకు జ్ఞానబోధ చేసాడు.

ఋషభుని బోధనలు విన్న ఆయన కుమారులు జ్ఞానవంతులు అయ్యారు. అప్పుడు ఋషభుడు తన పెద్ద కుమారుడు, పరమభాగవతులలో ఉత్తముడు, ఎల్లప్పుడూ భగవంతుని భక్తులను సేవించేవాడు అయిన భరతుని ఈ భూమండలాన్ని పాలించడానికి రాజ్యాభిషిక్తుని చేసాడు. అప్పటి దాకా తన రాజ్యములో ఉన్న ప్రజలకు, ఋత్విక్కులకు, తనకుమారులకు జ్ఞానబోధ చేసాడు. ఇంక లోకములో ఉన్న ప్రజలను కూడా చైతన్య వంతులను చేయాలని అనుకున్నాడు. అందరికన్నా ముందు తాను ఆచరించి చూపించాలని నిశ్చయించాడు.

రాజభోగములను, రాజ లాంఛనములను వదిలిపెట్టాడు. కేవలం ఒంటి మీద సాధారణ వస్త్రములు ధరించాడు. వెంట్రుకలు విరబోసుకున్నాడు. తన హృదయంలో ఆహవనీయాగ్నిని నిలుపు కున్నాడు. అవధూత వేషంలో తన దేశమైన బ్రహ్మవర్తమును విడిచిపెట్టి వెళ్లిపోయాడు. జనం మధ్య ఒక పిచ్చివాని వలె, గుడ్డివానివలె, చెవిటి వాని వలె తిరుగుతున్నాడు. ఎవరైనా తనను పలకరిస్తే వారికి సమాధానం కూడా చెప్పడం లేదు. ఎవరితోనూ మాట్లాడటం లేదు. మౌనవ్రతము పట్టినట్టు తిరగసాగాడు.

ఆ ప్రకారంగా ఋషభుడు గ్రామములు, పట్టణములు, చిన్న చిన్న పల్లెలు, అక్కడక్కడ యాత్రికులు బసచేసే సత్రములు, పర్వతములు, అడవులు, అందులో ఉన్న ఋషి ఆశ్రమములు, గుండా ప్రయాణం చేస్తున్నాడు. అతనిని చూచిన ప్రజలు అతనిని ఒక పిచ్చివానిగా తలచి అతనిని తిట్టడం కొట్టడం బాధించడం చేసి వినోదిస్తున్నారు. ఋషభుడు అవేమీ పట్టించుకోకుండా తన దారిన తానుపోతున్నాడు. ఎందుకంటే ఋషభుడు ఈ దేహము నాది అనే అభిమానమును ఎప్పుడో విడిచిపె పెట్టాడు కాబట్టి ఎవరు ఏమన్నా పట్టించుకొనే వాడు కాదు.

ఆ ప్రకారంగా ఋషభుడు ఈ భూమండలం అంతా తిరుగుతున్నాడు. ఋషభుడు స్వతాహాగా క్షత్రియుడు. మంచి అందగాడు. స్ఫురద్రూపి, ఆజానుబాహుడు. సుకుమారమైన శరీరం కలవాడు. ఎప్పుడూ చిరునవ్వునవ్వుతూ ఉండేవాడు. అటువంటి వాడు అన్నిటినీ వదిలిపెట్టి పిచ్చివాడి వలె తిరుగుతున్నాడు.

ఆప్రకారంగా ఋషభుడు జనంలో తిరుగుతూ, ప్రజలందరూ ప్రాపంచిక విషయములలో, విషయవాంఛలతో మునిగి తేలుతున్నారనీ, వారికి భగవంతుని మీద ఏమాత్రం భక్తిభావం లేదనీ గ్రహించాడు. తన ప్రవర్తన వలన ప్రజలలో వైరాగ్యము తేవాలని అనుకున్నాడు. సన్యాసాశ్రమములో ఎలా ఉండాలో ప్రజలకు తెలియజెప్పాలని, తాను సన్యాసిగా మారాడు.

ఋషభుడు సాక్షాత్తు వాసుదేవుని అంశతో జన్మించాడు.
ఆయనకు ఎప్పుడుకావాలంటే అప్పుడు ముక్తి లభిస్తుంది. ఇంత
శ్రమపడనవసరం లేదు. కానీ లోకంలో ఉన్న ప్రజలను ఉద్ధరించాలని
తాను సన్యాసిగా, పిచ్చివాడుగా, ఉన్నత్తుడుగా మారాడు. కాని
మనసులో మాత్రము నిరంతరము ఆనందానుభూతులలో
తేలియాడుతున్నాడు.

ఈ ప్రకారంగా సర్వసంగపరిత్యాగుడై, సన్యాసిగా మారిన
ఋషభునకు అయాచితంగా అష్టసిద్ధులు లభించాయి. అంటే
ఆకాశగమనము, అంతర్హితవిద్య, మనోవేగంతో ఒకచోటి నుండి మరొక
చోటికి వెళ్లడం, పరకాయప్రవేశము, దూరంనుండి శబ్దములను
వినడం లాంటి విద్యలు అన్నీ అతనికి అబ్బాయి. కాని ఋషభుడు ఆ
విద్యలను ఎన్నడూ వినియోగించలేదు. అసలు ఆ శక్తులు తనకు ఉ
న్నట్టు కూడా ప్రవర్తించలేదు.

శ్రీమద్భాగవతము

పంచమస్కంధము ఐదవ అధ్యాయము సంపూర్ణము.

ఓం తత్సత్ ఓంతత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
పంచమస్కంధము
ఆరవ అధ్యాయము.

శుక మహర్షి చెబుతున్న భాగవత కథను వింటున్న పరీక్షిత్
మహారాజు ఇలా అన్నాడు.

“ఓ మహర్షి! యోగము అవలంబించడం వలన రాగ
ద్వేషములు నశించి, జ్ఞానము వృద్ధి చెందుతుంది. ఆ సమయంలో
అయాచితంగా కొన్నిసిద్ధులు సంక్రమిస్తాయి. కాని ఋషభుడు లాంటి
యోగులు వాటిని ఎందుకు స్వీకరించలేదు. అవేమీ ఆయనకు
దుఃఖమును కలిగించవు కదా!” అని అడిగాడు. దానికి శుకుడు ఈ
విధంగా సమాధానం చెప్పసాగాడు.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! నీవు పలికినది నిజమే. కానీ
మనస్సు చంచలమైనది. యోగులు తమ మనస్సును నమ్మరు.
అటువంటి శక్తులు లభించినపుడు యోగుల మనస్సు ఏ క్షణంలో నైనా
మారవచ్చు. అందుకని ఋషభులు లాంటి యోగులు అటువంటి
శక్తులను స్వీకరించరు. చంచల మైన మనస్సు కలవాళ్లు ఎవరితోనూ
స్నేహం చేయకూడదు. అలా చేస్తే, ఆ స్నేహితులకు లొంగిపోయే
ప్రమాదం ఉంది. చంచలమైన మనస్సును నమ్మిన యోగులు కూడా
కామమునకు క్రోధమునకు వశులై, భ్రష్టులయ్యారు. కాబట్టి,
చంచలమైన మనస్సు వలన కామము, క్రోధము, మోహము,
మదము, మాత్సర్యము, లోభము, భయము కలుగుతాయి అని తెలిసిన

బుద్ధిమంతుడు, ఈ మనస్సును ఎందుకు నమ్ముతాడు. అందుకనే
ఋషభుడు తనకు అయోచితంగా లభించిన శక్తులను నమ్మలేదు.

తుదకు ఋషభుడు తన ప్రాణములను విడిచిపెట్టవలెనని
నిశ్చయించుకున్నాడు. వాసుదేవుని యందు మనస్సు లగ్నం చేసాడు.
దేహాభిమానమును పూర్తిగా విడిచిపెట్టాడు. ఒక జడుని మాదిరి
జీవించాడు. అలా తిరుగుతూ దక్షిణదేశంలో ప్రవేశించాడు.
కుటకాచలము సమీపమునకు చేరుకున్నాడు. కుటకాచలము దగ్గర
ఒక అడవిలో తిరుగుతుంటే వెదురు బొంగులు ఒకదానితో ఒకటి
రాచుకొని హఠాత్తుగా అగ్ని ప్రజ్వలిల్లింది. ఆ అగ్ని అడవిలో తిరుగుతున్న
ఋషభుని చుట్టుముట్టింది. ఋషభుడు ఆ అగ్నికీలలకు ఆహుతి
అయ్యాడు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఆ ఋషభదేవుని గురించి
పండితులు ఈ విధంగా చెబుతారు. ఏడు సముద్రములతో
ఆవరించబడిన ఈ భూమిలోనూ, ఆ భూమిలో ఉన్న ద్వీపములలోనూ,
వర్షములలోనూ, ఈ భారత వర్షము మిక్కిలి పుణ్యవంతమైనది. ఆ
భారతవర్షము మాదిరి దానిని పాలించిన ఋషభుని కీర్తి కూడా
అంతటి పుణ్యవంతమైనది. ఆ ఋషభుడు సాక్షాత్తు శ్రీహరి అంశతో
జన్మించాడు. లోకానికి ధర్మాన్ని బోధించాడు. సన్యాసధర్మమును తాను
ఆచరించి అందరికీ మార్గదర్శకుడయ్యాడు. ఈ లోకంలో ఏ యోగి
అయినా ఋషభుని మాదిరి సన్యాస ధర్మమును స్వీకరించగలడా!
ఎంతో మంది యోగులు అణిమాది సిద్ధులకొరకు పరితపిస్తుంటారు.
అటువంటి సిద్ధులు అయోచితంగా లభించినా, ఋషభుడు వాటిని
స్వీకరించలేదు.

ఓ మహారాజా! మూడులోకములకు గురువైన ఋషభ
చరిత్ర నీకు వివరించి చెప్పాను. దీనిని చదివినా, విన్నా, వారి
పాపములు నశించి, సకల శుభములు కలుగుతాయి. అటువంటి
వారికి భగవంతుని మీద భక్తి కలుగుతుంది. తుదకు ఆ పరమాత్మలో
లీనం అవుతారు.

ఓ మహారాజా! వివిధములైన పాపములుచేసి ఈ సంసార
కూపంలో పడి కొట్టుకుంటున్న వాళ్లు, భగవంతుని మీద భక్తి అనే
సరస్సులో స్నానం చేస్తే, వారికి ఆ సంసారము వలన కలిగిన కష్టములు
తొలగిపోయి. అనునిత్యము సుఖసంతోషాలలో మునిగితేలుతుంటారు.
భగవంతుని మీద అపారమైన భక్తి కలవారు తుదకు ముక్తిని
పొందుతారు. అటువంటి భగవద్భక్తులకు పరమాత్మ ముక్తిని
ప్రసాదించినా, వారు దానిని కాదని, తాము కేవలము భగవంతుని
భక్తిలో లీనమైపోతారు.

ఓ పరీక్షిత మహారాజా! సాక్షాత్తు ఆ శ్రీహరి శ్రీకృష్ణుడుగా
అవతరించి, మీకు, యాదవులకు, గురువుగానూ, బంధువుగానూ,
అప్పుడప్పుడు మీకు సేవకుడు గానూ అంటే నీ తాతగారు అర్జునునికి
సారథిగానూ సేవచేసాడు. ఆ కృష్ణపరమాత్మ తనను సేవించిన వారికి
ముక్తిని ప్రసాదిస్తాడోలేదో తెలియదుగానీ, భక్తి మార్గమును మాత్రము
ప్రసాదిస్తాడు.

ఓ మహారాజా! ఋషభదేవుడు తనకు ఉన్న దానితోనే తృప్తి పడ్డాడు. ఇతరము లైన పురుషార్థములను కోరుకొనలేదు. ఈ లోకంలో కేవలం దేహాభిమానముతో ఈ దేహముతో చేసే పనులతో చేసే ప్రతి పనికి లాభనష్టములను కోరుకొనే ఈ ప్రజలకు, ఆత్మతత్త్వమును బోధించి వారిని చైతన్యవంతులను చేసాడు. వారిలో శ్రీహరి యందు భక్తి భావమును పెంపొందించాడు. అట్టి ఋషభదేవునికి నమస్కారము.” అని శుకుడు పరీక్షిత్తుకు భాగవత కథను వినిపించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

పంచమస్కంధము ఆరవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

పంచమస్కంధము

ఏడవ అధ్యాయము.

శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు భాగవత కథను ఈ ప్రకారంగా వినిపించసాగాడు.

. “ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! తన తండ్రి ఋషభదేవుని ఆదేశానుసారము ఆయన పెద్ద కుమారుడు అయిన భరతుడు రాజ్యపాలన సాగించాడు. భరతుడు విశ్వరూపుని కుమార్తె అయిన పంచజని అనే కన్యను వివాహం చేసుకున్నాడు. వారిరువురికీ ఐదుగురు కుమారులు కలిగారు. వారి పేర్లు సుమతి, రాష్ట్రబృహత్తు,

సుదర్శనుడు, ఆవరణుడు, ధూమ్రకేతువు.

భరతుడు రాజ్యాభిషిక్తుడు కాక పూర్వము ఆ వర్షమును
(ఆ దేశమును) అజనాభము అని పిలిచేవారు. భరతుడు రాజు
అయిన తరువాత ఆ దేశమును భారతవర్షము అని పిలువసాగారు.
(ఇప్పటికీ మనం సంకల్పంలో భారతవర్షే, భరతఖండే అని
చెప్పుకుంటాము కదా!)

భరతుడు తన తండ్రి,తాత వలె ప్రజలను కన్న
బిడ్డలవలెపరిపాలించాడు. భరతుడు చిన్నవి,పెద్దవి అయిన యజ్ఞములు
ఎన్నో చేసాడు. అగ్నిహోత్రములు, దర్శపౌర్ణమాసములు,
చాతుర్మాస్యములు మొదలగు యజ్ఞములు చేసాడు. అశ్వమేధ
యజ్ఞములను నిర్విఘ్నంగా పరిసమాప్తి చేసాడు. కాని ఈ యజ్ఞములు
అన్నింటిలోనూ భరతుడు ఒక విలక్షణ మైన పద్ధతి అవలంబించాడు.
సాధారణంగా యజ్ఞములలో ఆయాదేవతలను ఆహ్వానించి వారికి
హవిస్సులు ఇస్తారు. కానీ భరతుడు మాత్రము తాను చేసే యజ్ఞములు,
హవిస్సులు, యజ్ఞఫలములు అన్నీ యజ్ఞపురుషుడుఅయిన ఆ
వాసుదేవునికి అర్పించేవాడు. ఎందుకంటే సమస్త దేవతలను,
ఇంద్రుడిని అందరినీ ఆ వాసుదేవుడు నియమించాడు కదా. అందుకని
వాసుదేవునికి సమర్పిస్తే అందరికీ సమర్పించినట్టే అనిభావించేవాడు.
ఇందుడు మొదలగు దేవతలను ఆ విరాట్పురుషుని శరీరభాగములుగా
భావించి హవిస్సులను అర్పించేవాడు.

(ఇందుడు విరాట్పురుషుని బాహువుల నుండి పుట్టాడు కాబట్టి
ఇంద్రాయస్వాహో అంటూ విరాట్పురుషుని బాహువులను
ధ్యానించేవాడు. అలాగే సూర్యుడు విరాట్పురుషుని నేత్రముల నుండి

పుట్టాడు కాబట్టి సూర్యాయస్వాహా అంటూ వాసుదేవుని నేత్రములను ధ్యానించేవాడు.)

ఈ పద్ధతి వలన భరతునిలో రాగద్వేషములు, ఫలాపేక్ష నశించాయి. అతని హృదయము పరిశుద్ధమయింది. వాసుదేవుని యందు భరతునికి భక్తి దినదినప్రవర్ధమానమయింది. పరమాత్మ, బ్రహ్మ, భగవంతుడు అన్నీ ఆ వాసుదేవుడే అని నమ్మాడు.

యోగులు తమ హృదయములలో నిరంతరమూ ఎవరిని ధ్యానం చేస్తారో ఆయనే పరమాత్మ. జ్ఞానులు అయిన వాళ్లు ఎవరిని నిత్యమూ పూజిస్తారో ఆయనే పరబ్రహ్మ. భక్తులు ఎవరిని నిత్యమూ స్తుతిస్తారో ఆయనే వాసుదేవుడు. ఆ పరమాత్మ రూపము శాస్త్రములలో ప్రస్ఫుటంగా వర్ణించబడింది. శ్రీవత్సము, కౌస్తుభము, వనమాల, శంఖము, చక్రము, గద, తామర పుష్పము, పీతాంబరము, దయగల చూపులు ఇవే పరమాత్మ లక్షణములు. నిశ్చలమైన ఈ పరమాత్మ స్వరూపము భక్తులైన నారదుడు మొదలగు వారి హృదయములలో ప్రకాశిస్తూ ఉంటుంది.

ఆ ప్రకారంగా భరతుడు వాసుదేవుని తన హృదయంలో నిలుపుకొని భక్తితో సేవించాడు. ఆయన ఆయుఃప్రమాణము కోటి సంవత్సరములు పూర్తి అయ్యాయి. తరువాత తన రాజ్యమును, సంపదను తన కుమారులకు ఇచ్చాడు. రాజభవనమును వదిలి పెట్టి చక్రానది ఒడ్డున ఉన్న పులహోశ్రమమునకు తపస్సు చేసుకోడానికి వెళ్లిపోయాడు. ఆ ప్రదేశంలో వాసుదేవుడు తన భక్తులకు దర్శనం ఇస్తూ ఉంటాడు. ఆ చక్రనదిలో ఉన్న రాళ్లకు మధ్యలో ఒక రంధ్రము

అచ్చు నాభివలె ఉండటం ప్రత్యేకత.

ఆ పులహాశమములో భరతుడు నిత్యము వాసుదేవుని పూలతోనూ, ఆకులతోనూ, జలముతోనూ అర్చిస్తున్నాడు. అతనిలో విషయ వాంఛలు నశించాయి. మనో నిగ్రహం అలవడింది. ప్రతి రోజూ భగవంతుని సేవించడం వలన భరతునికి వాసుదేవుని యందు ప్రేమ దినదినప్రవర్ధమానంగా వృద్ధిచెందింది. భరతుడు నిరంతరమూ భగవంతుని ధ్యానములో మునిగిపోయాడు. వేరే ఆలోచనలు ఏవీ అతని మనసులోకి రావడంలేదు. అతనిలో భక్తియోగము గాఢంగా వృద్ధిపొందింది. అతని మనస్సు ఎల్లప్పుడూ బ్రహ్మానందంలో మునిగి తేలుతూ ఉండేది. భరతుడు సూర్యోదయము, సూర్యాస్తమయ వేళలలో భగవంతుని ఈ విధంగా ధ్యానించేవాడు.

పరోరజ: సవితుర్జాతవేదో దేవస్య భర్గో మనసేదం జజాన|

స్వ రేతసా2ద: పునరావిశ్య చష్టే హంసం గృధ్రాణం నృషద్రిణ్ణిరామిమ:॥

శ్రీమద్భాగవతము

పంచమస్కంధము ఏడవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
పంచమస్కంధము
ఎనిమిదవ అధ్యాయము.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఆ ప్రకారంగా భరతుడు చక్ర నదీ తీరంలో పులహాశమంలో పరమాత్ముని సేవలో నిమగ్నం అయి ఉన్నప్పుడు ఒక విచిత్రం జరిగింది.

ఒక రోజు భరతుడు చక్రనదీ తీరంలో స్నానం చేసి సంధ్యావందనం చేసుకుంటున్నాడు. ఒక నిండు గర్భిణి అయిన లేడి ఆ నదిలో నీరు తాగడానికి వచ్చింది. ఆ లేడి నీరు తాగుతూ ఉండగా సమీప పాదలలో నుండి సింహం పెద్దగా గర్జించింది. ఆ సింహ గర్జన నలుదిక్కులా ప్రతధ్వనించింది. ఆ శబ్దానికి ఆ లేడి బెదిరిపోయింది. లేడి అసలే పిరికి జంతువు. పైగా సింహ గర్జన. ఆ లేడి భయంతో గజగజా వణికిపోయింది. చెంగున ఆ నదిలోకి దూకింది. ఆ దూకడంలో నిండు గర్భిణిగా ఉన్న ఆ లేడి గర్భంలో ఉన్న లేడి పిల్ల జారి నదిలో పడింది. ఆకస్మిక ప్రసవానికి, భయానికి, తట్టుకోలేక ఆ లేడి ఆ నదిలో పడగానే మరణించింది. ఇదంతా కొన్ని క్షణాలలో జరిగిపోయింది.

ఇదంతా ఒడ్డున కూర్చుని సంధ్యావందనం చేసుకుంటున్న భరతుడు గమనించాడు. నదిలో తేలుతున్న ఆ లేడి కూనను చూచి జాలిపడ్డాడు భరతుడు. అతని హృదయం ద్రవించింది. వెంటనే లేచి నీళ్లలో దిగి ఆ లేడి కూనను తన చేతుల్లోకి తీసుకున్నాడు. తల్లిలేని ఆ లేడి కూనను తనతో పాటు ఆశ్రమానికి తీసుకొని వచ్చాడు.

ముద్దుగా అటు ఇటు తిరుగుతున్న ఆ లేడి కూనను చూసి భరతుడు ముచ్చట పడ్డాడు. లేత చిగుళ్లను, లేత పచ్చికను తెచ్చి దానికి ఆహారంగా ఇచ్చాడు. తోడేళ్లు మొదలగు క్రూర జంతువులు తినేస్తాయేమో అని ఆ లేడి కూనను కంటి రెప్పలా కాపాడేవాడు. దానిని ప్రేమగా లాలించేవాడు. ముద్దులాడేవాడు. అది చెంగు చెంగున గెంతుతుంటే ఎంతో సంతోషపడిపోయేవాడు.

ఆ లేడి కూన వ్యామోహంలో పడి భరతుని నిత్యాగ్నిహోత్రము, తపస్సు, భగవంతుని పూజలు, అన్నీ ఆగిపోయాయి. భరతుడు ఎల్లప్పుడూ దాని సేవలోనే నిమగ్నం అయ్యాడు. తాను చేస్తున్న పనులను తనలో తాను సమర్థించుకొనే వాడు.

“నేనేం తప్పు చేస్తున్నాను. పాపం తల్లిలేని పిల్ల. దాని ఆలనాపాలనా చూడడం తప్పుకాదు కదా! దానికి మాత్రం ఎవరున్నారు. తల్లి, తండ్రి, అన్నీ నేనే కదా! నేను దానిని తల్లిగా కాపాడతానని ధృఢమైన విశ్వాసంతో ఉంది పాపం. కేవలం నా దైనందిన చర్మలు ఆగిపోతాయి అని దీనిని నిర్లక్ష్యం చేయలేను కదా! దీనులైన ప్రాణులను రక్షించడం ప్రతిమానవుడి కర్తవ్యం కదా! నా కర్తవ్యం నేను నెరవేరుస్తున్నాను. ఇందులో తప్పేముంది. ఈ లేడి కూన నన్ను శరణుజొచ్చింది. శరణుజొచ్చిన వారిని రక్షించడం ధర్మం కదా! ఆ ధర్మాన్ని నేను పాటిస్తున్నాను. కాబట్టి నా తపస్సు, పూజలు, సంధ్యావందనము ఆగిపోయినప్పటికినీ, ఈ లేడి కూన ఆలనా పాలనా చూడడం నా కర్తవ్యం. దీనిని నేను విడువలేను.” అని తనలో తాను

సర్దిచెప్పుకున్నాడు భరతుడు.

మహారాజా! ప్రాపంచిక విషయములను విడిచిపెట్టినవారు, సహజంగా దయకలవారు అయిన సత్పురుషులు కూడా ఇతరుల మీద జాలి, దయతో తమ స్వకర్తలను కూడా చేయడం మానుకుంటారు. దానికి ఏవేవో సాకులు చెప్పుకుంటారు. భరతుడు అదే చేసాడు

ఓ మహారాజా! ఆ ప్రకారంగా భరతునికి ఆ లేడిపిల్ల మీద మమకారము ఎక్కువయింది. దానితో పాటు ఆడుకోవడం, పరుగెత్తడం, స్నానం చేయడం వంటివి చేస్తున్నాడు. తాను దర్బలు, పూలు, తేవడానికి అడవిలోకి వెళ్లినప్పుడు ఈ లేడి పిల్లను ఏ తోడేలైనా ఎత్తుకుపోతుందని, తనతో పాటు అడవికి తీసుకెళ్లే వాడు. ఆ లేడి పిల్ల మధ్యదారిలో మారాం చేస్తూ అటు ఇటు పరుగెడుతుంటే దానితో పాటు పరుగెత్తేవాడు. అది నడవలేకపోతే బుజాల మీద ఎక్కించుకొని మోసుకుంటూ పోయేవాడు. తాను కూర్చుని ఉన్నప్పుడు దానిని ఒడిలో కూర్చోపెట్టుకొని లాలించేవాడు. వెల్లకిలా పడుకొని ఉన్నప్పుడు గుండెల మీద ఎక్కించుకొని ఆడించేవాడు.

అప్పుడప్పుడు సంధ్యావందనము, పూజలు చేస్తున్నా మధ్య మధ్యలో ఈ లేడికూన ఎక్కిడికి పోయిందో అని అటు ఇటు చూచేవాడు. దానితో అతనిలో ఏకాగ్రత నశించింది.

అది లేడి కూన. చెంగు చెంగున గెంతుతూ ఉంటుంది. ఎప్పుడైనా భరతుని కన్నుగప్పి అది అడవిలోకి పారిపోతే, దాని గురించి బెంగ పెట్టుకొనే వాడు. పరి పరి విధాల ఆలోచించేవాడు.

“పాపం ఆ లేడి దీనిని నా చేతిలో పెట్టి కన్ను మూసింది. నేను పాపాత్ముడను. దీని ఆలనాపాలనా సరిగా చూడటం లేదు. అందుకే పారి పోయింది. ఎక్కడని వెదకను. అది మరలా నా కళ్ళబడే దాకానాకు మనశ్శాంతి లేదు కదా! ఏమో! మరలా నా లేడి పిల్లను నా కళ్ళముందు పచ్చిక కొరుకుతూ అటు ఇటు తిరగడం చూడగలనా! కొంపదీసి ఏ తోడేలు కానీ, పులి గానీ దీనిని నమిలి మింగలేదు కదా! అయ్యో! సూర్యాస్తమయం అవుతూ ఉంది. ఎక్కడకుపోయిందో ఏమిటో! ఇంకా తిరిగి రాలేదు. ఏం చెయ్యాలో తోచడం లేదు. ఆ తల్లిలేని కూనను ఎక్కడని వెదకను. నా లేడి పిల్ల మరలా నా వద్దకు వచ్చి నా కళ్ళకు కనిపిస్తేనే కానీ నా హృదయం కుదుటపడదు. నాకు సంతోషం కలగదు. ఈ పాపాత్ముడికి అంత అదృష్టమా!

ఆలోచించిన కొద్దీ దాని చిలిపి చేష్టలే గుర్తుకొస్తున్నాయి. నేను కళ్ళు మూసుకున్నట్టు మూసుకొని దానిని ఓరకంటి తో చూస్తుంటే, అది తన మృదువైన కొమ్మలతో నా వీపు గోకుతుంటే, ఆ ఆనందం ఏమని చెప్పాలి. నేను పూజచేసుకుంటూ దర్బలు పక్కన పెట్టుకుంటే ఆ దర్బలను గడ్డిపరకలు అని ఆ లేడిపిల్ల తింటే, నేను దానిని కోప్పడితే, అది నామీద అలిగి నా దగ్గరకు రాకుండా మారాం చేస్తుంటే, ఎంత ముద్దుగాఉంటుందో!” అని పరిపరి విధములుగా ఆ లేడి పిల్లను తలచుకుంటూ పరితపిస్తున్నాడు భరతుడు.

ఇంతలో పున్నమి నాటి చంద్రుడు ఆకాశంలో కనిపించాడు. ఆ చంద్రుడిలో చిన్న జింకపిల్ల కనిపించింది. ఆ జింక పిల్లను చూచి మరలా భరతుడికి తన లేడిపిల్ల గుర్తుకు వచ్చింది. “అయ్యో! నా జింక

పిల్లను ఎవరైనా ఎత్తుకుపోతారేమో అని భయపడి చంద్రుడు నా మీద జాలితో నాజింకపిల్లను తీసుకెళ్లి తనలో దాచుకున్నట్టున్నాడు. ఈ జింక పిల్ల నాకు అత్యంత ప్రിയమైనది. నేను దానిని నా కన్నబిడ్డలా చూచుకుంటున్నాను. అది కనపడకపోతే నా మనసు విలవిలలాడి పోతోంది. నా బాధ చూడలేక చంద్రుడు నా మీద ఈ చల్లని వెన్నెల కురిపిస్తున్నాడు.”అని రకరకాలుగా శోకిస్తున్నాడు భరతుడు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! చూచావా వ్యామోహం ఎంతటి పని చేస్తుందో. ఇది భరతుని పూర్వజన్మకర్మల ఫలము. ఈ జింక పిల్ల రూపంలో వచ్చి భరతుని నియమ నిష్ఠలను, తపస్సును, పూజలను నాశనంచేసింది. లేకపోతే రాజ్యమును, భార్యను, పుత్రులను గడ్డిపోచ ప్రాయంగా విడిచిపెట్టిన వాడికి ఈ జింకపిల్ల మీద ఇంతటి వ్యామోహం ఏమిటి? పుట్టగానే తల్లిని పోగొట్టు కుంది కాబట్టి జాలితో ఆశ్రమానికి తీసుకొని వచ్చాడు. నాలుగు రోజులు ఉంచుకొని అది స్వేచ్ఛగా తిరగడం, తనంతట ఆహారం సంపాదించుకోడం, నేర్చుకున్న తరువాత దానిని స్వేచ్ఛగా అడవిలో వదిలి పెట్టి ఉంటే బాగుండేది

“అడవిలో ఎన్ని జింకలు లేవు. అన్నిటినీ నేనే పెంచుతున్నానా! అవి బతకడం లేదా! అలాగే ఈ జింకపిల్ల కూడా!” అని భరతుడు అనుకొని ఉంటే బాగుండేది. అలా కాకుండా దాని మీద వల్లమాలిన వ్యామోహం పెంచుకోవడం వల్ల ఇదంతా వచ్చింది. ఇంద్రియములను, మనస్సును నిగ్రహించిన భరతుడు ఒక లేడి పిల్ల పోషణ, లాలన, పాలనయందు ఇంతటి వ్యామోహం చూపడం ఏమిటి! దానివలన అతడు భ్రష్టుడు కావడం ఏమిటి! అంతా విచిత్రం కాకపోతే!

సాయంత్రానికి ఆ ఆ జింకపిల్ల మరలా భరతుని వద్దకు చేరింది. కాలం గడుస్తూ ఉంది. భరతునికి అవసాన దశ వచ్చింది. భరతుని మనసంతా జింకపిల్లమీదనే ఉంది. దానిని చూస్తూ దాని మీద వ్యామోహంతో మరణించాడు. మరుజన్మలో ఒక జింకపిల్లగా పుట్టాడు. కాని భరతునికి పూర్వజన్మస్మృతి అలాగే ఉంది. తానేమిటి జింకపిల్లగా పుట్టడమేమిటి అని తనలో తాను తర్కించుకుంటున్నాడు. ఇలా అనుకున్నాడు. “నిష్ఠాగరిష్టుడనైన నాకు ఎంతటి కష్టం వచ్చింది. వాసుదేవుని చరణములను భక్తితో పూజించి, కైవల్యము పొందవలసిననేను ఈ క్షుద్రమైన జింక జన్మవత్తడం ఏమిటి! నేను రాజ్యం చేసాను. విరక్తితో భార్య పుత్రులను, రాజ్యమును వదిలి పెట్టాను. పులహాశ్రమము చేరుకొని, ఇంద్రియములను, మనస్సును జయించి తపస్సు చేసుకుంటున్నాను. సకలజీవులలో ఆత్మస్వరూపుడుగా వెలుగుతున్న ఆ వాసుదేవుని స్మరిస్తూ, స్తుతిస్తూ, కీర్తిస్తూ చాలాకాలం గడిపాను. కాని ఈ చంచలమైన మనస్సు ఆ తల్లిలేని జింకపిల్ల మీద లగ్నం అయి నన్ను భ్రష్టుడిని చేసింది. ఇప్పుడు ఏం అనుకున్నా ఏం లాభం లేదు.” అని అనుకుంటూ మరలా తానుపూర్వము నివసించిన పులహాశ్రమమునుచేరుకున్నాడు. అక్కడ దొరికిన పచ్చి గడ్డి ఎండు గడ్డి తింటూ, ఎవరి జోలికీ పోకుండా ఎంటువంటి సంగము లేకుండా బతికి కొంత కాలము తరువాత ఆ నదిలో పడి ఆ జింకశరీరమును వదిలిపెట్టాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

పంచమస్కంధము ఎనిమిదవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
పంచమస్కంధము
తొమ్మిదవ అధ్యాయము.

శుకుడు పరీక్షిత్ మహారాజుకు భాగవతపురాణమును ఇలా
చెప్పసాగాడు.

. “మహారాజా! ఆ విధంగా లేడి శరీరమును విడిచిపెట్టిన
భరతుడు తరువాతి జన్మలో ఒక బ్రాహ్మణుని ఇంటిలో జన్మించాడు. ఆ
బ్రాహ్మణుడు ఆంగీరస గోత్రీకుడు. మనో నిగ్రహము ఇంద్రియ
నిగ్రహము కలవాడు. వేదములను అధ్యయనం చేసిన వాడు. దాన
ధర్మములు చేస్తూ ఉండేవాడు. ఉన్నదానితో తృప్తిపడేవాడు. ఎంతో ఓర్పు
కలవాడు. వినయము, విద్య కలవాడు. ఇతరుల పట్ల అసూయలేని
వాడు. ఆత్మజ్ఞానమును సాధించిన వాడు.

అటువంటి బ్రాహ్మణ కుటుంబంలో జన్మించాడు భరతుడు.
ఆ బ్రాహ్మణునకు ఇద్దరు భార్యలు. మొదటి భార్యకు తొమ్మిది మంది
కుమారులు. రెండవ భార్యకు ఒక పుత్రుడు ఒక పుత్రిక కవలలుగా
పుట్టారు. అందులో ఒకడు లేడి శరీరమును వదిలి పెట్టి బ్రాహ్మణ
శరీరంలో పుట్టిన భరతుడు.

భరతునికి పూర్వజన్మ స్మృతి ఎక్కడికీ పోలేదు. తాను
భరతుడుగా పుట్టడం, రాజ్యం ఏలడం, తరువాత వానప్రస్థమునకు
వెళ్లడం, ఒక లేడినిపెంచడం, ఆ లేడితో మమేకం కావడం, దాని

ఫలితంగా లేడిగా పుట్టడం, తరువాత ఆ లేడి శరీరమును వదిలిపెట్టి
బ్రాహ్మణుని ఇంట్లో పుట్టడం అన్నీ గుర్తు ఉన్నాయి. భరతుడు మరలా
అటువంటి పొరపాటు చేయదలచుకోలేదు. తన మనస్సులోనే
పరమాత్మను కీర్తించేవాడు, పూజించేవాడు. అంతే గానీ బయటకు
కనపడేవాడు కాదు. ఎవరితోనూ సంబంధం పెట్టుకొనే వాడు కాదు.
ఒక జడుడి మాదిరి, పిచ్చివాడి మాదిరి ఏమీ తెలియని వాడి మాదిరి
ప్రవర్తించేవాడు.

ఇవేమీ ఆ బ్రాహ్మణునికి తెలియవు. ఆ బ్రాహ్మణునికి భరతుడు
అంటే ఎంతో ప్రేమ. అందు వలన భరతునికి అక్షరాభ్యాసము,
ఉపనయనము, వేదాధ్యాయనము అన్నీ జరిపించాడు. ఇవన్నీ
భరతునికి ఇష్టం లేదు. కానీ తండ్రి మాత్రము కుమారుని విద్యావంతుని
చేయడం తన విధి అని భరతుడికి అన్నీ యధావిధిగా జరిపించాడు.
కాని భరతుడు తండ్రి చెప్పినది ఒకటి సక్రమంగా చేసేవాడు కాదు.
పైగా అన్నీ విరుద్ధంగా చేసేవాడు. ఒకటిచెయ్యమంటే మరొకటి
చేసేవాడు. కాని ఆ బ్రాహ్మణుని మనసు మాత్రము తన కుమారుని
గొప్పవాడిగా చేయవలెనని ఎంతో పరితపించేది. అందుకని భరతునికి
ఇష్టం లేకపోయినా అతనికి బ్రహ్మచర్యము, శౌచము, వేదాధ్యయనము,
వ్రతములు, నియమములు, గురు సేవ, అగ్నికార్యములు అన్నీ భరతుడి
చేత చేయించాడు. కాని భరతుడు ఏమీ చేసేవాడు కాదు.

ఆ బ్రాహ్మణుడు చేసిన ప్రయత్నములు అన్నీ నిష్ఫలములు
అయ్యాయి. తన కుమారుని గొప్ప పండితుని చేయవలెనని ఆశ
తీరకుండానే ఆ బ్రాహ్మణుడు మరణించాడు. ఆ బ్రాహ్మణుని రెండవ

భార్య తన కుమారుడు భరతుని, తన కుమార్తెను తన సవతి (పెద్దభార్య) కు అప్పగించి, భర్తతో సహగమనం చేసింది.

ఇప్పుడు ఆ బ్రాహ్మణుని పెద్ద భార్య కుమారులు ఇంటికి అధిపతులు అయ్యారు. వారు భరతుని ఒక పిచ్చివాడిగానూ, మందమతి గానూ చూడసాగారు. వాడికి చదువు చెప్పించడం మానుకున్నారు. వారు మాత్రము, వేదములు, శాస్త్రములు చక్కగా చదువుకున్నారు. కాని వారికి భరతునికి అబ్బిన పరమాత్మ ఎడల భక్తి మాత్రము లేక మాత్రము కూడా అబ్బలేదు.

భరతుడు వీధిలోకిపోతే, ఆ ఊరి ప్రజలు భరతుని ఒక పిచ్చివాడిగానూ, జడుడి గానూ, మూగవాడిగానూ, చూడసాగారు.. భరతుడు కూడా వారిని ఒక్క మాట కూడా అనే వాడు. వాళ్లు ఎలా పిలిస్తే అలా పలికేవాడు. వాళ్లు ఏమి చెబితే అది చేసేవాడు. ఎవరు ఏమి ఇచ్చినా తీసుకొనేవాడు. ఆ ఊరి వారందరికీ జీతం భత్యం లేని పనివాడుగా తయారయ్యాడు. ఆకలి వేస్తే ఏది దొరికితే అది తినేవాడు. నాలుకకు రుచిగా ఉందా లేదా అని అస్సలు పట్టించుకొనేవాడు కాదు. ఎందుకంటే భరతుడు పూర్వజన్మలలోనే సుఖదుఃఖములకు, రాగద్వేషములకు అతీతుడు అయ్యాడు. దేహాభిమానమును పూర్తిగా వదిలేసాడు. బయట ఎలా ప్రవర్తించినా, మనసులో మాత్రము నిరంతరము హరినామస్తరణలో నిమగ్నం అయ్యేవాడు.

ఈ మాదిరి ఉన్నప్పటికినీ, భరతుని శరీరము పాడుగ్గా, పాడుగ్గు తగ్గ లావుతో ధృఢంగా ఉండేది. అతని శరీర అవయవములు

పుష్టిగా ఉండేవి. కాని భరతుడు ఎండాకాలంలో, వానాకాలంలో చలి కాలంలో తన శరీరమును పూర్తిగా కప్పుకొనేవాడు కాదు. నడుముకు ఒక వస్త్రము, పైన ఒక వస్త్రము కప్పుకొనే వాడు. యజ్ఞోపవీతం బుజానికి వేలాడుతూ ఉండేది. రోజూ స్నానం చేసేవాడు కాదు. అందుకని అతని శరీరం మలినంగా ఉండేది. ఆ ఊరి వాళ్లందరూ భరతుని భ్రాహ్మణ వంశంలో చెడబుట్టాడు అనే వారు. కానీ భరతుడు ఏమీ పట్టించుకొనే వాడు కాదు.

భరతునిచేత అతని అన్నయ్యలు ఇంటి పని, పొలం పని అంతా చేయించుకొనేవారు. రాత్రిళ్లు పంటపొలాలకు కాపలాగా పడుకోమనేవాళ్లు. వాళ్లందరూ తినగా మిగిలిన అడుగు అన్నము, మాడిపోయిన అన్నము, అదీ లేకపోతే పురుగుపట్టిన పిండి పెట్టేవాళ్లు. అదే అమృతప్రాయంగా తినేవాడు భరతుడు.

ఇది ఇలా ఉండగా, ఆ ప్రాంతంలో ఒక దొంగల గుంపు ఉండేది. ఆ దొంగల నాయకుడికి పిల్లలు లేరు. అమ్మవారికి నరబలి ఇస్తే పిల్ల పుడతారని ఆ దొంగల పురోహితుడు చెప్పాడు. నరబలి కోసరం ఆ దొంగలు ఒకడిని పట్టుకొని వచ్చారు. సరిగాబలి ఇచ్చే ముందు రోజు ఆ బలిపశువు పారిపోయాడు. మర్నాడే బలి ఇవ్వాలి. అందుకని ఆ దొంగలు మరొక బలిపశువుకొరకు వెదక సాగారు.

ఆ రాత్రి వారికి పొలంలో కాపలా కాస్తున్న భరతుడు కనిపించాడు. పొడుగ్గా, లావుగా, బలిసిన అవయవాలతో ఎద్దులాగా ధృఢంగా ఉన్న భరతుని చూచి పరమానందభరితులయ్యారు. భరతుని

తాళ్లతో కట్టారు. కాళికాలయానికి లాక్కుని పోయారు. అప్పటికే దొంగల నాయకుడు అమ్మవారి పూజముగించి బలిపశువు కొరకు ఎదురు చూస్తున్నాడు. దొంగలు భరతుని తమ నాయకుని ముందు నిలబెట్టారు. బలికి తగిన మనిషి దొరికాడు అనుకున్నాడు ఆదొంగల నాయకుడు. భరతుని బలికి తయారు చేయమన్నాడు.

దొంగలు భరతునికి స్నానం చేయించారు. ఎర్రబట్టలు కట్టారు. మెడలో ఎర్రటి పూల మాలలు వేసారు. గంధం పూసారు. బొట్టు పెట్టారు. బలి పశువును అలంకరించినట్టు అలంకరించారు. దొంగల పూజారి అమ్మవారికి పూజ చేసాడు. భరతుని బలి ఇవ్వడానికి పెద్ద కత్తిపట్టుకొని నిలబడ్డాడు. భరతుని తల నరికి అతని మెడనుండి కారే రక్తంతో కాళికి అభిషేయం చేయడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాడు.

దొంగలంతా పూర్తిగా మద్ద్యంసేవించి ఊగి పోతున్నారు. ఒక బ్రాహ్మణుడిని చంపుతున్నామే అనే బాధ, ఆ అమాయకుడి మీద దయ వారికి ఏకోశానా లేదు. వారికి అదొక ఆనందంగా ఉంది. అందుకే ఆడుతున్నారు, పాడుతున్నారు. బలిని చూద్దామని ఉత్సాహంతో గంతులు వేస్తున్నారు.

ఇదంతా ఓ కంట కనిపెడుతూ ఉంది కాళీ మాత. సర్వభూతములను తనతో సమానంగా భావించేవాడు, ఎవరిమీదా శత్రుత్వము లేని వాడు, ఎల్లప్పుడూ భగవంతుని మనసులో స్థిరంచేవాడు అయిన ఆ బ్రాహ్మణుని చంపడం ఆ తల్లికి రుచించలేదు. ఆమె ఒక్కసారిగా హుంకరించింది. తన కరాళ రూపంతో ఆ విగ్రహాన్ని

చీల్చుకొని బయటకు వచ్చింది. ఆమెతోపాటు ఆమె అనుచరులుకూడా వికటాట్టహాసాలు చేస్తూ బయటకు వచ్చారు.

అమ్మవారిని చూచిన దొంగలు భయంతో వణికిపోయారు. భరతుని వదిలేసారు. భరతుడు అమ్మవారికి నమస్కరించి అక్కడి నుండి వెళ్లిపోయాడు. ఇంక కాళీమాత ఆమె అనుచరులు విజృంభించారు. ఆ దొంగల చేతులలో ఉన్న కత్తులను తీసుకొని ఆ దొంగల తలలను నరికారు. వారి రక్తాన్ని పట్టి తాగారు. వారి రక్తాన్ని ఒళ్లంతా పూసుకున్నారు. ఆ దొంగల తలకాయలతో బంతులాట ఆడుకున్నారు. ఆ దొంగల కళేబరాల మధ్య కరాళ నృత్యం చేసారు. తరువాత ఆ తల్లి తన అనుచరులతో సహా అంతర్ధానం అయింది.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! భరతుడి లాంటి మహానుభావులకు అపకారం తలపెట్టిన వారికి ఇదే గతి పట్టడంలో ఆశ్చర్యం ఏముంది. ఎందుకంటే భరతుడు సామాన్యుడు కాదు. దేహాభి మానమును, అహంకారమును వదిలిపెట్టినవాడు. అన్ని ప్రాణుల యందు పరమాత్మను చూచేవాడు. ఎవరికీ అపకారము చేయని వాడు. ఎల్లప్పుడూ మనసులో శ్రీహరిని ధ్యానించేవాడు. తనను బలి ఇవ్వబోతున్నారని తెలిసినా చలించని వాడు. అటువంటి భరతుని భగవంతుడు రక్షించకుండా ఎలా ఉండగలడు. అందుకే కాళికా మాత రూపంలో వచ్చి రక్షించాడు. భగవద్భక్తుల విషయంలో ఇదేమీ ఆశ్చర్యకరమైన విషయం కాదు కదా!

(ఈ సందర్భంలో మనము గీతా శ్లోకాన్ని స్మరించుకుందాము.
అనన్యాశ్చింతయంతోమా ఏజనాపర్యుపాసతే
తేషాంనిత్యాభియుక్తానాం యోగక్షేమం మహావ్యహమ్॥)

శ్రీమద్భాగవతము
పంచమస్కంధము తొమ్మిదవ అధ్యాయము సంపూర్ణము
ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
పంచమస్కంధము
పదవ అధ్యాయము.

శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు భాగవత పురాణమును
ఇలా చెప్పసాగాడు.

. “ ఓ మహారాజా! కాళికాలయము నుండి బయటకు
వచ్చిన భరతుడు తన దారిన తాను వెళుతున్నాడు. అలా వెళుతూ
వెళుతూ భరతుడు సౌవీర దేశమునకు చేరుకున్నాడు.

సౌవీర దేశమును రహాగణుడు అనే రాజు
పరిపాలిస్తున్నాడు. ఆయన కపిలాశ్రమమునకు వెళ్లడానికి పల్లకీ సిద్ధం
చేయమన్నాడు. పల్లకీ బోయీలకు అధిపతి అయిన వాడు బోయీలను
రమ్మున్నాడు. నలుగు బోయీలకు గాను ముగ్గురే ఉన్నారు. ఒకడు

రాలేదు. ఒక పక్క రాజుగారు వస్తున్నారు. ఎవడో ఒకడిని తీసుకురమ్మని బోయాలకు చెప్పాడు.

అదే సమయంలో భరతుడు ఆ ప్రాంతానికి వచ్చాడు. ఎత్తుగా పాడుగ్గా ధృఢంగా, ఎద్దులాగా ఉన్న భరతుని చూచి ఇతడు పల్లకీ మోయడానికి తగిన వాడనుకొని భరతుని బోయాల అభిపత్తి వద్దకు తీసుకొని వచ్చారు. “నువ్వు పల్లకీ మోస్తావా” అని అడిగాడు ఆ అభిపత్తి. సరే అని తల ఊపాడు భరతుడు. ఇంతలో రహూగణుడు వచ్చి పల్లకీలో కూర్చున్నాడు. ముందు ఇద్దరు బోయీలు వెనక ఇద్దరు బోయీలు పల్లకీ మోస్తున్నారు. వెనకబోయీలలో ఒకడు భరతుడు.

భరతుడు తాను పల్లకీ మోస్తున్నప్పుడు నేల వంక చూస్తున్నాడు. తన కాలి కింద ఏదన్నా ప్రాణి పడి చచ్చిపోతుందేమో అనే భయంతో అడుగులు అడ్డదిడ్డంగా వేస్తున్నాడు. పైగా భరతునికి పల్లకీ మోసే అనుభవం లేదు. అందువలన మిగిలిన బోయీల వలె సక్రమంగా మోయలేకపోతున్నాడు. దీనితో పల్లకీ అటు ఇటు ఊగసాగింది. లోపల ఉన్న రాజుగారికి కోపం వచ్చింది. “ఎవర్రా అది! పల్లకీని అలా మోస్తున్నారు. సరిగా మోయండి” అని బోయీలను మందలించాడు.

రాజు గారికి కోపం వచ్చిందని తెలిసి బోయీలు గడగడ వణికిపోయారు. రాజుగారి ముందు చేతులో జోడించి “మహారాజా! ఇందులో మా తప్పు ఏమీ లేదు. ఈ రోజు ఒక కొత్త బోయీ ఒకడు వచ్చాడు. అతనికి సరిగా మోయడం చేతకాదు. అందుకనీ పల్లకీ ఊగుతూ ఉంది. క్షమించండి.” అని రాజుగారిని విన్నవించుకున్నారు.

ఒక్కడు సరిగా మోయకపోయినా పల్లకీ ఊగుతుందని గ్రహించాడు మహారాజు.

లావుగా పాడుగ్గా, ధృఢంగా ఉన్న భరతుని చూచి హేళనగా రాజు ఇలా అన్నాడు. “ఏంటి సోదరా! అంత కష్టపడుతున్నావా! అయ్యో పల్లకీ ఎంత దూరం మోసావు. చాలా కష్ట పడ్డావు. పైగా ముసలి వాడివి. సన్నగా పుల్ల లాగా ఉన్నావు. పల్లకీ ఏంమోస్తావులే! నీ తప్పు ఏం లేదు. ఈ బోయీలకే పల్లకీ మోయడం రాదు కదా! ఏమంటావు?” అని ఎకసక్కెంగామాట్లాడాడు.

ఆ మాటలను విన్న భరతుడు మౌనంగా ఉన్నాడు. మరలా పల్లకీ ఎత్తుకున్నాడు. దేహము మీద ఏమీ అభిమానము లేని భరతునికి రాజు గారి మాటలు బాధ కలిగించలేదు. మౌనంగామోస్తున్నాడు. కాని తన పూర్వ పద్ధతిని వదిలిపెట్టలేదు. కింద చూస్తూ కాలి కింది ఏ కీటకమూ పడకుండా జాగ్రత్తగా అస్తవ్యస్తంగా అడుగులేస్తూ పల్లకీ మోస్తున్నాడు. ఈ సారి పల్లకీ ఎక్కువగా ఊగసాగింది. పల్లకీలో ఉన్న రహూగణ మహారాజుకు కోపం ఎక్కువయింది.

“ఓరి దుష్టుడా! నీకు ఇంకా బుద్ధిరాలేదా! నీవు ఏం చేస్తున్నావో నీకు తెలుస్తూ ఉందా! నీవు అసలు బతికే ఉన్నావా లేక బతికి ఉండీ శవంలాగా నడుస్తున్నావా! నేను ఎవరో తెలుసా! ఈ రాజ్యమునకు మహారాజును! నీకు ప్రభువును. నా ఆజ్ఞను భిక్కురించిన వాడిని నేను యమధర్మరాజు మాదిరి కఠినంగా శిక్షిస్తాను. నిన్ను కూడా కఠినంగా శిక్షిస్తేనే గానీ నీవు దారిలోకి వచ్చేట్టు లేవు.” అని రజో

గుణము, తమోగుణములతో కూడిన రాజు అనే అహంకారంతో
పరమభాగవతోత్తముడు నివురుగప్పిన నిప్పుమాదిరి ఉన్న భరతుని
నానారకాలుగా దూషించాడు.

రహూగణుడు సామాన్యుడు కాడు. గొప్ప పండితుడు.
శాస్త్రములను చదువుకున్నాడు. కానీ రాజు అనే అహంకారము,
మదము అతని కళ్లు కప్పింది. ఎదుటి వాడు ఎవరా అనే ఆలోచన
అతని మనసులోకి రాలేదు. కోపంతో రగిలిపోతున్న రహూగణ
మహారాజును చూచి అప్పటి దాకా మౌనంగా ఉన్న భరతుడు
ఒక్కసారిగా నోరు తెరిచి ఆ రాజుతో ఇలా అన్నాడు.

“ఓ మహారాజా! నీవు పలికినది నిజం. ఏ మాత్రం అసత్యము
లేదు. నేనే ఈ దేహము అని నేను అనుకుంటే, నాశరీరానికి పల్లకీ
మోసే భారము, ఎంత దూరం మొయ్యాలి అనే భావన ఉంటుంది. కానీ
నాకు ఈ దేహము మీద అభిమానము, మమకారము లేదు.
ఎల్లప్పుడూ నేను వేరు ఈ దేహము వేరు అని అనుకుంటూ ఉంటాను.

నేను లావుగా, ఎత్తుగా, ధృఢంగా ఉన్నాను అని అన్నావు.
లావు, పొట్టి, పొడుగు, కృశించడం, ఆరోగ్యంగా ఉండటం, వ్యాధులు,
కోరికలు, ఆశలు, తగవులు, విషయవాంఛలు, ముసలితనము, నిద్ర,
కోపము, ఈదేహమే నేను అనే అహంకారము, శోకము,మోహము
ఇవన్నీ దేహము మీద అభిమానము కలవారికి పుడతాయి కానీ నాకు
కాదు. నాకు ఈ దేహము మీద ఎలాంటి అభిమానము, అహంకారము
లేవు. కాబట్టి నా దేహము ఎలా ఉన్నా నేను పట్టించుకోను.

రాజా! నేను బతికి ఉన్న శవంలాగా మోస్తున్నాను అని అన్నావు. నేనే కాదు అందరూ బతికి ఉన్న శవాలే. ప్రతివాడూ ప్రతిక్షణము చావుకు దగ్గరవుతున్నాడు. ప్రతివాడికీ పుట్టుక చావు ఉంటాయి.

ఓ రాజా! నీవు నన్ను “రాజాజ్ఞాను భిక్కురిస్తున్నావు” అని అన్నావు. ఇక్కడ రాజు ఎవరు, సేవకుడు ఎవరు. నీవు నీ దేహము మీద ఉన్న అభిమానంతో రాజు అని అనుకుంటున్నావు. నన్ను పల్లకీ మోయమన్నావు. కాని నేను నీ సేవకుడను కాను. ఎందుకంటే నాకు దేహాభిమానము లేదు. “నేను రాజు, వీడు సేవకుడు, వీడు నా పల్లకీ మోయాలి” అనేది లౌకికభావన. ఈ లౌకిక భావనను ప్రాపంచిక వ్యవహారములలో ఉపయోగిస్తారు. నిజానికి అందరూ సమనమే. అందరి దేహములలో ఉన్న ఆత్మ ఒకటే. ఆత్మకు భేదబుద్ధి లేదుకదా! పోనీలే! నీవు “నేను రాజును” అని అనుకుంటున్నావు కాబట్టి నీకు ఏమి సేవ చెయ్యూలో చెప్పు చేస్తాను.

ఓ రాజా! నీవు ఇంకొక మాట కూడా అన్నావు. “ఓరీ నీవు పొగరుగా ఉన్నావు. నిన్ను నేను శిక్షిస్తాను. సక్రమమైన దారిలో పెడతాను” అని కూడా అన్నావు కదా! నేను పిచ్చివాడిలాగా, జడుడిలాగా, అమాయకుడిలాగా కనిపిస్తున్నా నాకు బ్రహ్మజ్ఞానము, ఆత్మసాక్షాత్కారము కలిగాయి. నాకు దేహాభిమానము ఏ మాత్రము లేదు. ఇంక నువ్వు నన్ను ఏం శిక్షిస్తావు. ఏ దారిలో పెడతావు. నీ

దృష్టిలో నేను ఒక పాగరుబోతును. దుష్టుడను. అందుకని నన్ను శిక్షిస్తాను అంటున్నావు. కానీ నన్ను శిక్షించడం అంటే బాగా పిసికిన పిండిని ఇంకా ఇంకా పిసకడం లాంటిది. నీ శిక్షలు ఈ దేహానికే కానీ నాకు కాదు. నన్ను దండిస్తే నీకు ఏం లాభం లేదు శ్రమ తప్ప.” అని అన్నాడు భరతుడు.

మరలా భరతుడు పల్లకీ ఎత్తుకున్నాడు. భరతుని మాటలకు రహూగణ మహారాజు నిర్ఘాంతపోయాడు. నోట మాట రాలేదు. ఒక్కసారి దిగ్భ్రాంతి చెందాడు. ఆ రాజుకు తానేమిటో తెలిసి వచ్చింది. పల్లకీ ఆపండి అని అరిచాడు. పల్లకీ ఆగింది. పల్లకీ లోనుండి కిందికి దిగాడు. భరతుని కాళ్లమీద పడ్డాడు. సాష్టాంగప్రణామంచేసాడు. “నన్ను క్షమించండి నన్ను క్షమించండి. నేను తప్పు చేసాను.” అని ప్రార్థేయపడ్డాడు.

భరతుడు రహూగణ మహారాజును పైకి లేవదీసాడు. ప్రసన్నంగా ఆయనమొహంలోకి చూచాడు. రహూగణమహారాజు చేతులు జోడించి భరతునితో ఇలా అన్నాడు.

“ఓ మహాత్మా! మారు వేషంలో తిరుగుతున్న తమరు ఎవరు? మీ మెడలో యజ్ఞోపవీతము ఉంది. మీరు బ్రాహ్మణుడివా! లేక అన్నీ వదిలిపెట్టిన అవధూతవా! తమరి గురువు ఎవరు? తమరి నివాసము ఏది? ఇక్కడకు ఏమి పనిమీద వచ్చారు? మీరు నా క్షేమం గోరి నన్ను సరి అయిన మార్గంలో పెట్టడానికి వచ్చినట్టున్నారు. నేను కపిలమహర్షిని దర్శించడానికి కపిలాశ్రమమునకు వెళుతున్నాను.

తమరు సాక్షాత్తు ఆ కపిల మహర్షి మాదిరి నాకు దర్శనం ఇచ్చారు.

ఓ మహాత్మా! నేను దేవేంద్రుని వజ్రాయుధమునకు గానీ, ఈశ్వరుని త్రిశూలమునకు కానీ, యముడి దండమునకు కానీ భయపడను, కానీ బ్రాహ్మణ దూషణకు భయపడతాను. బ్రాహ్మణుల పట్ల చేసిన అపరాధమునకు భయపడతాను. తమరు సామాన్యులు కారు. తమరి విజ్ఞానము నివురుగప్పిన నిప్పు మాదిరి తమరిలో దాగి ఉంది. తమరు సర్వసంగ పరిత్యాగులు. దేహాభిమానమును విడిచిపెట్టినవారు. ఇంతటి విజ్ఞానవంతులు, మహిమ కలవారు అయి ఉండి కూడా తమరు ఈ మాదిరి పిచ్చివాడి మాదిరి, జడుడి మాదిరి ఎందుకు తిరుగుతున్నారు. తమరు ఇప్పుడు నాతో పలికిన పలుకుల అర్థము నాకు సరిగా బోధ పడలేదు. దయయుంచి తమరి పలుకులలోని అంతరార్థమును వివరించి నన్ను కృతార్థుని చెయ్యండి.

ఓ మహాత్మా! తమరు యోగీశ్వరులు. ఆత్మ తత్త్వమును బాగా తెలిసినవారు. మహాబుష్పలకే గురువు కాదగిన వారు ఈ లోకంలో ఉన్న అజ్ఞానులకు జ్ఞానబిక్షపెట్టడానికి అవతరించిన పరమాత్మవు. సందేహము లేదు. నేను కపిల మహర్షి దర్శనం చేసుకోడానికి వెళుతుండగా తమరు సాక్షాత్తు ఆ కపిల మహర్షి వలె సాక్షాత్మరించారు.

మహానుభావా! తమరు సాక్షాత్తు కపిలమహర్షి వంటి మహానుభావులు అయి ఉండి కూడా, ఈ లోకంలో ఉన్న సాధువులను పరీక్షించడానికి ఈ మాదిరి ఉన్నాది మాదిరి. జడుని మాదిరి,

పిచ్చివాని మాదిరి తిరుగుతున్నారా! తమరి గురించి మహాత్ములైన
సాధువులకే తెలియనప్పుడు, మా వంటి వివేకము లేని వారు,
బుద్ధిహీనులు, ఎల్లప్పుడూ నా ఇల్లు, నా భార్యాపిల్లలు అని పరితపించే
వారికి తమరి గురించి తమరి ప్రవర్తన గురించి ఏమి తెలుస్తుంది.

ఓ మహాత్మా! నా పల్లకీ మోయడం వలన తమరికి ఎలాంటి
శ్రమ లేదు అని చెప్పారు. పల్లకీ బరువు కదా. అందులో నేను కూర్చుని
ఉన్నాను. మరి పల్లకీ మోసేటప్పుడు తమరి శరీరానికి శ్రమ
కలుగుతుంది కదా! మరి తమరికి శ్రమ కలగ లేదు అని ఎలా
అనగలరు.

తమరుమరొక మాట చెప్పారు. యజమాని, సేవకుడు అనే
భేదబుద్ధి కేవలము వ్యవహారమునకే గానీ, నిజంగా లేదు అని అన్నారు.
మరి కుండతో నీళ్లు తీసుకొని వస్తాము కదా. కుండ నిజము
కానప్పుడు, కేవలము వ్యావహారికము అయినప్పుడు, దానిలో నీళ్లు
ఎలా తీసుకొని రాగలము. కుండే లేనప్పుడు నీళ్లు ఎలా వస్తాయి. కాబట్టి
కళ్లకు కనబడేవి, మన కళ్ల ఎదురుగా జరిగే ఈ ప్రపంచ
వ్యవహారములు అన్నీ నిజమే అని అంటాను.

అలాగే మనం పొయ్యి మీద గిన్నె పెట్టాము. ఆ గిన్నెలో నీరు
పోసాము. ఆనీటిలో బియ్యము వేసాము. గిన్నె కింద మంట పెట్టాము. ఆ
మంటకు గిన్నె వేడెక్కుతుంది. గిన్నె వేడెక్కితే అందులో ఉన్న నీరు
సలసలా కాగుతాయి. ఆ నీటిలో ఉన్న బియ్యము ఉడుకుతాయి.
అలాగే ఈ దేహము, ఇంద్రియములు, మనస్సు వీటితో చేసే కర్మలు అన్నీ
అదే దేహములో ఉన్న ఆత్మకు కూడా అంటుకోవాలి కదా. మరి తమరు
దేహము, వేరు ఆత్మ వేరు అన్నారు కదా! అది ఎంతవరకు సత్యము!

ఓ మహాత్మా! తమరు రాజు, సేవకుడు ఈ సంబంధము నిజం కాదు అని చెప్పారు. సేవకులను దండించడం పిసికిన పిండిని మరలా పిసకడం లాంటిది అని అన్నారు. కాని, నేను రాజును అన్నమాట సత్యం కదా. నేను ప్రజలను పాలించడం, సన్మార్గులనుకాపాడటం, దుర్మార్గులను శిక్షించడం కూడా నిజమే కదా! తప్పు చేసిన వారిని శిక్షించడం రాజధర్మం కదా! రాజు తన కర్తవ్యమును నిర్వర్తించాలి కదా! రాజుకు సేవకులు సేవ చేయడం ధర్మం కదా. సేవకులు వారి పని వారుచెయ్యాలి కదా! ఇదంతా నిజం కాదు అని ఎలా అనగలరు? రాజుగా నా ధర్మం నేను చేస్తున్నాను. అంతే కాదు. నేను నిత్యము భగవంతుని ఆరాధిస్తున్నాను. భగవంతుని ఆరాధించడం ప్రతి వ్యక్తి స్వధర్మము. ఆ ధర్మమును పాటిస్తే, సమస్త పాపములు నివృత్తి అవుతాయి.

ఓ మహానుభావా! తమరు చెప్పిన విషయములు నాకుసరిగా అర్థం కాకపోవడం చేత ఇలా నా సందేహాలను తమ ముందు ఉంచాను. అదీ కాకుండా, తమరు ఎవరో తెలియకుండా, నేను రాజును అనే గర్వంతో, మదంతో, తమరిని ఒక సాధారణ సేవకుని గా భావించి తమరిని తూలనాడాను. అవమానించాను. తమరు నన్ను క్షమించాలి. తమరి కృపాదృష్టి నా మీద ప్రసరింపజేస్తేనే కానీ నేను తమరిని దూషించిన పాపము తొలగిపోదు.

ఓ మహాత్మా! తమరు ఈ ప్రపంచంలోని సమస్త ప్రజల హితం కోరేవారు. తమరికి దేహాభి మానము లేదు. అందుకనే నేను ఎన్ని మాటలన్నా తమరు నా మీద కోపగించుకోలేదు. కాని తమలాంటి వారిని అవమానించినందుకు, సాక్షాత్తు పరమశివుడులాంటి శక్తి మంతుడైనా, పాపము మూటకట్టుకొనక తప్పదు. ఇంక నేనెంత!” అని రహూగణ మహారాజు భరతునితో వినయంగా అన్నాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

పంచమోధ్యాయము పదవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

పంచమోధ్యాయము

పదకొండవ అధ్యాయము

రహూగణ మహారాజు పలికిన మాటలన్నీ సావధానంగా విన్న భరతుడు ఆ మహారాజుతో ఇలా అన్నాడు. “ఓ మహారాజా! నీకు అన్నీ తెలిసినట్టు మాట్లాడుతున్నావు. నిజానికి నీకు తత్త్వజ్ఞానము గురించి ఏమీ తెలియదు. ఎందుకంటే తత్త్వజ్ఞానము తెలిసిన వారు. తత్త్వమును లౌకిక వ్యవహారములను కలిపి చెప్పరు. తత్త్వము వేరు. లౌకిక వ్యవహారములు వేరు. అలాగే నేను చెప్పిన ఆత్మతత్త్వము వేరు. నీవు చెప్పిన యజమాని, సేవకుడు పోలిక వేరు. బాగా తెలిసిన వారు, తత్త్వవిచారము చేసేటప్పుడు ఇటువంటి లౌకిక విషయములను ఒప్పుకోరు.

ఓ రాజా! ఈ లోకంలో గృహము, భార్య, పుత్రులు, సంపదలు, రాజు, సేవకులు అన్ని సంబంధాలు ఉంటాయి. ఈ గృహస్థాశ్రమములో ఉన్న వారు వేదములలో చెప్పబడిన యజ్ఞములు యాగములు చేస్తూ ఉంటారు. వేదములను వల్లె వేస్తూ ఉంటారు. కానీ ఈ వేదములలో కూడా రాగద్వేషములు లేని ఆత్మతత్త్వము పూర్తిగా నిశ్చయంగా వెల్లడి కాదు.

ఓ రాజా! మీరు, సాధారణ మానవులు ఈ యజ్ఞములు, యాగములు, పూజలు, వ్రతాలు ఎందుకు చేస్తున్నారు. కొందరు సంతానము కొరకు పుత్రకామేష్టి యాగం చేస్తారు. మరి కొందరు స్వర్గసుఖాల కొరకు యజ్ఞాలు చేస్తారు. మరి కొందరు సంపదలు కలగాలని చేస్తారు. మరి కొందరు రాజ్య విస్తరణ కోసరం, అశ్వమేధయాగములు, రాజసూయయాగము చేస్తారు. ఇవి అన్నీ వేదోక్తంగానే చేస్తారు. వీటి వలన ఫలితాలనుపొందుతారు. కాని ఈ ఫలితములన్నీ స్వప్నములో కలిగే సుఖముల మాదిరి నిజములు కావు అని గ్రహించలేరు. ఇటువంటి వారికి ఎన్ని ఉపనిషద్వాక్యములు చెబితే ఆత్మతత్త్వము బోధపడుతుంది.

ఓ రాజా! పురుషుని మనస్సు సత్త్వ, రజస్తమోగుణములకు లోబడి ఉంటుంది. ఆ మనస్సు ఎవరి మాటా వినదు. స్వతంత్రంగా తనకు తోచినట్టు పనులు చేస్తుంటుంది. ఆ పనుల వలన పుణ్యము గానీ, పాపము గానీ, కాస్త పుణ్యము కాస్త పాపము గానీ అంటే మిశ్రమఫలితం గానీ లభిస్తూ ఉంటుంది. ఆ ఫలితములను

అనుభవించి తీరవలసిందే. దానిని ఎవరూ ఆపలేరు.

ఓ రాజా! ఈ దేహంతో చేసే పుణ్యకార్యములు,
పాపకార్యముల వలన పుట్టే వాసనలతో ఈ మనస్సు నిండి పోతుంది.
పైగా ఈ మనస్సు కామము, క్రోధము మొదలగు వికారములచేత,
సత్త్వ,రజస్తమోగుణముల చేతా, నిరంతరమూ చలిస్తూ ఉంటుంది.
స్థిరంగా ఉండదు. వీటి ఫలితంగా ఆ మనస్సు వాసనలను
మోసుకుంటూ జీవుడితో కూడా వివిధ దేహములలో ప్రవేశించి, వివిధ
రూపములతో, పేర్లతో ప్రకటింపబడుతూ ఉంటుంది. ఈ దేహధారణ
వలననే జీవుడు ఉన్నత స్థితికి చేరుకోడానికి కానీ, అధోగతిపాలవడం
గానీ జరుగుతూ ఉంటుంది.

ఈ మనస్సు దేహములో ఉన్న జీవుని గట్టిగా ఆవరించి
ఉంటుంది. ఆ జీవుడిని మనస్సు సంసారంలో పడవేస్తుంది. దాని
వలన జీవుడు సుఖదుఃఖములు, లోభము, మోహము, పాపము,
పుణ్యములు, మొదలగు ఫలములను అనుభవిస్తూ ఉంటాడు. మనస్సు
జీవుని ఆవరించి ఉన్నంత వరకూ ఈ లోకవ్యవహారములు, సంసార
బంధములు తప్పవు. కాబట్టి ఈ జీవుడు గొప్పజిన్నలు ఎత్తడానికి కానీ,
నీచ జిన్నలు ఎత్తడానికి కానీ ఈ మనస్సే కారణము అనిపండితులు
చెబుతూ ఉంటారు.

ఓ రాజా! మనస్సు విషయవాంఛల యందు ఆసక్తి చూపిస్తే,
అది ఎన్నో కష్టాలకు కారణమవుతుంది. కాబట్టి విషయ వాంఛల
యందు ఆసక్తి లేకపోవడమే మోక్షమునకు ద్వారము. మనస్సు

సత్త్వ,రజస్తమోగుణములతో చేరి రక రకాల పనులను చేస్తుంటుంది. అలా చేరకుండా ఉంటే మనస్సు నిర్మలంగా, ఎటువంటి వికారములు లేకుండా ఉండాలి.

ఓ రాజా! మానవునికి 5 జ్ఞానేంద్రియములు, 5 కర్మేంద్రియములు, అహంకారము మొత్తము పదకొండు. వీటితో మనసు పనులుచేస్తుంటుంది. శబ్దము,రూపము,గంధము,రసము,స్పర్శ ఇవి 5 జ్ఞానేంద్రియములు చేసే పనులు, అలాగే కర్మేంద్రియములు నడవడం, పనులుచేయడం లాంటి బయట పనులుచేస్తుంటాయి.ఈ దేహము నాది, ఈ ఇల్లు నాది, వీళ్లు నా వాళ్లు అనేది అహంకారము చేసే పని. మనసు ఈ పదకొండు వృత్తులతో సంబంధం పెట్టుకొని ప్రవర్తిస్తూ ఉంటుంది.

ఓ రాజా! ఇంకా వివరంగా చెబుతాను విను. శబ్ద,రస,రూప,గంధాదులు జ్ఞానేంద్రియములకు విషయములు. అలాగే నడవడం, పనులుచేయడం, సంభోగించడం, విసర్జించడం మొదలగునవి కర్మేంద్రియములకు విషయములు. నేను నాది అనేది అహంకారము.

ఓ రాజా! ఇప్పుడు చెప్పానే ఈ పదకొండు వృత్తులకు ఆశ్రయం ఇచ్చేది ఈ దేహము. ఈదేహమును పన్నెండవ వృత్తి అని పండితులు అంటారు. ఎందుకంటే పదకొండవ వృత్తి అయిన అహంకారముతోనే నేను నాది, ఈ దేహము నాది, నేనే ఈ దేహము అనే భావన కలుగుతుంది. అందువలన దేహమును 12వ వృత్తి అంటారు.

ఓ రాజా! మానవుడు బాహ్య ప్రపంచములో

తిరుగుతున్నప్పుడు, ద్రవ్యము, స్వభావము, ఆశయము, కర్త, కాలము
వీటికి లోబడి పైన చెప్పిన పదకొండు వృత్తులతో ప్రవర్తిస్తూ ఉంటాడు.
ఈ ద్రవ్యము, స్వభావము మొదలగునవి ఈ పదకొండు వృత్తులతో
కలిసి వికారము చెందుతాయి. ఆ వికారములు మొదట ఒకటి,
తరువాత పది, తరువాత నూరు, వేయి, లక్ష ఇలా పెరుగుతూ పోతాయి.
ఇదంతాకూడా దేహము లోపల ఆత్మ ఉండబట్టి జరుగుతున్నాయి. ఆత్మ
లేకపోతే ఇవన్నీ జరిగే అవకాశమే లేదు.

ఓ రాజా! పైన చెప్పిన విధంగా మనస్సుకు అనేక

వికారములు ఉన్నాయి. ఇవి ఈ నాటివి, ఈ జన్మలోవి మాత్రమే కావు.
జన్మజన్మల నుండి ఉన్న వికారములు. మనసు వెంట వస్తూ ఉంటాయి.
ఈ వికారములు మానవునకు మెలుకువగా ఉన్నప్పుడు, కలలు
కంటున్నప్పుడు అనుభవంలోకి వస్తాయి. గాఢ నిద్రలో ఉన్నప్పుడు
కనపడవు. సాధారణ మానవుడు ఇవన్నీ నిజము అనుకొని అనుభవిస్తూ
దుఃఖములను, సుఖములను అనుభవిస్తూ ఉంటాడు. ఆత్మతత్త్వమును
తెలుసుకున్న జీవుడు కేవలం దూరంగా ఉండి చూస్తూ ఉన్నట్టు
ఉంటాడు.

ఓ రాజా! పరమాత్మ ఆత్మస్వరూపుడై అన్ని ప్రాణులలో

వెలుగుతున్నాడు. ఆ పరమాత్మ అంతటా నిండి ఉన్నాడు. ఈ జగత్తుకు
కారణం అతడే. అతడు పరిపూర్ణుడు. స్వయం ప్రకాశము కలవాడు.
పరమాత్మకు జనన మరణములు లేవు. బ్రహ్మ మొదలగు వారికి కూడా
ఆయన అధిపతి. విశ్వములోని సకల భూతములకు ఆయనే

నివాసము. అందుకే ఆయనను వాసుదేవుడు అని అన్నారు.

(వాసనాత్ వాసుదేవస్య వాసితంతే జగత్త్రయం| సర్వభూతనివాసోసి
శ్రీ వాసుదేవ నమోస్తుతే అని సంధ్యావందనంలో చెప్పుకుంటాము
కదా!)

ఈ వాసుదేవుడే తన మాయద్వారా జీవులను
నియంత్రిస్తున్నాడు. ఈ వాసుదేవుడే వాయువురూపంలో ప్రతి ప్రాణిలో
ప్రవేశించి చైతన్యం కలుగచేస్తున్నాడు. ఆ పరమపురుషుడు అయిన
వాసుదేవుడే ఈ అనంత విశ్వం అంతా నిండి ఉండి ఆధిపత్యం
వహిస్తున్నాడు. ఇంక ఈ దేహములో ఉన్న జీవుడు ప్రాపంచిక
విషయములలో సంగము వదిలిపెట్టి, కామ,క్రోధాదులను దూరంగా
ఉంచి, ఇంద్రియములను, మనస్సును జయించి, తనను ఆవరించి
ఉన్న మాయకు లోబడకుండా, ఆత్మతత్త్వమును తెలుసుకుంటేనే, ఈ
సంసారమునుండి బయటపడగలడు. లేకపోతే ఈ జనన మరణ
చక్రంలో నిరంతరమూ తిరుగుతూ ఉంటాడు.

ఓ రాజా! మరలా చెబుతున్నాను విను. ఈ మనస్సే సకల
క్షేమములకు మూలము. ఈ మనస్సు గురించి తెలుసుకోనంతవరకూ
జీవుడు దానికి లోబడి సంసారంలో కొట్టుకుంటూ ఉంటాడు.
రోగములు, దుఃఖములు, మోహము, రాగద్వేషములు, విరోధములు.
స్నేహములు ఈ మనస్సుకు తోడుగా నిలిచి సంసార బంధనములకు
కారణమవుతాయి. కాబట్టి మనసును నిగ్రహించడం ముఖ్యము.

ఓ రాజా! ఆఖరి మాటగా చెబుతున్నాను. ఈ మనస్సు
జీవునికి ప్రబలమైన శత్రువు. అత్యంత బలమైనది. ఆ దీనిదేముందిలే

అని నిర్లక్ష్యం చేస్తే అది జీవుని అధఃపాతాళానికి తోక్కుతుంది. జీవుని అసలుస్వరూపాన్ని కప్పివేసి, వికృతంగా చేస్తుంది. ఈ మనస్సును జయించే మార్గము ఒకటే ఒకటి ఉంది. అదే గురువు పాదములను ఆశ్రయించడం. ఆత్మతత్త్వమును తెలుసుకోవడం. నీవు కూడా గురువు పాదములను ఆశ్రయించి ఈ సంసార బంధనములనుండి విముక్తుడవు కమ్ము.”అని భరతుడు రహూగణునికి ఆత్మతత్త్వమును బోధించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

పంచమ స్కంధము పదకొండవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

పంచమ స్కంధము

పన్నెండవ అధ్యాయము

. ఓ అవధూత మహాశయా! మావంటి అజ్ఞానులను, అవివేకులను, ఉద్ధరించడానికే నీవు అవతరించావు. నీవు ఆనంద స్వరూపుడవు. నీవు కేవలం యజ్ఞోపవీతము ధరించిన బ్రాహ్మణుని మాదిరి కనపడుతూ, నీ అపరిమితమైన జ్ఞానమును నిగూఢంగా ఉంచావు. అట్టినీకు నమస్కారము.

ఓ దేవా! నాకు ఈ దేహము మీద ఉన్న అభిమానము, అహంకారము అనే పాము నా వివేకమును కాటు వేసింది. ఇట్టి సమయములో అమృతముతో సమానమైన నీ వాక్కులు నాకు ఒక జైషధము లాగా పనిచేసాయి.

ఓ మహాత్మా! నాకు అన్నీ సందేహములే. నీవు ఆత్మతత్త్వమును గురించి చెప్పిన మాటలు ఒకటి సరిగా అర్థం కాలేదు. నా మీద దయయుంది నాకు అర్థమయ్యేటట్టు నీ బోధనలను వివరించి చెప్పు. నీ నోటి వెంట వచ్చు అమృతమయములైన వాక్కులను వినవలెనని నాకు కుతూహలముగా ఉంది.

ఓ యోగేశ్వరా! నేను పల్లకీలో కూర్చున్నాను. వీరుపల్లకీ మోస్తున్నారు. ఎంతో దూరం వచ్చాము. వారికి శ్రమ కలిగింది. ఇదంతా కళ్లకు కట్టినట్టు కనపడుతూ ఉన్నప్పుడు ఇదంతా వ్యవహారమూలము కానీ, ఆత్మతత్త్వరీత్యా నిజం కాదు అని అన్నారు. అది ఎలా సాధ్యం. ఎదురుగుండా కనపడుతున్న విషయములు నిజాలుకావు అని ఎలా అనగలము. నాకు వివరంగా చెప్పండి.” అని అడిగాడు రహాగణ మహారాజు.

రహాగణుడు అడిగిన ప్రశ్నకు భరతుడు ఈ విధంగా సమాధానం చెప్పాడు. “ఓ రాజా! ఈ లోకంలో ఉన్న అన్ని వస్తువులు ఈ భూమి నుండి పుట్టినవే. కాని రకరకాల పేర్లతో వ్యవహరింపబడు తున్నాయి. వాటిలో కొన్ని కదిలేవి కొన్ని కదలనివి.

కింద పాదములు, వాటిపైన చీల మండలు, వాటి పైన పిక్కలు, వాటి పైన నడుము, దానిపైన దేహము, దాని పైన ఒక తల. ఇదంతా కలిపి మనిషి అన్నాము. అలాగే ఈ భూమి నుండి పుట్టిన చెట్టునుండి సేకరించిన కలప నుండి ఈ కదలని పల్లకీ తయారయింది. ఆ పల్లకీలో సౌవీరమహారాజు అనే ఒక మనిషి కూర్చున్నాడు. ఆ మనిషిలో నేను ఈ దేశము రాజును అనే దేహాభి మానము ఆవరించి ఉంది. నిజానికి ఆ పల్లకీలో కూర్చున్న రాజు, పల్లకీ మోసే బోయాలు, కదలని ఆ పల్లకీ, అన్నీ ఈ భూమి నుండి పుట్టినవే.

అందరూ ఒకే చోటనుండి పుట్టినప్పుడు, నీవు పల్లకీలో కూర్చుని వీరి చేత మోయించుకుంటున్నావు. వీరు ఎంత శ్రమ పడుతున్నారో చూడు. అదిమోసేవాడికే తెలుస్తుంది. వీరి అవస్థ వర్ణనాతీతము. ఏదో కొంచెం ధనం ఇస్తున్నావనీ నీవు హాయిగా పల్లకీలోకూర్చుని వీరి చేత మోయించుకోవడం, వీరిని బాధపెట్టడం ధర్మమా! నీకు అసలు జాలి, దయ అనేవి ఉన్నాయా! పైగా నేను ఈ దేశపు రాజును, ఈ దేశపు ప్రజలను రక్షిస్తున్నాను అని గొప్పలు చెప్పుకుంటున్నావు. నిన్ను నువ్వే పాగుడుకుంటున్నావు. పొగిడించుకుంటున్నావు. ఇది అంతా మిథ్య అని తెలుసుకోలేక పోతున్నావు. నీవు అవివేకివి, అజ్ఞానివి. ఆత్మ, అనాత్మ వివేచనము లేని వాడివి. నీవు రాజుగా ఉండ తగవు.

ఓ రాజా! ఈ భూమి నుండి అనేక పదార్థములు పుడుతున్నాయి. పెరుగుతున్నాయి. చస్తున్నాయి. ఆ పదార్థములన్నీ పృథివీ తత్త్వము కలవే కానీ ఈ లోకంలో రకరకాల పేర్లతో

పిలువబడుతున్నాయి. అలాగే మనం చేసే పనులు కూడా వ్యవహారములే కానీ నిజాలు కావు. మట్టి కుండతో నీరు తీసుకొని వస్తున్నాడు. అంటే ఆ కుండ, అందులో నీరు అన్నీ భూమి నుండి వచ్చినవే. కుండ పగిలిపోతే భూమిలోకలిసిపోతుంది. నీరుకూడా భూమిలోకి ఇంకిపోతుంది. ఇందులో ఏది సత్యము; కుండ సత్యమా లేక నీరు సత్యమా లేక కుండలో నీరు తీసుకురావడం సత్యమా. అన్నీ భూమినుండి వచ్చినవేకదా! అన్నీ వ్యవహారమూలములే కదా!

పోనీ ఈ భూమి సత్యము అని అంటావా! ఈ భూమి అంటే ఏమిటి. మట్టి, రాళ్లు, జలంతో కూడినదే ఈ భూమి. ఇవేమీ సత్యము కానపుడు భూమి మాత్రము సత్యం ఎలా అవుతుంది. ఎందుకంటే ఈ భూమిలో నుండి పుట్టిన ప్రతి వస్తువూ నాశనం అవుతూ ఉంది. అంటే మార్పు చెంది మరలా భూమిలో కలిసిపోతూ ఉంది. ఎలాగంటే, ఈ భూమి, అందులో నుండి పుట్టిన ప్రతి వస్తువు పరమాణువుల మయము. ఆ పరమాణువులే నిరంతరము మారిపోతుంటాయి. అంటే ఈ భూమి నుండి పుట్టే ప్రతి వస్తువు పరమాణువుల సముదాయము. అవిచెందే మార్పు. నిరంతరము మార్పుచెందే పరమాణువులు నిత్యములు అని ఎలా అనగలవు? పరమాణువులే నిత్యములు కానపుడు. ఆ పరమాణువుల కలయికతో ఏర్పడిన కుండ, బట్ట, భూమి నుండి పుట్టిన వస్తువులు అన్నీ సత్యములు అని ఎలా అనగలవు? (ఇక్కడ నాశనం కావడం అంటే మార్పు చెందడంఅని అర్థం. ఏదీ లేకుండా పోదు. కాని మార్పుచెందుతుంది. మార్పుచెందేది నిత్యము కాదు అని భావన.)

ఓ రాజా! ఈ ప్రకారంగా ఈ భూమినుండి పుట్టిన ప్రతి వస్తువు పెద్దదిగానూ, చిన్నది గానూ, లావుగానూ, సన్నంగానూ, కంటికి కనపడుతూనూ, కంటికి కనపడకుండాను, నీచంగానూ, గొప్పదిగానూ, పనులు గానూ, కదిలేవిగానూ, కదలనివిగానూ మనం కల్పించుకుంటున్నాము. కానీ అన్నీ భూమి నుండి వచ్చినవే. ఇవి ఏవీ శాశ్వతములు కావు. ఈ నాడు ఉంటాయి. కొంత కాలానికి మరొక విధంగామార్పు చెందుతాయి. కనపడకుండా పోతాయి. మరొక రూపంలో కనపడతాయి. కాబట్టి ఈ చరాచర జగత్తులో అన్నీ మాయవల్ల పుట్టినవి అని తెలుసుకో!

ఇప్పుడు నువ్వు నన్ను ఒక ప్రశ్న అడగవచ్చు. అన్నీ అసత్యములు అయినప్పుడుమరి సత్యము ఏది అని. ఏదయితే మార్పుచెందదో అదే సత్యము. ఏదయితే రెండు కాదో అదే సత్యము. ఏదయితే గుణములకు అతీతమయినదో ఏదయితే సర్వము వ్యాపించి ఉన్నదో, ఏదయితే సకలజీవులలో ప్రకాశిస్తూ ఉందో అదే సత్యము. అదే పరమాత్మ. ఆయననే వాసుదేవుడు అని చెబుతారు.

ఓ మహారాజా! ఈ తత్త్వజ్ఞానము తెలియాలంటే గురువు అనుగ్రహం కావాలి. మహాభాగవతుల పాదములను ఆశ్రయించాలి. అంతే కానీ తపస్సు చేసినందువలన, యజ్ఞములు చేసినందు వలన, సన్యాసము స్వీకరించినందువలన, నదీస్నానములు చేసినందు వలనా, సూర్యోపాసన చేసినందువలనా, వేదములు అధ్యయనం చేసినందువలన తత్త్వజ్ఞానము బోధపడదు.

ఓ రాజా! ఉత్తములు ఉన్న సభలో, సత్పురుషుల సాంగత్యంలో,
వ్యర్థమైన మాటలకు తావుఉండదు. అక్కడ భగవంతుని కీర్తిస్తూ ఉంటారు. భగవంతుని కథలను వినిపిస్తూ ఉంటారు. అప్పుడు ఈ లౌకికమైన వాసనలు నశించి వాసుదేవుని యందు భక్తి పుడుతుంది.

ఓ మహారాజా! ఇంక నా గురించి చెబుతాను విను. నేను పూర్వ జన్మలో భరతుడు అనే మహారాజును. నేను రాజుగా ప్రజలను పరిపాలిస్తున్నా, లౌకిక విషయములలో సంగముపెట్టుకోలేదు. ఎల్లప్పుడు భగవంతుని ఆరాధించాను. వయస్సు మీదపడటంతో వానప్రస్థమునకు వెళ్లాను. అక్కడ విధివశాత్తు ఒక లేడిపిల్లమీద ఆసక్తితో, దానితో సాంగత్యము ఏర్పడింది. నా తపస్సు చెడిపోయింది. ఆ లేడి పిల్ల ధ్యాసలో పడిపోయాను.

ఆ కారణంగా మరుజన్మలో నేను లేడిగా జన్మించాను. కానీ నా పూర్వజన్మ సుకృతం వలన నాకు పూర్వజన్మ స్మృతి పోలేదు. ఆ మృగజన్మ తరువాత ఒక బ్రాహ్మణుని ఇంటిలో జన్మించాను. జనములో తిరిగితే ఎక్కడ నాకు ప్రాపంచిక విషయములలో సంగము కలుగుతుందో అని పిచ్చివాడి రూపంలో ఏమీ పట్టనట్టు తిరుగుతున్నాను.

ఓ రాజా! మానవుడు సత్పురుషుల సాంగత్యములో జ్ఞానము అనే ఖడ్గమును సంపాదించి, ఆ జ్ఞానఖడ్గముతో తనలో ఉన్న అవిద్యను, అజ్ఞానమును నరికిపారేయ్యాలి. ఎల్లప్పుడూ పరమాత్మను

స్తరించాలి. ధ్యానించాలి. దాని వలన ఈ సంసారము నుండి
బయటపడగలడు.” అని భరతుడు రహూగణ మహారాజుకు తత్త్వబోధ
చేసాడు.

శ్రీమద్భాగవతము
పంచమస్కంధము పన్నెండవ అధ్యాయము సంపూర్ణము
ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
పంచమస్కంధము
పదమూడవ అధ్యాయము.

శుకుడు పరీక్షిత్తు మహారాజుకు భాగవత పురాణమును
ఇలా చెప్పసాగాడు.

“మహారాజా! భరతుడు అంతటితో ఆగకుండా ఈ
సంసారము అనే అడవి ఎలాఉంటుందో వివరించాడు. భరతుడు
రహూగణ మహారాజుతో ఇలా అంటున్నాడు.

“ఓ మహారాజా! ఈ సంసారము అనే అడవి చాలా
భయంకరమైనది. ఈ సంసారము అనే అడవి పరమాత్మ మాయచే
కప్పబడి ఉంటుంది. ఈ అడవిలో సత్య,రజస్తమోగుణములు వలన
లభించే సుఖదుఃఖములు, లేక సుఖదుఃఖముల కలయికలు

అనుభవంలోకి వస్తాయి. మానవుడు ధర్మము, అర్థము, కామములు అనే పురుషార్థముల వెంట పరుగెడుతూ ఈ అడవిలో దాటి తెన్నూ కనపడకుండా తిరుగుతూ ఉంటారు. ఈ అడవిలో దుఃఖములే కానీ సుఖములు కనపడవు.

ఓ రాజా! ఈ అడవిలో మానవులు, వ్యాపారము చేసుకొనే వారు తమ తమ ధనముతో, వస్తువులతో ప్రయాణం చేస్తున్నట్టు, తిరుగుతుంటారు. ఆ అడవిలో ఆరుగురు దొంగలు ఉన్నారు. ఆ దొంగలు ఆ వ్యాపారస్థుల వద్ద ఉన్న ధనమును దొంగిలిస్తారు. ఆ అడవిలో భయంకరమైన తోడేళ్లు తిరుగుతుంటాయి. ఆ తోడేళ్లు ఆ వ్యాపారస్థులను చంపుకుంటూఉంటాయి. ఏడిపిస్తుంటాయి. ఓ పట్టాన వదలవు.

ఆ అడవిలో వృక్షములు, తీగలు, పాగలు అల్లిబిల్లిగా అల్లుకొని ఉంటాయి. ఆ పాదలలో ఉన్న భయంకరమైన దోమలు పీకి పెడుతుంటాయి. ఆ అడవిలో సుందరమైన భవనములు ఉన్నట్టు కనిపిస్తాయి. దగ్గరకు పోతే కనిపించవు. దూరంగా ఏదో మెరుస్తూ ఉంటుంది. అది బంగారము అని దగ్గరకు పోతే అది మిణుగురు పురుగుగా కనిపిస్తుంది. దూరంగా వెలుగు కనిపిస్తుంది. దగ్గరకు పోతే అది కొరివి దయ్యంగా భయపెడుతుంది.

కాని మానవుడు వాటి వెంటనే పరుగెడుతుంటాడు. ఒక్కోసారి ఆ అడవిలో సుడి గాలి వీచి, దుమ్మురేగి కళ్లలో పడి, కళ్లు కనపడవు. ఎటు పోతున్నామో కూడా తెలియకుండా దిక్కుతోచకుండా తిరుగుతుంటాడు. ఆ అడవిలో కీచురాళ్లు అరుస్తుంటాయి

కర్ణకతోరంగా అరుస్తుంటాయి. మరొక పక్కనుండీ గుడ్లగూబలు చెవులు పగిలేటట్టు అరుస్తుంటాయి.

ఈ కష్టములు అన్నీ భరిస్తూ ప్రయాణం చేస్తుంటే, ఇంతలో మానవుడు ఆ వ్యాపారికి ఆకలి, దాహము అవుతుంది. ఒక చెట్టు కిందకూర్చుంటాడు. దూరంగా నీరు ఉన్నట్టు అనిపిస్తుంది. ఆ నీటి కొరకు పరుగెడతాడు. కానీ నీరు కనిపించదు. అవి ఎండమావులు అని తెలుసుకొని ఉసూరుమంటాడు. దూరంగా ఒక నది ఉన్నట్టు తోస్తుంది. ఆ నదిలో నీరు ఉంటుందేమో అని అటు పరుగెడతాడు. కాని ఈ నదిలో చుక్కనీరు ఉండదు. నీరసంగా కూలబడతాడు. కడుపులో ఆకలి. దాహము. పక్కనున్న వారిని కాస్త అన్నం పెట్టమని నీరు ఇవ్వమనీ అడుక్కుంటాడు. ఇంతటి దుస్థితి పట్టిందేమిటా అని శోకిస్తాడు. వారు పెడితే సంతోషిస్తాడు. లేకపోతే దుఃఖిస్తాడు. ఏడుస్తాడు.

ఇది ఇలా ఉండగా, వ్యాపారం చేసిన దానికి పన్ను కట్టమని రాజులు ఉన్న సామ్రాటాక్కుంటారు. సంసారంలో కష్టాలు, వ్యాపారంలో వచ్చిన లాభం రాజుకు పన్నులు కట్టగా, ఒట్టిచేతులతో చచ్చినట్టు పడి ఉంటాడు. రాజుకు పన్ను ఎగ్గొట్టి దాచుకున్న ధనమును తనకన్నా బలవంతుడు వచ్చి దోచుకుంటాడు. లెక్కకు రాని ధనం (బ్లాక్ మనీ) కూడా పోయినప్పుడు వాడి దుఃఖానికి అంతు ఉండదు. పైకి చెప్పుకోలేక లోలోపల కుమిలిపోతుంటాడు. ఈ సమయంలో తాను ఎంతో సుఖపడుతున్నట్టు కలలు కంటూ ఉంటాడు. అవనిజం కావని తెలుసు. అయినా అదొక తృప్తి. ఆ సుఖం కూడా క్షణకాలమే ఉంటుంది.

ఎదురుగా ఒక పర్వతము కనపడుతుంది. ఆ పర్వతము ఆవల నిధులు ఉన్నాయని ఆబగా ఆ పర్వతము ఎక్కబోతాడు. కాలికి ఉన్న పాదరక్షలు కూడా జారిపోతాయి. ఒట్టి కాళ్లతో ఎక్కుతుంటే కాలికి ముళ్లు గుచ్చుకుంటాయి. సూదుల వంటి రాళ్లు అరికాళ్లలో దిగబడతాయి. అయినా లెక్కచెయ్యడు. ఎక్కుతూనే ఉంటాడు. ఇంతా చేసినా అక్కడ ఏమీ దొరకదు. చిర్రెత్తుకొస్తుంది. అందరి మీద విరుచుకుపడతాడు. అందరినీ తిడతాడు. అరుస్తాడు. కోపగిస్తాడు.

ఇంతలో ఒక పాము కరుస్తుంది. కుయ్యోమని అరుస్తాడు. అటు ఇటు పరుగెడతాడు. కిందపడి గిలా గిలా కొట్టుకుంటాడు. స్వహతస్థిపోతాడు. శవంమాదిరి పడి ఉంటాడు. అలా స్వహ కోల్పోయిన వాడు పక్కనే ఉన్న గోతిలో పడతాడు. ఆ గోతిలో ఉన్న తేనెపట్టులో ఉన్న తేనెను తాగాలి అని అనుకుంటాడు. ఇంతలో ఆ తేనెటీగలు కుట్టి కుట్టి పెడతాయి. ఒళ్లంతా వాచి పోతుంది. బాధతో విలవిలలాడి పోతాడు. అతి కష్టం మీద కొద్ది కొద్ది తేనె చుక్కలను నాలిక మీద వేసుకుంటాడు. దానితోనే తృప్తి పొందుతాడు. ఇంతలో పక్కనున్న వాడు ఆ తేనెను కూడా వాడి దగ్గరనుండి లాక్కుంటాడు. కనీసం ఆ సుఖం కూడా దక్కకపోయేసరికి నిరాశ పడతాడు.

అసలే అడవి. పైగా వేసవికాలము, వర్షాకాలము, చలి కాలము. ఎండకు, వానకు, చలికి నానాబాధలు పడుతూ ఉంటాడు. కాని ఆ అడవిలోనే పడి ఉంటాడు. బయటకు రాడు. ఇలా కాదని చిన్నచిన్న వ్యాపారాలు చేసి ప్రజలను మోసం చేసి ధనం

సంపాదించాలని అనుకుంటాడు. అది బయటపడి ప్రజలు చావచితక తంతారు. అందరితో విరోధము పెంచుకుంటాడు. ఉన్నదంతా పోతుంది.

ఆ సంసారము అనే అడవిలో ఉండటానికి ఇల్లు, తినడానికి తిండి, కట్టుకోడానికి బట్ట కూడా ఉండవు. వాటి కోసరం ఇతరులను యాచిస్తాడు. కాని ఎవ్వరూ ఇవ్వరు. తన కోరికలను తీర్చుకోడానికి దొంగతనాలకుపాల్పడతాడు. దొంగతనం చేస్తూ దొరికిపోయి అవమానాల పాలవుతాడు. ఇలా కాదని. నలుగురిని కూడగట్టుకొని ఒక వ్యాపారం మొదలుపెడతాడు. లాభాలు నష్టాలు పంచుకోడంలో తేడాలు వస్తాయి. ఒకరిని ఒకరు నమ్మరు. ఒకరితో ఒకరు లోలోపల శత్రుత్వము పెంచుకుంటారు. ఉన్న కష్టాలు చాలక పెళ్లి కూడా చేసుకుంటాడు. కొత్త కొత్త బంధుత్వాలు కలుపుకుంటాడు. ఆ సంసారము అనే అడవిలో గిరా గిరా తిరిగేస్తుంటాడు.

సంసారం పెరిగే కొద్దీ ఖర్చులు పెరుగుతాయి. ఎక్కువ ధనం సంపాదించాలి. అందుకని ఎక్కువ శ్రమ పడతాడు. వచ్చిన ధనం వచ్చినట్టు ఖర్చుఅయిపోతుంది. విలాసాలకు ధనంలేక బాధలు పడుతుంటాడు. క్రమక్రమంగా కాలం గడిచేకొద్దీ తాతలు, తండ్రులు మరణించి, కొడుకులు, కూతుళ్లు, మనుమలు మనుమరాళ్లు పుట్టుకొస్తారు. వీరందరినీ చూసుకుంటూ ఈ సంసారము అనే అడవిలో తిరుగుతూ ఉంటాడు.

ఓ రాజా! ఇటువంటి మానవునికి, ఎంత సమర్థత, నేర్పు ఉన్నా, భగవంతుని మీద భక్తి ఎలా పెరుగుతుంది. అందుకే సంసారములో పడ్డవాడు, దానినుండి బయటపడిముక్తిని పొందలేకపోతున్నాడు. సామాన్య మానవుల సంగతి ఇలా ఉంటే, ఇంక క్షత్రియులు తమ కంటే గొప్పవారు, పరాక్రమవంతులు, వీరులు, లేరని ఈ భూమి అంతా నాది అనే అహంకారంతో సాటి రాజుల మీద యుద్ధాలు ప్రకటిస్తుంటారు. అందరితో విరోధముపెంచుకుంటారు. ఆ యుద్ధములలో మరణిస్తుంటారు.

ఓ రాజా! కాబట్టి నీ వంటి రాజులు కూడా ఆ పరమాత్మనుసేవించి, ముక్తిని పొందలేరు. ఈ మానవులందరూ సంసారము అనే అడవిలో పడి తిరుగుతూ, ఆ అడవిలో ఉన్న చెట్ల మీద చేరిన పక్షుల కిలకిలారావములు, కోయిలల కుహూ కుహూ రావములు వింటూ ఆనందిస్తుంటారు. ఇంతలో సింహగర్జనలు, పులుల గాండ్రింపులు, ఏనుగుల ఘోంకారములు విని భయంతో వణికిపోతుంటారు. వాటిని తట్టుకోలేక గ్రద్దలు, రాబందులు వంటి దుష్టులతో స్నేహం చేస్తారు. ఆఖరుకు వాళ్లచేతిలో మోసగింపబడి శోకిస్తారు.

ఇదంతా జరిగి తల బొప్పికట్టిన తరువాత హంసలు ఉన్న సరోవరము వద్దకు పోయి వాటితో స్నేహం చేయడానికి ప్రయత్నిస్తాడు. కాని ఆ హంసలు వీడి బుద్ధి తెలిసి దగ్గరకు రానివ్వవు. చేసేది లేక చెట్లమీద ఉన్న కోతులతో జతకడతాడు. ఆ కోతులతో ఆడుకుంటూ ఉంటాడు. ఆ కోతిచేష్టలలో మునిగి పోయి, తనకు మరణం ఆసన్నమవుతూ ఉందని మరిచిపోతాడు.

రోగాలు అనే గోతిలో పడతాడు. ఆ గోతి లోపల మృత్యుదేవత ఏనుగు వలె భయంకరంగా కనిపిస్తుంది. అప్పుడు భయంతో వణికిపోతూ పక్కనే ఉన్న ఒక తీగనుపట్టుకొంటాడు. ఆ తీగ సాయంతో మెల్ల మెల్లగా గోతి లోపల నుండి బయటపడతాడు. అయినా వాడికి సిగ్గు రాదు. మరలా తన పూర్వమార్గమునే అవలంబిస్తాడు.

ఓరాజా! ఈ ప్రకారంగా భగవంతుని మాయ కమ్మిన మానవులు సంసారము అనే అడవిలో చిక్కుతోచకుండా తిరుగుతుంటారు. వారికి ఏ నాటికి కూడా పరమాత్మ గురించిన జ్ఞానము కలుగదు.

ఓ రహాగణ మహారాజా! నీవుకూడా నేను చెప్పిన మానవులవలె ఈ సంసారము అనే భయంకరమైన అడవిలో తిరుగుతున్నావు. ప్రాపంచిక విషయములలోనూ, విషయవాంఛల లోనూ మునిగితేలుతున్నావు. కాబట్టి ఇంకమీదటైనా ఈ ప్రాపంచిక విషయములను, రాజ్యపాలనా వ్యవహారములను విడిచిపెట్టు. ఈజగత్తులో ఉన్న అన్ని ప్రాణుల యందు దయతో ఉండు. నువ్వు పల్లకీలోకూర్చుని బోయీలతో మోయించుకుంటూ వారినికష్టపెట్టకు. ప్రాపంచిక విషయములలో ఆసక్తిని, విషయవాంఛలను పూర్తిగా వదిలి పెట్టు. జ్ఞానమును అనే కత్తితో ఈ మాయ ను నరికివెయ్యి. సంసారము అనే అడవిలో నుండి బయటకు రా! పరమాత్మ వైపుకు పయనించు. ” అని భరతుడు రహాగణ మహారాజుకు జ్ఞానబోధ చేసాడు.

భరతుని బోధనలు విన్న తరువాత రహూగణ మహారాజుకు జ్ఞానోదయం కలిగింది. మానవ జన్మ ఎంతటి గొప్పదో, దానిని మానవులు ఎలా వ్యర్థం చేసుకుంటున్నారో తెలుసుకున్నాడు.

“ఆహా! ఈ మానవ జన్మ ఎంత గొప్పది. స్వర్గంలో ఉన్న దేవతలకు కూడా ఈ మానవ జన్మలో ఉండే మాధుర్యము తెలియదు. దేవతల పుట్టుకకూడా మానవ పుట్టుక కంటే శ్రేష్టమైనది కాదు. భూమి మీద మానవుడుగా పుట్టి పరమాత్మను సేవించాలి కానీ, స్వర్గంలో దేవతగా పుట్టి సుఖాలు అనుభవించడం వలన ఏం లాభం కలుగుతుంది. ఎందుకంటే స్వర్గములో ఉన్న దేవతలకు వాసుదేవుని స్మరించడం, కీర్తించడం, వాసుదేవుని కథలను వినడం వంటి కర్మలు చేయడానికి కానీ, పరమాత్మ భక్తులను సేవించడం గానీ కుదరదు కదా!

ఓ మహానుభావా! నీవుసామాన్యుడవుకావు. సాక్షాత్తు పరమాత్మ స్వరూపుడవు. క్షణకాలము నీ పాదధూళిని సేవించి నంత మాత్రాన నాకు జ్ఞానోదయం కలిగింది. నా అవివేకము, అజ్ఞానము నశించాయి. సంసారముమీద నాకు విరక్తి కలిగింది. ఈ భూమి మీద నడయాడే మహాత్ములకు, శిశువులకు, యువకులకు, వటువులకు, బ్రాహ్మణులకు, నీ మాదిరి అవధూతలు గానూ, పైకి పిచ్చివాళ్లుగా కనిపించే బ్రహ్మజ్ఞానులకు నా మనఃపూర్వక నమస్కారములు. అందరిలో నేను సర్వాంతర్యామి అయిన పరమాత్మను దర్శించగలుగుతున్నాను. వీరందరి కరుణాకటాక్షవీక్షణములు మా వంటి క్షత్రియుల మీద ప్రసరించుగాక!” అని భరతునికి సాష్టాంగ

నమస్కారము చేసాడు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఆసమయంలో భరతుని ముఖం ప్రశాంతంగా ఉంది. రహూగణుని మీద ఎటువంటి కోపము లేదు. తరువాత భరతుడు ఎటువంటి వికారము లేకుండా అక్కడి నుండి వెళ్లిపోయాడు. భరతుని వలన ఆత్మతత్త్వమును తెలుసుకున్న రహూగణుడు దేహాభిమానమును వదిలిపెట్టాడు. ఇంద్రియ నిగ్రహము, మనోనిగ్రహము పాటించాడు. సర్వభూతముల యందు పరమాత్మను చూడగలిగాడు. పరమాత్మ పాదపద్మముల యందు తన మనసును నిలిపాడు.” అని శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకుచెప్పాడు.

అంతావిన్న పరీక్షిత్ మహారాజు శుక మహర్షితో ఇలా అన్నాడు.

“మహానుభావా! తమరికి తెలియని విషయములు లేవు. ఒక వ్యాపారిని ఉదాహరణగాతీసుకొని, సంసారమును ఒక అడవిగా చూపి, జీవుడు సంసారములో పడే బాధలు అన్నీ వివరించారు. ఇదంతా విన్న తరువాత జ్ఞానులు, రహూగణుని వంటి వివేకులు తమ బుద్ధిబలమును ఉపయోగించి తమరు చెప్పినది అర్థం చేసుకోగలిగారు. కాని నాకు మాత్రము ఏమీ అర్థం కాలేదు. నాకే కాదు సామాన్య మానవులకు ఏమీ అర్థంకాదు. ఎందుకంటే తమరు చెప్పిన వృత్తాంతములోని భావము చాలా నిగూఢమైనది.

కాబట్టి తమరు నా మీద దయయుంచి, తమరుచెప్పిన

వ్యాపారి వృత్తాంతములో ఉన్న అంతరార్థమును వివరించ వలసినది.”
అని ప్రార్థించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము
పంచమస్కంధము పదమూడవ అధ్యాయము సంపూర్ణము
ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
పంచమస్కంధము
పదునాలుగవ అధ్యాయము.

శుకుడు పరీక్షిత్ మహారాజుకు, భరతుడు రహూగణ
మహారాజుకు చెప్పిన వృత్తాంతమునకు వివరణ ఇస్తున్నాడు.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! సాధారణంగా వ్యాపారులు ధనము
సంపాదించడానికి వ్యాపారాలు చేస్తారు. ఆ వ్యాపారాల కోసరం
దుర్గమమైన అరణ్యములలో గుంపులు గుంపులుగా ప్రయాణం
చేస్తుంటారు. అలాగే, సుఖాల కోసరం పాకులాడే జీవుడు కూడా
పరమాత్మ యొక్క మాయకు లోబడి, ప్రాపంచిక విషయములు,
విషయవాంఛలు కల సంసారము అనే అడవిలోకి ప్రవేశిస్తాడు

సంసారము అనే అడవిలో తిరుగుతున్నంత కాలము
జీవునికి పరమాత్మ తత్త్వము అర్థం కాదు. భక్తిమార్గమును పొందలేడు.

ఎందుకంటే, వారిని దేహాభి మానము, విషయ వాంఛలు
ప్రలోభపెడుతుంటాయి. వాటిలో మునిగి పోయి, పరమాత్మను
స్మరించడం మరిచిపోతాడు. సత్త్వ,రజస్తమోగుణములతోకూడిన
కర్తలు చేస్తూ వాటి వలన వచ్చే సుఖములు, దుఃఖములు, సుఖము
దుఃఖము కలిసిన ఫలితములను అనుభవిస్తూ ఉంటాడు.
వాటి ఫలితంగా మానవ దేహము, పశువుల దేహము, పక్షుల దేహము,
మొదలగు దేహములనుపొందుతూ ఉంటాడు. ఇది అనాదిగా వస్తూ
ఉంది.

పంచేంద్రియములు, మనస్సు ఈ ఆరూ సంసారము అనే
అడవిలోకి ప్రవేశించడానికి ద్వారములు. ఆ ద్వారముల ద్వారా
సంసారము అనే అడవిలోకి ప్రవేశించిన జీవుడు సుఖదుఃఖములను
అనుభవిస్తూ ఉంటాడు. పోనీ ఆ జీవుడు చేసే కర్మలు ఫలిస్తాయా అంటే
అదీ లేదు. ఎల్లప్పుడూ వ్యతిరేక ఫలితములు వస్తుంటాయి. జీవుడు చేసే
ప్రతి పనికి ఏదో ఒక విఘ్నము కలుగుతూనే ఉంటుంది.

ఈ సంసారము అనే అడవిలో నుండి బయట పడటానికి
పరమాత్మతో సమానమైన గురువు యొక్క పాదారవిందములను
సేవించడమే తరుణోపాయము. పరమాత్మయందు భక్తితోనే ఈ
సంసారము అనే అడవిలోనుండి బయటకు రాగలరు. కానీ ఎవరూ
బయటకు రావడానిక ఇష్టపడరు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఆ అడవిలో పోతున్న వ్యాపారులు తమతో కూడా తాము ధర్మంగా, న్యాయంగా వ్యాపారం చేసి సంపాదించిన డబ్బును తీసుకుపోతూ ఉంటే, దొంగలు అడ్డగించి ఆ ధనమును దోచుకొనిపోతారు. అలాగే ఈ సంసారం అనే అడవిలో చిక్కుకున్న జీవుడు అంతకు ముందు పరమాత్మను సేవించి ఆర్జించినపుణ్యము అనే ధనమును, పంచేంద్రియములు, మనస్సు అనే ఆరుగురు దొంగలు తాము చేసే కర్మలు అంటే చూడటం (కళ్లు,) స్వర్గ (చర్మము) శ్రవణము (చెవులు) ఆస్వాదనం (నాలుక), ఆఘ్రాణము(ముక్కు) ద్వారా, దోచుకొని పోతారు.

(పెద్దలు సంసాదించిన ఆస్తిని, ధనమును, వారి వారసులు వ్యసనములకు బానిస అయి నాశనం చేస్తారు కదా! ఎలాగంటే, కళ్లతో లవ్ ఎట్ ఫస్ట్ సైట్ అని భ్రమపడటం, చూచిన ప్రతి వస్తువు నాకు కావాలి అనుకోవడం, దాని కోసరం అడ్డమైన దారులు తొక్కడం, ఇంటర్నెట్లో అసభ్యకరమైన దృశ్యములు చూడడం, అసభ్యకరమైన సాహిత్యం చదవడం, వాటిని ఆచరించి పతనం కావడం, ఇంక చర్మంతో స్వర్గసుఖం అంటే కౌగలంతలు, ముద్దులు, స్త్రీసుఖం పొందడం, వాటి కోసరం ఆస్తులు తగలేయడం, చెవులు...పబ్బలకు, క్లబ్బలకు వెళ్లడం, అక్కడ తెల్లవారేదాకా హెవీమెత్తే సంగీతంవినడం, ఆరోగ్యం నాశనం చేసుకోవడం, నాలుక...మద్యం తాగడం, ముక్కు..పొగతాగడం. ఇవన్నీ తనకే కావాలని, తనే చెయ్యాలనీ, తానే అనుభవించాలనీ కోరుకోవడం మనసుచేసే పని. ఇవే ఈ నాటి నరకానికి మార్గాలు.)

ఓ రాజా! అడవిలో తిరుగుతున్న వ్యాపారిని తోడేళ్లు
భయపెడతాయని చెప్పానుకదా! సంసారము అనే అడవిలో భార్య,
పుత్రులు, కూతుళ్లు, అల్లుళ్లు, బంధువులు మొదలగు వారు తోడేళ్ల
వంటి వారు. జీవుడు కష్టపడి ఆర్జించిన ధనమును అపహరించడానికి
తోడేళ్ల మాదిరి కాచుకొని ఉంటారు. ఒక్కొక్కసారి, ఆ జీవుని
కళ్లముందే ఆ ధనమును బలవంతంగా లాక్కుని పోతారు.

మహారాజా! ఈ కోరికలు ఎలాంటివి అంటే కలుపు
మొక్కల లాంటివి. కర్షకుడు ప్రతి సారీ భూమిని దున్ని చదును చేసి
విత్తనములు నాటుతాడు. కాని ఆ విత్తనాలు మొలకెత్తకముందే
పిచ్చిమొక్కలు, కలుపు మొక్కలు ఏపుగా పెరుగుతాయి. వాటిని పీకే
కొద్దీ అంతే వేగంతో పెరుగుతాయి. కోరికలు కూడా అంతే. ఒక కోరిక
తీరితే మరొక కోరిక పుడుతుంది. దానికి అంతం లేదు. పెట్టెలోనుండి
తీసినట్టు ఒకదాని వెంబడి ఒకటి బయటకు వస్తూనే ఉంటాయి.
జీవుడు పూర్వజన్మలలో చేసినకర్మల వాసనలను బట్టి ఈ కోరికలు
పుడుతుంటాయి. ఆవాసనలు అంతరిస్తే కానీ, ఈకోరికలు
అంతరించవు. (మాన్ ఈజ్ ఎ బండిల్ ఆఫ్ వాంట్స్ అని మన ఆర్థిక
శాస్త్రవేత్తలు అంటారు కదా!)

మహారాజా! అడవిలో తిరుగుతున్న వ్యాపారిని అడవిలో ఉన్న
ఈగలు, దోమలు, మిడతలు, పక్షులు, ఎలుకలు ఎలాగైతే
కొర్కుక్కుతింటాయో, అలాగే ఈ సంసారము అనే అడవిలో
తిరుగుతున్న జీవుని బంధువులు అనే ఎలుకలు, రాబందులు
పీక్కుతింటూ ఉంటారు. అయినప్పటికినీ జీవుడు ఈ సంసారంలోనే

తిరుగుతూ ఉంటాడు కానీ బయటకు రావడానికి ప్రయత్నించడు. ఒక వేళ ప్రయత్నించినా, మరొకసంసార బంధం వైపుకు వెళతాడు.

మానవుడు ఈ సంసారాన్ని, అదేదో గంధర్వనగరంలా ఉంది అని అనుకుంటాడు. ఆ గంధర్వనగరంలో మంచి పానీయాలు దొరుకుతాయనీ, మంచి భోజనం దొరుకుతుందనీ, అందమైన స్త్రీల సుఖం దొరుకుతుందనీ ఆశపడతాడు. కానీ అది కూడా తన భ్రమ అనీ, అవన్నీ ఎండమావుల వంటివనీ, అక్కడ ఏమీ లేదనీ తెలుసుకోలేడు. ఆ సుఖాల కోసరం వాటి వెంట పరుగెడుతూనే ఉంటాడు. తాను ఉన్న సంసారమునే సత్యము, నిత్యము, శాశ్వతము అనుకుంటూ ఉంటాడు.

మానవులలో హింసకు, ఇతర స్త్రీలతో అక్రమ సంబంధాలకు, జూదమునకు, మద్యపానమునకు, మొదలగు వ్యసనములకు మూలము ధనము, బంగారము. ఎక్కువగా ధనము, బంగారము సంపాదించాలనుకునే వారు రజోగుణ ప్రధానులు. అందుకని వారు ఎప్పుడూ అక్రమ మార్గాలలో ధనము, బంగారము సంపాదించడానికి, సంపాదించిన ధనము ద్వారా పైనచెప్పబడిన వ్యసనములను తీర్చుకోడానికి ఇష్టపడుతుంటారు. చలితో బాధ పడే వ్యక్తి అగ్ని ఎక్కడ ఉంటే అక్కడకు పరుగెడతాడు. దూరంగా కొరివి దయ్యం మండుతున్నా సరే ఆ అగ్నిలో చలి కాచుకోవచ్చు అని అక్కడికిపరుగెడతాడు. అలాగే ధనము, బంగారము కొరివి దయ్యాల్లాంటివి. కాని మానవుడు వాటి వెంట పరుగెడు తుంటాడు.

ఇంకా ఈ సంసారములో ఉన్న జీవుడికి ఉండటానికి ఇల్లు,
తాగడానికి పానీయములు, ధనము, విషయ సుఖములు
మొదలగునవి అత్యవసరములు. వాటిని సక్రమంగానో, అక్రమంగానో
పొందడానికి జీవుడు శతవిధాలా ప్రయత్నాలు చేస్తూ ఈ సంసారము
అనే అడవిలో అటు ఇటూ పరుగెడుతుంటాడు. కామముతో కూడిన
స్త్రీసాంగత్యము సుడి గాలి వంటిది. కామం తలకెక్కిన జీవునికి స్త్రీతో
సాంగత్యం ఏర్పడినప్పుడు, అతనికి కన్ను మిన్ను కనపడదు. పైన
సూర్యుడు, చంద్రుడు చూస్తున్నారని ధ్యాస కూడా ఉండదు.
(అంటే రాత్రి పగలు అనే భేదం లేకుండా కామ సుఖాలు
అనుభవిస్తూనే ఉంటాడు. ఇల్లు ఒళ్లు గుల్ల చేసుకుంటాడు.)

మహారాజా! ఈ జీవునికి అప్పుడప్పుడు సత్పురుషుల
సాంగత్యము వలన కొంత జ్ఞానోదయం అవుతుంది. ఈ ప్రాపంచిక
విషయములు అన్నీ ఎందుకూపనికెరావు, కేవలం దుఃఖమును
కలుగచేస్తాయి అని అనుకుంటాడు. ఇంతలోనే అతనిలో నేను, నాది
అనే అహంకారము, దేహాభిమానము ప్రవేశిస్తుంది. అంతే ఆ కాస్త
జ్ఞానం కూడా ఆవిరి అయిపోతుంది. మరలా యధావిధిగా సంసారంలో
పడతాడు. విషయవాంఛల వెంట పరుగెడుతుంటాడు.

ఓ రాజా! అడవిలో కీచురాళ్ల రొదలు, గుడ్లగూబలు
కర్ణకరోరమైన అరుపులు వినబడుతుంటాయి అని అన్నారు కదా. అవే
బయట ప్రపంచంలో ఉన్న వాళ్లు మాట్లాడే పరుషమైన మాటలు.
వాటికి ప్రతిగా జీవుడు కూడా అలాగే పరుషంగా మాట్లాడుతుంటాడు.
ఇతరులతో తగాదాలు, విరోధము పెట్టుకుంటాడు. అరుస్తాడు.

కొడతాడు. ఎదుటి వారి మనసులకు బాధ కలిగిస్తాడు.

అడవిలో తిరుగుతున్న వ్యాపారి ఆహారం కొరకు విషముతో నిండిన వృక్షములు, తీగలు, మొక్కలు వాటికి కాచిన కాయలు, ఫలముల కొరకు ఆశ్రయిస్తాడు అని చెప్పారుకదా! అదేమంటే, ఈ జీవుడు కూడా లౌకికసుఖాలు, ధనము, నివాసములు, భోగ వస్తువులు అన్నీ విషతుల్యములైనప్పటికీనీ, వాటిని సంపాదించడానికి ఆరాటపడు తుంటాడు. వాటి వెంట పరుగెడుతుంటాడు. అవి దొరక్క పోతే నిరాశపడి పోతాడు. వెంటనే ఒక ధనికుని వద్దకు పరుగెడతాడు. అభిమానము చంపుకొనియాచిస్తాడు. ప్రాధేయపడతాడు. లేదు పొమ్మన్నా వదలడు. (నేడు కూడా, గొప్పలకు పోయి, తాహతుకు మించిన కోరికలు తీర్చుకోడానికి, అధిక వడ్డీలకు అప్పులు చేయడం, సర్వం పోగొట్టుకోవడం, కష్టాలపాలవడం చూస్తున్నాము కదా!..)

మహారాజా! ఈ సంసారము అనే అడవిలో చిక్కుపడి ఉన్న జీవునికి ఎక్కువగా దుష్టులతోనే సాంగత్యము లభిస్తుంది. వాడికి ఉన్న బుద్ధి జ్ఞానము నశించి పోతుంది. కష్టాలు చుట్టుముడతాయి. పరమాత్మను మరిచిపోతాడు. దేవుడు లేడనే వాదనకు దిగుతాడు. ఉంటే నాకు ఇన్ని కష్టాలు వస్తాయా అని ఎదురు ప్రశ్నవేస్తాడు. వేదములను, శాస్త్రములను నమ్ముడు. నాస్తికుడుగా మారి పోతాడు. మనశ్శాంతి కరువై నిరంతరమూ దుఃఖసాగరంలో మునిగిపోతాడు.

మహారాజా! ఈ సంసారంలో ఉన్న జీవుడు తన దగ్గర లేని ధనం కోసరం, వస్తువుల కోసరం ఇతరులను బాధపెట్టడానికి గానీ, వారి వద్ద ఉన్న ధనాన్ని వస్తువులను లాక్కోవడానికి గానీ వెనుకాడడు. కాని అవి దక్కవు. ఇంట్లో ఉన్న తండ్రి వద్ద గానీ, కుమారుని వద్ద కానీ

ఏ వస్తువు ఉన్నా వారిని బాధపెట్టి అయినా సరే దానిని లాక్కుంటాడు.

(నేను కడపజిల్లాలో మేజిస్ట్రేటుగా పనిచేస్తున్నప్పుడు ఒక కొడుకు తండ్రిని బీడీ ఇవ్వమని అడిగాడు. నా దగ్గర లేదురా అన్నాడు తండ్రి. అంతే. కొడుక్కు కోపం వచ్చింది. పక్కనే ఉన్నరోకలి తీసుకొని తన తండ్రి తల మీద బలంగా మోదాడు. తండ్రి చచ్చాడు. కొడుకు జైలుపాలయ్యాడు.)

మహారాజా! అడవిలో దావానలము ఎలా ప్రజ్వలిల్లుతుందో, గృహము కూడా ఒక దావానలము వంటిది. గృహంలో అగ్ని వంటి దుఃఖమే తప్ప సుఖం ఉండదు. అప్పుడప్పుడు కాస్తంత సుఖం లభించినా ఆఖరుకు దుఃఖమే మిగులుతుంది. జీవునికి అనుకూలమైన వస్తువులు సంసారంలో దొరకవు. ఉన్నవాటితో తృప్తి కలగదు. కాబట్టి ఎప్పుడూ ఏడుస్తూ ఆ మంటల్లో పడి మాడిపోతుంటాడు. పైగా, “నేను ఒట్టి దరిద్రుడను, దేవుడు నాకు అన్యాయం చేసాడు. జీవితంలో నాకు సుఖం లేదు” అంటూ ఏడుస్తుంటాడు.

మహారాజా! జీవుడు తిరిగే సంసారము అనే అడవిలో రాక్షసులుకూడా ఉంటారు, ఆ రాక్షసులు జీవుడిని పీక్కుతింటారు అని చెప్పారు కదా! ఆ రాక్షసులు ఎవరో కాదు. నీ లాంటి ప్రభువులు. జీవుడు కష్టపడి సంపాదించిన ధనమును అంతా పన్నుల రూపంలో అపహరిస్తారు. చేతిలో ధనం లేక, తినడానికి తిండిలేక, తన వారిని పోషించలేక ఆ జీవుడు నానాయాతనా పడతాడు. అప్పుడు ఆ జీవుడు బతికి ఉన్నా ఏ సుఖమూ లేకుండా చచ్చిన వాడి మాదిరి బతుకు

ఈడుస్తాడు.

(ప్రస్తుతం మన పరిస్థితి అంతే! ఆదాయపు పన్ను, వాట్, సెస్సులు, ఛార్జీలు, ఇవి కట్టలేక నానాపాట్లుపడుతున్నాము కదా!)

ఇటువంటి దుఃఖములలో కూడా అప్పుడప్పుడు కల వచ్చినట్టు సుఖాలు వచ్చి పలకరించి పోతుంటాయి. కాని మరలా కష్టాలు చుట్టుముడతాయి. (పేకాటలో, గుర్రప్పందాలలో, స్టాక్ మార్కెట్ లో లక్షలు పోగొట్టుకున్నా, ఒకసారి పదివేలు వస్తే చాలు ఆనందంతో ఉబ్బితబ్బిబ్బిపోతాడు. ఊరంతా చెప్పుకుంటాడు. అదీ మానవ నైజం)

మహారాజా! జీవుడికి చేతిలో ధనం లేకపోయినా ఆడంబరాలకు ఆర్థాటాలకు తక్కువలేదు. గొప్ప కోసరం యజ్ఞములు యాగములు చేస్తాడు. ఎంతో వ్యయం చేసి పెళ్లిళ్లు, ఉపనయనాలు చేస్తాడు. వాటికి ఎంతో ధనం వ్యయం అవుతుంది. అప్పులు కొండలాగా పెరిగిపోతాయి. ఆ ధనం సంపాదించడానికి మరలా లొకికమైన కర్తలలో లీనం అవుతాడు. పతితుడు అవుతాడు. కొండ ఎక్కేవాడు దారిలో రాళ్లు ముళ్లు గుచ్చుకుంటే ఎంత బాధ పడతాడో అలాంటి బాధలే పడతాడు. (పేరుకోసరం, గొప్పకోసరం అప్పులు చేసి ఆర్థాటంగా శుభకార్యాలు చేసి, వ్యాపారాలు చేసి, ఆ అప్పులు తీర్చలేక ప్రాణాలు తీసుకున్న వాళ్లు ఎంతో మంది.)

ఒక్కోసారి తినడానికి తిండి కూడా కరువవుతుంది. ఏమీ చెయ్యలేని స్థితి. కోపం వస్తుంది. ఆ కోపం భార్యాపిల్లల మీద చూపిస్తాడు. అంతకన్నా ఏమీ చెయ్యలేడు కాబట్టి. అటు వంటి పరిస్థితుల్లో ఏమీ చెయ్యలేక, కాళ్లు ముడుచుకొని నిద్రపోతాడు.

చచ్చినశవం లాగా పడి ఉంటాడు.

వీడి పరిస్థితి ఇలా ఉంటే, మరి కొందరికి ఆ నిద్రకూడా పట్టదు. అప్పులవాళ్లు పీక్కుతింటూ ఉంటారు. దుర్మార్గులతో స్నేహం చేయడం కారణంగా కంటి నిండా నిద్రకూడా కరువవుతుంది. ఒక్కోసారి నిద్రపోవడానికి కూడా సమయం చిక్కదు. వారికి ఇంక చాలు అనే తృప్తి ఉండదు. ఇంకాసంపాదించాలి, ఇంకా లాభాలు రావాలి అంటూ మోహంలో కూరుకుపోతారు.

(పేకాట, తాగుడు, వ్యభిచారము అలవాటైన వ్యసనపరులకు, వ్యాపారాలు, లాభనష్టాల లెక్కలలో మునిగి తేలేవారికీ, డబ్బు సంపాదన కోసరం రాత్రింబగళ్లు షూటింగులు చేసే నటీనటులకు, కడుపునిండా తిండి తినడానికి, కంటి నిండా నిద్రపోవడానికి కూడా తీరిక ఉండదు, అన్న విషయం మనకు తెలిసిందే కదా!)

మహారాజా! ఇంకా, ఎదుటి వాళ్ల ధనమును అపహరించడానికి ఎదుటి వాళ్ల భార్యలను లొంగదీసుకోడానికి నిరంతరం ప్రయత్నించేవారు కూడా లేకపోలేదు. చుట్టూ పక్కల వాళ్లు పట్టుకొని కొట్టినా, రాజభటులు పట్టుకొని కొట్టినా, కారాగారంలో బంధించినా వీరు తమ బుద్ధిమానుకోరు. ఎదుటి వాడి ధనంమీద, ఎదుటి వాడి భార్య మీదా ఎప్పుడూ ఆశపడుతూ ఉంటాడు.

(నేటి కబ్బాదార్లు, చిట్పండ్ కంపెనీ పెట్టి, ప్రజల డబ్బును వసూలు చేసి బోర్డు తిప్పేసేవాళ్లు, ఉద్యోగాలు ఇప్పిస్తామని డబ్బు వసూలుచేసి పరారయ్యేవాళ్లు, కిడ్నాపర్లు, డబ్బున్న వారి భార్యలను లోబరచుకొని

బ్లాక్ మైల్ చేసి డబ్బు సంపాదించే వాళ్లు ఈ కోవలోకి వస్తారు.)

జీవుడు ఈ విధంగా ఎదుటి వారిని మోసం చేసి, వారి ధనాన్ని అపహరించినా, అది వాడి దగ్గర నిలవదు. వీడి కంటే ఘనుడు మరొకడు ఉంటాడు. వాడు వీడిని మోసంచేసి వీడు సంపాదించిన ధనాన్ని దోచుకుపోతాడు. వీడికన్నా పైవాడు, వీడిని పట్టుకొని ఆ ధనాన్ని లాక్కుంటాడు. ఈ ప్రకారము అక్రమంగా ఆర్జించిన ధనము చేతులు మారుతూ ఉంటుంది.

(ఒకడు దొంగతనం చేసి 10 తులాల బంగారం ఎత్తుకుపోయాడు అనుకుందాము. వాడిని పోలీసులు పట్టుకొని వాడి దగ్గర నుండి 9 తులాల బంగారం రికవర్ చేస్తారు. పై అధికారులకు 6 తులాలు మాత్రమే రికవర్ అయిందని చెబుతారు. ఆఖరుకు 3 తులాలు మాత్రం దొరికిందని కోర్టులో చెబుతారు. సామ్ముపోయిన వాడికి ఖర్చులు పోను 2 తులాలు మాత్రమే దక్కుతుంది. కొన్ని సార్లు అదీ దక్కదు.).

ఇది ఇలా ఉంటే, ఓ రాజా! అక్రమంగా సంపాదించిన ధనమును పంచుకోడంలో తేడాలు వచ్చి, ఒకరిని ఒకరు మోసం చెయ్యడానికి ప్రయత్నించడం, ఒకరి మీద ఒకరికి అనుమానం రావడం, విరోధము, ద్వేషం ప్రబలడం జరుగుతుంది. ఒకరిని ఒకరు కొట్టుకోవడం, చంపుకోవడం జరుగుతుంది.

కాబట్టి మహారాజా! జీవుడు దేహములో ఉండి ఈ మాదిరి ప్రవర్తించడానికి, సంసారకూపంలో పడడానికి, ఆ జీవుడు పూర్వజన్మలో చేసిన కర్మల ఫలితమే కాని వేరుకాదు. మహారాజా! ఇవన్నీ ఒక దారి అయితే, జీవుడి దురలవాట్ల వలన వచ్చే రోగాలు, బయట వాతావరణం వలన వచ్చే రోగాలు, ప్రమాద వశాత్తు కలిగేవి,

(అంటే కాళ్లు విరగడం, చేతులు విరగడం, గాయాలు కావడం, భూకంపాలు, తుఫానులు, అగ్ని ప్రమాదాలు వరదలు వలన వచ్చే నష్టాలు కూడా జీవుని బాధిస్తూ ఉంటాయి. వీటి వలన కూడా జీవుడు బాధలు, కష్టాలు అనుభవిస్తూ ఉంటాడు. ఇటీవల రష్యాలో ఉల్క శకలం పడి వందలకొద్దీ మరణించారు. ఇది ఆది దైవికం.)

మహారాజా! సంసారంలో వచ్చే ఈ కష్టాలు చాలా సహజం. ఇవన్నీ బయటనుండి వచ్చే కష్టాలు. ఇంక జీవునిలోపల నుండి పుట్టే కష్టాలు కూడా ఉన్నాయి అవి....సుఖము, దుఃఖము, ఒకరిని అమితంగా ప్రేమించడం, మరొకరిని విపరీతంగా ద్వేషించడం, ప్రతిదానికీ భయపడటం, దేహం మీద అభిమానం పెంచుకోవడం, ప్రతిదానికీ ఆవేశపడి, పిచ్చిపట్టినట్టు ప్రవర్తించడం, (చిన్నిచిన్ని కారణాలకు ఆత్మహత్యలు చేసుకోవడం, తనను ప్రేమించలేదని ఆ అమ్మాయి మీద ఆసిడ్ పార్యాడం, మేడమీదనుండి తోసి చంపడం), ప్రతిదానికీ ఏడవడం, తనకు నచ్చిన దానిమీద విపరీతమైన వ్యూహాహం పెంచుకోవడం అది లేకపోతే బతకలేను అనే వ్యూహాహానికి లోనుకావడం, అంతా నాకే కావాలి అనే లోభము, నాకు లేనిది ఎదుటి వారికి ఉందనే మాత్సర్యము, ఎదుటి వారి సంతోషాన్ని చూచి ఈర్ష్య పడటం, చెడ్డ పనులు చేసి ఎదుటి వారి చేతిలో అవమానాల పాలు కావడం, ఆకలికి తట్టుకోలేక పోవడం, ముసలి తనంలో వచ్చే వ్యాధులతో బాధలు పడటం, తుదకు మృత్యువాత పడటం. ఇవన్నీ సంసారంలో వచ్చే కష్టాలు. వీటిని ఎవరూ తప్పించుకోలేరు.

మహారాజా! జీవుడు సంసారంలో పడటానికి మూలం వివాహం. ఒక అమ్మాయిని చూస్తాడు. ఈ అమ్మాయి కౌగిట్లో

స్వర్గసుఖాలు అనుభవిస్తాను అనే మాయలో పడతాడు. పెళ్లి చేసుకుంటాడు. ఒకరికి ధర్మ అయ్యారు కదా. వాళ్లు ఉండటానికి ఒక ఇల్లు కావాలి. దాని కోసరం నానా పాట్లు పడతాడు. ఇంతలో పిల్లలు పుడతారు. వారి ఆటపాటలతో ముద్దు ముచ్చట్లతో ఆనందం కలిగినా వారిని పోషించడానికి నానా పాట్లు పడతాడు. ఆ ప్రకారంగా జీవుడు సంసారము అనే అంధకారంలో పడి కొట్టుకుంటున్నాడు.

మహారాజా! ఇప్పుడు నీకు కాల చక్రము గురించి చెబుతాను. దీనినే విష్ణు చక్రము అని కూడా అంటారు. ఆ కాలచక్రము యొక్క స్వరూపము అతి స్వల్పమైన కాల పరిమాణము నుంచి బ్రహ్మయొక్క ఆయుర్దాయము వరకూ వ్యాపించి ఉంది. ఈ కాల చక్రము నిరంతరమూ తిరుగుతూనే ఉంటుంది. ఈ కాలచక్ర ప్రభావము చేత అతి స్వల్పమైన గడ్డి పరక దగ్గర నుండి భారీశరీరంతో ఉన్న గజము వరకు ఉన్న సకల ప్రాణుల యొక్క ఆయుష్షును బాల్య యౌవన, వార్ధక్యముల రూపంలో నిత్యమూ హరిస్తూ ఉంటుంది. ఈ కాలచక్రము ఆపడం ఎవరి తరమూ కాదు.

ఈ కాలము పరమాత్మ అధీనంలో ఉంటుంది. ఈ కాల చక్రానికి భయపడిన జీవుడు పరమాత్మను విడిచిపెట్టి అజ్ఞానంతో వివిధరకాల దేవతలను ఆశ్రయిస్తూ ఉంటాడు. తాను ఆశ్రయించిన దేవతలకు అనుగుణంగా శాస్త్రప్రమాణములను చెబుతూ ఉంటాడు. ఈ దేవతలు ఎవ్వరూ జీవుని కాల చక్ర ప్రభావము నుండి రక్షించలేరు.

ఇటువంటి పాపం దేవతలను పూజించే వారు ఎక్కువగా ఇతరులను మోసగిస్తూ ఉంటారు. వారి మోసానికి బలి అయిన

జీవుడు, తుదకు బ్రాహ్మణులను ఆశ్రయిస్తాడు. కాని బ్రాహ్మణులు పరమేశ్వరునికి చేసే ఆరాధనలు వారికి నచ్చవు. అప్పుడు అతడు మరలా శూద్రుల ఆచారాలను ఆశ్రయిస్తాడు. అక్కడ పరమాత్మ ప్రసక్తి ఉండదు. తినడం, స్త్రీలతో సంభోగించడం, నిద్రించడం, సుఖించడం. ఇదే జీవనంగా గడుపుతాడు. దాదాపు వానరుల మాదిరి స్వేచ్ఛగా జీవించడానికి అలవాటు పడతాడు. ఇటువంటి స్వేచ్ఛాజీవనానికి అలవాటు పడ్డ జీవుడు తనకు మరణం ఆసన్నమవుతోందని గ్రహించలేడు.

అడవిలో ఉన్న వానరములు బోయవాడు పన్నిన వల ఉందని తెలుసుకోలేక, ఆ వలలో చిక్కుకొని గిలగిలా కొట్టుకుంటాయి. అదేమాదిరి జీవుడు ప్రాపంచిక సుఖములలోనూ, విషయ సుఖములలోనూ మునిగిపోయి, భార్య, సంతానము, బంధువుల మీద ప్రేమతో, తాను సంపాదించిన ధనమును దాచుకొనవలెననే కోరికలతో, వయసు అయిపోయినను స్త్రీసంభోగ వాంఛ చావకుండా అనుభవిస్తూ, సంసార బంధనముల నుండి బయటపడలేడు.

ఈ ప్రకారంగా సంసారంలో, విషయవాంఛాలోలుడైన జీవుడు, పరమాత్మను ఆరాధించడం మరిచిపోతాడు. వృద్ధాప్యంతో, రోగాలతో సతమతమవుతూ ఉంటాడు. ఆ సమయంలో మృత్యువు ఏనుగులాగా మీద పడటానికి సిద్ధంగా ఉంటుంది. మృత్యువు నుండి తప్పించుకోడానికి కొండ గుహల వెంట పరుగెడతాడు. (కార్టూరేట్ హాస్పిటల్లు వెంట తిరగడం, ఆక్సిజన్ పెట్టడం, తాత్కాలికంగా హార్ట్ బీట్ ఇవ్వడం ఇలాంటివి. చుట్టు పది మంది డాక్టర్లు చేరి ఎవరు

ఏంచేస్తున్నారో తెలియకుండా వారికి తోచిన వైద్యం చేయడం.
చివరకు ప్రశాంతంగా కూడా చావనివ్వరు. ఇవన్నీ తుదకు చస్తాడని
తెలిసీ చేసే ప్రక్రియలు.)

జీవునకు దైవికముగా ఋతుక్రమంలో వచ్చే చలి, వేడి,
వాన వీటివలన కలిగే కష్టనష్టములు, ప్రమాదవశాత్తు వచ్చే ఆపదలు,
శారీరక మానసిక బాధలు, తుఫానులు, భూకంపములు అగ్ని
ప్రమాదముల వలన కలిగే బాధలు వీటిని తట్టుకోడానికి శక్తి లేక నానా
యాతనా పడుతుంటాడు.

ఒక్కోసారి కొంతమంది కలిసి వ్యాపారాలు చేస్తుంటారు.
లాభాలు వస్తాయి. లాభాలు పంచుకోడంలో తగాదాలు వస్తాయి.
విభేదాలు వస్తాయి. ఒకరిని ఒకరు మోసం చేసుకుంటూ ఉంటారు.
దానివలన శత్రుత్వము పెరుగుతుంది. ఒక్కొక్కప్పుడు ఉన్నధనం అంతా
పోతుంది. చేతిలో చిల్లి గవ్వ ఉండదు. ఇల్లు వాకిలి అంతా పోతాయి.
తినడానికి తిండి తలదాచుకోడానికి నీడ కరువవుతాయి. తనకు
ఇష్టమైన వస్తువులను పొందలేడు. బాగా బతికిన వాడు బికారి
అవుతాడు. అప్పుడు ఎలాగైనా ధనం సంపాదించాలని అడ్డదార్లు
తొక్కుతాడు. ఇతరులను మోసం చేసి ధనంసంపాదించాలి అని
అనుకుంటాడు. ఆ మోసం బయటపడి అవమానాల పాలవుతాడు.

ఇంకా కొంతమంది సంబంధములు కలుపుకోవడం ద్వారా
ఆస్తులు ధనము సంపాదించాలని అనుకుంటారు. కుమారుడికి
కుమార్తెకు ఇష్టం లేకపోయినా వాళ్లకు వివాహాలు చేస్తారు. తరువాత
వాళ్లు ఎదురు తిరిగితే వాళ్లతో శత్రుత్వము పెంచుకుంటారు.

మహారాజా! ఈ సంసారంలో ఎన్నోరకాల బాధలు, అడ్డంకులు ఉన్నాయి. వీటిని దాటలేక మానవుడు దుఃఖాల పాలవుతున్నాడు. ఇవే కాకుండా మానవుడికి మరొక విధంగా కూడా సుఖాలు దుఃఖాలు కలుగుతుంటాయి. ఇంట్లో ఉన్న తల్లి తండ్రులు, తాతలు పోయినప్పుడు దుఃఖము, కొడుకులకు కూతుళ్ళకు మనుమళ్ళు మనుమరాళ్ళు పుట్టినప్పుడు సంతోషము కలుగుతుంటాయి. వీళ్ళకు ఏమన్నా వ్యాధులు వస్తే భయపడి పోతాడు. అందరి మీదా చిరాకు పడతాడు. వాళ్ళ పక్కన కూర్చుని వాళ్ళ ఆలనా పాలనా చూస్తుంటాడు.

ఈ సంసారంలో జీవునికి సంతోషం ఎక్కువయితే పాటలు పాడతాడు. నాట్యం చేస్తాడు. దుఃఖం ఎక్కువయితే కుంగిపోతాడు. నిర్జీవంగా తయారవుతాడు. ఈ ప్రకారంగా జీవుడు సంసారంలో బంధింపబడతాడు. సంసారంలో బంధింపబడ్డ జీవుడు పరమాత్మ గురించి ఆలోచించడు. ఆలోచించే సమయం కూడా ఉండదు. తను, భార్య, పిల్లలు, సంపాదన, సుఖాలు అనుభవించడం వీటికే సమయం చాలదు.

కాని ఈ సంసారసాగరాన్ని దాటడానికి ఆ పరమాత్మను స్మరించడం, ధ్యానించడమే ఉత్తమమైన మార్గము. కానీ, ఎవరికీ ఈ మార్గంలో ప్రయాణం చేయడానికి ఇష్టం ఉండదు. అటువంటి వారికి ఎన్నటికీ ముక్తి లభించదు. భగవంతుని అనుగ్రహం పొందాలంటే, సర్వభూతములయందు సమత్వము అలవరచుకోవాలి. ఇంద్రియములను జయించాలి. మనసును అదుపులో పెట్టుకోవాలి.

అప్పుడు భగవంతుని మీద అచంచలమైన భక్తి పుడుతుంది. కాని నిరంతరము సంసారంలో పడి ఉన్న వారికి ఈ భక్తిని పొందలేరు.

మహారాజా! కొంత మంది ఋషులు ఉంటారు. వారు జితేంద్రియులు. యజ్ఞములు యాగములు చేస్తారు చేయిస్తారు. కర్మలు చేయడంలోనే ఆసక్తి చూపిస్తారు. వారుకూడా సంసారములో పడిపోతారు. అటువంటి వారు కూడా భగవంతుని చేరుకోలేరు. ఇంక మీ వంటి రాజులు కూడా ముక్తి పొందలేరు. ఎందుకంటే, క్షత్రియులకు దేహాభి మానము, వారి రాజ్యము మీద మక్కువ ఎక్కువ. ఈ రాజ్యం నాది, ఈ భూమి నాది అనే అహంకారంతో గర్విస్తుంటారు. తోటి రాజులతో శత్రుత్వము పెంచుకుంటారు. వారితో యుద్ధాలు చేస్తారు. తుదకు ఇద్దరూ యుద్ధరంగంలో మరణిస్తారు. ఆ రాజ్యము పరులపాలవుతుంది.

ఈ ప్రకారం వీరుడిగా యుద్ధ రంగంలో మరణించిన వారు, యజ్ఞయాగములు చేసిన ఋషులు, మునులు, మరణించిన తరువాత స్వర్గలోకమునకు పోతారు. అక్కడ స్వర్గసుఖములు అనుభవిస్తారు. వారు చేసిన పుణ్యం కాస్తా అయిపోగానే మరలా మానవ లోకంలో పుడతారు. (క్షీణేపుణ్యే మర్త్యలోకం విశంతి...గీతావాక్యము).

మహారాజా! కేవలము పరమాత్మయందు అచంచలమైన భక్తితోనే ముక్తి సాధింపబడుతుంది కానీ కర్మలవలనకాదు.” అని శుకుడు పరీక్షిత్ మహారాజుకు సంసారము, దానిలోని కష్టనష్టములు, భరతుడు చెప్పిన కథకు వివరణ చెప్పాడు. ఇంకా ఇలా అంటున్నాడు.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! చిన్న ఈగ గరుత్మంతునితో పోటీ
 పడటానికి ఏ విధంగానూ సరిపోదు. అలాగే ఈ భూమి మీద ఉన్న ఏ
 రాజకూడా రాజర్షులు అయిన భరతుడు, ఋషభుడు వీరితో ఏ
 విషయంలోనూ పోటీ పడలేరు. భరతుడు తాను యౌవనంలో
 ఉండగానే పరమాత్మ యందు తనమనసును లగ్నం చేసాడు.
 ప్రాపంచిక విషయములలో ఆసక్తిని పూర్తిగా విడిచి పెట్టాడు. భార్గవు,
 పుత్రులను, రాజ్యమును గడ్డిపోచతో సమానంగా విడిచిపెట్టాడు.
 రాజభోగములను, అనంత మైన సంపదలను, విషయవాంఛలను
 పూర్తిగా త్యజించాడు. భరతుడి దృష్టిలో భగవంతుని మీద ఉన్న
 అచంచలమైన భక్తి ముందు మోక్షం కూడా ఎందుకూ పనికిరాదు.
 కర్తవ్యశాస్త్ర లేడిగా పుట్టినా, ఆ లేడి శరీరమును విడిచిపెట్టునపుడు
 భరతుడు తన మనస్సును పరమాత్మయందు లగ్నం చేసాడు.
 పరమాత్మను స్తుతించాడు. తనను తాను పరమాత్మకు అర్పించు
 కున్నాడు. ఇటువంటి రాజర్షి అయిన భరతుని పరిశుద్ధమైన
 గుణములను, ఆయన చేసిన కర్మలను లోకం అంతా గౌరవిస్తుంది.
 మంగళకరము, ఆయుష్షును వృద్ధిచెందించేది, ధన్యమైనది,
 యశస్సును కలిగించేది, స్వర్గమును, మోక్షమును ఇచ్చేది అయిన ఈ
 భరతుని చరిత్రను విన్నా, గానం చేసినా, వారికి అన్ని కోరికలు
 నెరవేరుతాయి.” అని శుకుడు పరీక్షిత్తు మహారాజుకు భరతుని
 గురించి చెప్పాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

పంచమ స్కంధము పదునాలుగవ అధ్యాయము సంపూర్ణం.

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
పంచమ స్కంధము
పదునైదవ అధ్యాయము.

శుకమహర్షి పరీక్షిత్తు మహారాజుడు భరతుని వంశము
గురించి ఈ విధంగా వివరించాడు.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! భరతునికి ఒకకుమారుడు ఉన్నాడు.
అతనిపేరు సుమతి. సుమతికి తన భార్య వృద్ధసేనయందు దేవతాజిత్తు
అనేకుమారుడు కలిగాడు. దేవతాజిత్తుకు అతని భార్య అసురి యందు
దేవద్యుమ్నుడు అనే కుమారుడు జన్మించాడు. దేవద్యుమ్నునికి అతని
భార్య ధేనుమతికి పరమేష్ఠి అనే కుమారుడు జన్మించాడు. పరమేష్ఠికి,
అతని భార్య సువర్చలకు ప్రతీహుడు అనే కుమారుడు జన్మించాడు.
ప్రతీహుని భార్య సువర్చల. వారిద్దరికీ ప్రతిహర్త, ప్రస్తోత, ఉద్ధాత అనే
కుమారులు జన్మించారు. ప్రతిహర్తకు స్తుతి అనే భార్య వలన అజుడు,
భూముడు అనే కుమారులు జన్మించారు. భూముడికి అతని భార్య
ఋషికుల్య వలన ఉల్బీధుడు అనే కుమారుడు జన్మించాడు. ఉల్బీధునికి
అతని భార్య దేవకుల్యకు ప్రస్తాపుడు అనే కుమారుడు జన్మించాడు.
ప్రస్తాపునకు అతని భార్య విరుత్త వలన విభుడు అనే కుమారుడు
కలిగాడు. విభుడు అతని భార్య రతికి పృథుసేనుడు అనే కుమారుడు
జన్మించాడు. పృథుసేనుడికి అతని భార్య ఆకూతి వలన నక్తుడు,
నక్తుడికి అతని భార్య ద్రుతి వలన గయుడు అనే
కుమారుడుజన్మించాడు.

గయుడు గొప్ప రాజర్షి. సత్త్వగుణ సంపన్నుడు. విష్ణు భక్తుడు. ఆత్మజ్ఞానమును పొందిన వాడు. ఆ గయుడు ప్రజాపాలన లోనూ, దుష్టులను శిక్షించడంలోనూ, ప్రజలకు తగిన సౌకర్యాలు కల్పించడంలోనూ, ప్రజలలో ఉన్న సామర్థ్యమును గుర్తించి వారిని తగులీతిగా గౌరవించి సత్కరించడంలోనూ, ప్రజలకు ధర్మబోధ చేసి వారిని సన్మార్గులుగాతీర్చిదిద్దడంలోనూ, యజ్ఞములు, యాగములు చేసి ప్రజలకు తగిన జీవనోపాధి కల్పించడంలోనూ, మొదలైన రాజధర్మములను ఆచరించడంలోనూ, తాను గృహస్థాశ్రమములో ఉండి భార్య బిడ్డలను సంతోషపెట్టడంలోనూ, గయుడు సమర్థుడు అనిపించుకున్నాడు.

అంతేకాదు, సర్వవ్యాపి అయిన పరమాత్మకు తాను చేసిన అన్ని పనులను, వాటి ఫలములను సమర్పించి, తాను వాటితో ఏ సంగమూ లేకుండా ఉండేవాడు. త్రికరణ శుద్ధిగా పరమాత్మను సేవించేవాడు. భగవంతుని ఎడల అపారమైన భక్తి కలవారి పాదములను ఆశ్రయించి వారి సాంగత్యములో తానుకూడా భగవద్భక్తిని అలవరచుకొనేవాడు. పైధర్మములను ఆచరించడం వలన గయుని యొక్క బుద్ధి పరిశుద్ధము అయింది.

గయునికి దేహాభిమానము(నేను, నాది అనే భావన) నశించింది. గయుడు ఎల్లప్పుడు తనలో ఆత్మస్వరూపంగా వెలుగుతున్న పరమాత్మలో లీనమయి బ్రహ్మానందము అనుభవిస్తూ ఉండేవాడు. ఈ ప్రకారంగా దేనితోకూడా సంగము పెట్టుకోకుండా ధర్మము ప్రకారము రాజ్యపాలన చేస్తూ ఉండేవాడు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! పండితులు గయుని ఇలా
కీర్తించేవారు. గయుడు వేదములో చెప్పబడిన మాదిరి యజ్ఞములు
చేసేవాడు. మంచిమనసు కలవాడు. సకల శాస్త్రములు చదివిన
వాడు. ధర్మమును రక్షించేవాడు. శ్రీమంతుడు. సాధుజనులను
రక్షించేవాడు. భగవద్భక్తులను సేవించేవాడు. గుణవంతుడు అయిన
గయునితో సమానమైన రాజు ఎవరున్నారు అని అనుకొనేవారు.
గయుని పాలనలో నదులు జలములతో సమృద్ధిగా ఉండేవి. పంటలు
బాగా పండేవి. గోమాత పాలు ఇచ్చినట్టు భూమాత ధాన్యమును,
ఖనిజములను పుష్కలంగా ఇచ్చేది. దానితో గయుని రాజ్యము
సుఖిక్షంగా ఉండేది.

గయుడికి ఏకోరికాలేదు. అన్ని కోరికలు వాటంతట అవే
తీరుతున్నాయి. అతడు చేసే వేదసమ్మతమైన యజ్ఞయాగములు,
ధర్మకార్యములు అతనికి సకల భోగములను సమకూర్చేవి. సామంత
రాజులు ధర్మబద్ధంగా గయునికి కానుకలు సమర్పించేవారు.
బ్రాహ్మణులు కూడా తాము ఆర్జించిన పుణ్యములో ఆరవ వంతు
గయునికి ఇచ్చేవారు. గయుడు చేసే యజ్ఞములకు సాక్షాత్తు ఇంద్రుడు,
విష్ణువు వచ్చి వారి హవిర్భాగములను స్వీకరించేవారని చెప్పుకుంటారు.
ఇంద్రుడు, విష్ణువు, “నీవుచేసినయాగముచేత మేము
సంతుష్టులమైనాము” అని గయునితో చెప్పి, ఆయనను ఆశీర్వదించి
వెళ్లేవారు.

అటువంటి మహానుభావుడు అయిన గయునికి తన భార్య
గాయంతి ద్వారా చిత్రరథుడు, సుగతి, అవిరోధనుడు, అనే ముగ్గురు

కుమారులు జన్మించారు. వారిలో చిత్రరథుడికి అతని భార్య ఊర్ణకు సమాట్టు అనే కుమారుడు జన్మించాడు. సమాట్టు భార్య ఉత్తలకు మలీచి జన్మించాడు. మలీచికి అతని భార్య ఇందుమతికి బిందుమానుడు అనే కుమారుడు జన్మించాడు. బిందుమానుడికి అతని భార్య సరథుకు మధునుడు జన్మించాడు. మధునకు అతని భార్య సుమనకు వీరవ్రతుడు జన్మించాడు. వీరవ్రతునకు అతని భార్య భోజ వలన మంథుడు, ప్రమంథుడు అనే కుమారులు జన్మించారు. మంథునకు అతని భార్య సత్యకు భౌవనుడు అనే కుమారుడు జన్మించాడు. భౌవనుడికి అతని భార్య దూషణ వలన త్వష్ట అనే కుమారుడు జన్మించాడు. త్వష్టకు, అతని భార్య విరోచనకు విరజుడు అనే కుమారుడు పుట్టాడు. విరజుని భార్య విషూచి. వారిద్దరికీ నూరుగురుకుమారులు, ఒక కుమార్తె జన్మించారు. ఆ నూరుగురు కుమారులలో శతజిత్తు అనే వాడు చాలా గొప్పవాడు. ఈ శతజిత్తు ప్రియవ్రతుని వంశములో వాడు. ఆ వంశమునకే కీర్తిప్రతిష్ఠలు సంపాదించి పెట్టాడు అని పెద్దలు అంటారు.

శ్రీమద్భాగవతము

పంచమ స్కంధము పదునైదవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
పంచమ స్కంధము
పదునారవ అధ్యాయము.

పరీక్షిత్ మహారాజు శుక మహర్షిని ఇలా అడిగాడు.

“ఎంత వరకు సూర్యునికాంతి పడుతుందో అంత
మేరా భూగోళము విస్తరించి ఉంది అని తమరు నాకుచెప్పారు. అదీ
కాకుండా ఈ భూమి మీద ప్రియవ్రత మహారాజు తన రథమును తిప్పి,
భూగోళమును ఏడు భాగములుగా చేసాడనీ, వాటి మధ్య
ఏడుసముద్రములు ఏర్పడ్డాయనీ తమరు చెప్పారు. ఈ
సప్తసముద్రముల పేర్లు, వాటిమధ్య ఉన్న ద్వీపముల పేర్లు, నాకు
చెప్పారు. కానీ ఆ ద్వీపముల విస్తీర్ణము, వాటి స్వభావము, వాటి
హద్దులు నాకు చెప్పలేదు. ఆ విశేషములుకూడా నాకు
తెలియజేయండి.

పరమాత్మ సత్యరజస్తమోగుణముల కలయికతో ఒక విరాట్
స్వరూపమును ధరించాడు. ఆ విరాట్ స్వరూపము యందుమనస్సు
లగ్నం చేస్తే, వాసుదేవుని తెలుసుకోగలము. కాని పరమాత్మ యొక్క
స్థూల రూపము ఎలా ఉంటుంది వివరంగా తెలియజేయండి.” అని
అడిగాడు పరీక్షిత్తు. దానికి శుక మహర్షి ఈ విధంగా సమాధానం
చెప్పాడు.

“ఓ రాజా! ఆ పరమాత్మయొక్క విరాట్ రూపమునకు అది, అంతము లేదు. అది ఈ విశ్వము అంతా నిండి ఉంది. అది ఒక మాయాస్వరూపము. ఆ విరాట్ స్వరూపమును గురించి మానవుడు తన జీవిత కాలము శ్రమించిననూ, ఎన్నటికీ తెలుసుకోలేడు. అంతే కాదు, వాక్కు ద్వారా, మనస్సు ద్వారా ఆ విరాట్ స్వరూపమును వర్ణింపలేము. కాబట్టి నేను నా శక్తి మేరకు ఈ భూగోళము గురించి, దాని విస్తీర్ణము గురించి, అందులో ఉన్న ముఖ్యమైన ద్వీపముల గురించి నీకు వివరిస్తాను.

ఈ భూమండలమును ఒక పద్మముతో పోల్చవచ్చును. అందులో విస్తరించి ఉన్న రేకులే సప్తద్వీపములు. ఆ సప్తద్వీపముల మధ్య ఉన్నది జంబూద్వీపము. ఈ జంబూద్వీపము లక్షయోజనముల విస్తీర్ణము కలిగి ఉంది. ఈ జంబూద్వీపము తామరాకు వలె గుండ్రంగా ఉంటుంది. ఈ జంబూద్వీపంతో తొమ్మిది వర్షములు (అనగా దేశములు, ప్రాంతములు. మన దేశాన్ని భారతవర్షముఅని అంటారు.) ప్రతి వర్షము తొమ్మిది వేల యోజనముల విస్తీర్ణము కలిగి ఉంది. ఈ తొమ్మిది వర్షముల మధ్య ఎనిమిది పర్వతములు ఆ తొమ్మిది వర్షములకు హద్దులుగా ఉన్నాయి.

ఈ తొమ్మిది వర్షములలో ఇలావృత వర్షము అనే దేశము మధ్యగా ఉంది. ఈ ఇలావృత వర్షములోనే మేరు పర్వతము ఉంది. ఆ మేరు పర్వతము సువర్ణమయము. ఈ మేరు పర్వతము లక్షయోజనముల విస్తీర్ణము కలిగి ఉంది. ఈ మేరు పర్వతము

భూమండలము మధ్యలో ఉంది.ఈ మేరు పర్వతము ఎత్తు 84వేల యోజనములు.

ఇలావృత వర్షమునకు ఉత్తర దిక్కుగా రమ్యకము, హిరణ్యయము, కురు అనే వర్షములు ఉన్నాయి. ఆ మూడు వర్షములకు నీలము, శ్వేతము, శృంగవంతము అనే పర్వతములు హద్దులుగా ఉన్నాయి.

ఇలావృత వర్షమునకు దక్షిణముగా హరివర్షము, కింపురుషము, భారత వర్షము ఉన్నాయి. ఈ మూడు వర్షములను నిషధము, హేమకూటము, హిమాలయము అనే మూడు పర్వతములు విడదీసి, వాటికి సరిహద్దులుగా ఉన్నాయి.

ఇలావృత వర్షమునకు పడమర దిక్కుగా కేతుమాల వర్షము దాని హద్దుగా మాల్యవంతము అనే పర్వతము, తూర్పుదిక్కున భద్రాశ్వము అనే వర్షము దానికి హద్దుగా గంధమాధనము అనే పర్వతము ఉన్నాయి.

మేరు పర్వతమునకు చుట్టు మందరము, మేరు మందరము, సుపార్శ్వము, కుముదము అనే పర్వతములు ఉన్నాయి. ఇవి ఒక్కొక్కటి పదివేల యోజనముల విస్తీర్ణములో ఉన్నాయి. ఈ నాలుగు పర్వతముల మీద నాలుగు పెద్ద వృక్షములు ఉన్నాయి. ఈ నాలుగు పర్వతముల మీద నాలుగు మడుగులు ఉన్నాయి. మొదటిదానిలో పాలు ఉంటాయి, రెండవ దానిలో తేనె ఉంటుంది. మూడవ దానిలో చెరకు రసం ఉంటుంది. నాలుగవ దానిలో

పరిశుద్ధమైన నీరు ఉంటుంది. సిద్ధులు, చారణులు వచ్చి ఈ హృదయాలలో ఉన్న నీటిని తాగి సిద్ధులు పొందుతారు.

ఆ పర్వతముల మీద నాలుగు ఉద్యానవనములు కూడా ఉన్నాయి. అవి....నందనము, చిత్రరథము, వైభాజికము, సర్వతోభద్రము. ఈ ఉద్యాన వనములలో దేవతలు అష్టరసలు విహరిస్తుంటారు. గంధర్వులు గానం చేస్తుంటారు.

మందర పర్వతమునకు కింద భాగమున దేవచూతము అనే మామిడి చెట్టు ఉంది. దానికి పెద్ద పెద్ద మామిడి పండ్లు కాస్తాయి. అవి ఆ చెట్టు నుండి కిందపడి నలిగిపోయి వాటి నుండి ఎర్రగా ఉన్న రుచికరమైన రసం పారుతూ ఉంటుంది. ఆ రసం ఒక నది మాదిరి అయింది. దాని పేరు అరుణోదము. ఆ నది మందరపర్వతము నుండి ఇలావృత వర్షము వరకు ప్రవహిస్తూ ఉంటుంది. ఈ నదిలో ఉన్న మామిడి రసమునుతాగడం చేత యక్షకాంతల శరీరములు ఎప్పుడూ మంచి వాసలను వెదజల్లుతుంటాయి.

రెండవది జంబూ వృక్షము. అనగా నేరేడు చెట్టు. ఈ నేరేడు చెట్టు పళ్లు కూడా చాలా పెద్దవిగా ఉంటాయి. అవి నేల మీద పడిపగిలి పోయి, వాటి రసం నది మాదిరి పారుతూ ఉంటుంది. దానినే జంబూనది అంటారు. (ప్రస్తుతం ఉన్న జమ్మి ప్రాంతం అదే కావచ్చు). ఈ జంబూనది ఇలావృత వర్షము వరకూ ప్రవహిస్తూ ఉంటుంది. ఈ జంబూ నదిలోని మట్టి గాలితోనూ, సూర్యరశ్మితోనూ కలిసి అనేక రసాయనక మార్పులుచెంది బంగారముగా మారుతుంది. అందుకే బంగారమును జాంబూనదము అంటారు.

మూడవది సుపార్వపర్వతము పక్కనే ఉన్న మహాకదంబ వృక్షము. ఆ వృక్షము తొర్రలలోనుండి ఐదు రసాలు కారుతుంటాయి. అవి అన్నీ కలిసి ఒక నదిగా పారుతుంటుంది. ఆ నది ఇలావృత వర్షము వరకూ వ్యాపించి ఉంటుంది.

నాలుగవది అయిన కుముద పర్వతము పక్కన ఉన్న శతవల్క అనే మర్రి చెట్టు ఉంది. దాని మొదలునుండి కూడా ఒక నది ప్రవహిస్తూ ఉంటుంది. ఆ నది ఉత్తర దిక్కుగా ప్రవహిస్తుంది. అది తీర ప్రాంతములను సస్యస్యామలం చేస్తుంది. ఈ నదులలో ప్రవహించు రసములను, జలమును సేవించిన వారికి ముసలితనము, దాని వలనవచ్చే అనర్థములు రావు. ఎటువంటి రోగములు రావు. జీవితాంతము సుఖంగా కాలం గడుపుతారు.

ఇవి కాకుండా మేరు పర్వతమునకునాలుగు దిక్కులా కురంగము, కురరము, కుసుంభము, వైకంకము, త్రికూటము, శిశిరము, పతంగము, రుచకము, నిషధము, శితివాసము, కపిలము, శంఖము, వైడూర్యము, జారుధి, హంసము, ఋషభము, నాగము, కాలంజరము, నీరదము అనే పర్వతములు ఉన్నాయి. ఈ పర్వతముల మధ్య మేరుపర్వతము ఉంది. ఈ మేరు పర్వతమునకు తూర్పు దిక్కున జఠరము, దేవకూటము అనే పర్వతములు ఉన్నాయి. అవి ఉత్తర దక్షిణ దిక్కులుగా వ్యాపించి ఉన్నాయి. అవి 18 వేలయోజనముల పొడుగున విస్తరించి ఉన్నాయి. అలాగే మేరు పర్వతమునకు పడమటి దిక్కున పారి యాత్రము, పవనము అనే రెండు పర్వతములు ఉత్తర దక్షిణ దిక్కులుగా వ్యాపించి ఉన్నాయి. వాటి పొడుగు 18వేల యోజనములు. మేరు పర్వతమునకు దక్షిణ దిక్కుగా కైలాసపర్వతము, కరవీర

పర్వతము ఉన్నాయి. ఇవి తూర్పు పడమరలుగా వ్యాపించి ఉన్నాయి. ఇవికూడా 18 వేలయోజనముల పొడుగు ఉన్నాయి. రెండు వేల యోజనముల ఎత్తు కలిగి ఉన్నాయి. మేరు పర్వతము ఉత్తర దిక్కున త్రిశృంగము, మకరము అనే పర్వతములు ఉన్నాయి. ఇవి తూర్పు పడమరలుగా 18వేల యోజనములు వ్యాపించి ఉన్నాయి. రెండు వేల యోజనముల ఎత్తుతో ఉన్నాయి. (ఈ ఎనిమిది పర్వతములు సమానమైన పొడుగు ఎత్తుతో ఉన్నాయి. అంటే నలుపక్కలా చదరంగా ఉన్నాయి.) వీటి మధ్య మేరు పర్వతము ఉంది.

ఈ మేరు పర్వతము మీద మధ్య భాగమున బ్రహ్మదేవుని సత్యలోకము ఉంది. దీని పేరు శాతకౌభిపురము అని అంటారు. ఈ బ్రహ్మలోకమునకు నాలుగు పక్కలా ఇంద్రుడు మొదలగు లోకపాలకులయొక్క పురములు ఉన్నాయి. ఈ పురముల యొక్క విస్తీర్ణము బ్రహ్మ యొక్క పురము విస్తీర్ణములో నాలుగవ భాగము.

శ్రీమద్భాగవతము

పంచమ స్కంధము పదునారవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
పంచమ స్కంధము
పదునేడవ అధ్యాయము.

శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు ఇలా చెబుతున్నాడు.

“మహారాజా! యజ్ఞ మూర్తి అయినపరమాత్మ పాదముల నుండి ఒకజలధార పుట్టింది. ఆజలము తాకిన మాత్రముననే అన్ని పాపములు పోతాయి. ఆ జలము చాలా నిర్మలంగా ఉంటుంది. ఆ జలధారకు విష్ణుపదము అని పేరు వచ్చింది. ఆ గంగా జలధార క్రమ క్రమంగా పెద్దది అయి కొన్ని వేలసంవత్సరముల తరువాత ఆ గంగా జలధార సప్తర్షి మండలములోనికి ప్రవేశించింది. సప్తఋషులు ఆ జలధారను గంగాదేవిగా గుర్తించి పూజించారు. ఆ గంగాజలమును తమ శిరస్సుల మీద చల్లుకున్నారు. విష్ణువు పాదముల నుండి ఉద్భవించిన ఆ గంగ ముక్తిని ప్రసాదించగలదని అంగీకరించారు.

సప్తఋషి మండలమును దాటిన ఆ గంగా ప్రవాహము క్రమక్రమంగా చంద్రలోకమును చేరింది. చంద్రలోకము గుండా ప్రవహిస్తూ ఆ గంగా ప్రవాహము మేర పర్వత శిఖరము మీద ఉన్న బ్రహ్మలోకము చేరింది. అక్కడ ఆగంగా ప్రవాహము నాలుగు ధారలుగా చీలిపోయింది. అవి సీత, అలకనంద, చక్షు, భద్ర. అందులో సీత అనే గంగా ప్రవాహము పర్వతముల గుండా ప్రవహిస్తూ కిందికి జారి గంధమాధన పర్వతము మీదకు చేరింది. అక్కడ నుండి సీత అనే గంగా ప్రవాహము భద్రాశ్వ వర్షము గుండా ప్రవహించి

తూర్పుసముద్రములో కలిసిపోయింది.

రెండవది అయిన చక్షు అనే గంగా ప్రవాహముమాత్రమంత పర్వత శిఖరము మీదుగా ప్రవహించి, భూమి మీదికి చేరి, వేగంగా ప్రవహిస్తూ, కేతుమాల వర్షము గుండా ప్రవహిస్తూ, పడమటి సముద్రములో కలిసిపోయింది.

మూడవదిఅయిన భద్ర అనే జలధార మేరు శిఖరము నుండి పర్వతముల మీదుగా ప్రవహిస్తూ, శృంగవంత పర్వతము మీది నుండిప్రవహిస్తూ భూమి మీదికి వచ్చి, ఉత్తర కురు దేశము గుండా ప్రవహిస్తూ, ఉత్తర సముద్రములో కలిసిపోయింది.

ఆఖరుది అయిన అలక నంద మేరు పర్వతము నుండి దక్షిణ దిక్కుగా ప్రవహించి, అనేక పర్వతముల గుండా ప్రవహించి, తీవ్రవేగముతో, హేమకూట పర్వతము, హిమాలయ పర్వతములగుండా ప్రవహించి, భారత వర్షములోకి ప్రవేశించి, దక్షిణముగా ఉన్న సముద్రములో కలుస్తూ ఉంది. ఈ అలక నందలో స్నానం చేస్తే అన్నిపాపములు పోతాయని నమ్మకము. ఈ అలక నందలో స్నానం చేసిన వారికి రాజసూయ, అశ్వమేధ యాగములు చేసిన పుణ్యం దక్కుతుంది.

ఇవే కాకుండా ఇంకా ఎన్నో నదులు చిన్న చిన్న ధారలుగా మేరు పర్వతము నుండి పుట్టి అనేక పర్వతముల గుండా ప్రవహించి, అన్ని వర్షములను సస్థస్థామలము చేసి, తుదకు సముద్రములలో

కలుస్తూ ఉన్నాయి.

తొమ్మిది వర్షములలోనూ భారత వర్షము కర్తృభూమి. ఎందుకంటే, చేసిన పుణ్యములకు తగిన ఫలములను స్వర్గలోకములో అనుభవించి, ఇంకా మిగిలినపుణ్యమును ఈ ఎనిమిది వర్షములలో అనుభవిస్తారు. తొమ్మిదవ వర్షము అయిన భరత వర్షములో అనుభవానికి అవకాశం లేదు. ఎందుకంటే భారత వర్షము కేవలం కర్తృభూమి. భారత వర్షము కాకుండా మిగిలిన ఎనిమిది వర్షములలో నివసించే వారు దేవతలతో సమానంగా ఉంటారు. వారికి బలం ఎక్కువ. వారి శరీరములు ధృఢంగా ఉంటాయి. వారు ఎప్పుడూ యవ్వనవంతులుగా ఉంటారు. స్త్రీలు కూడా ఎంతో అందంగా ఉంటారు. ఆ ఎనిమిది వర్షములలో ఉన్న ప్రజలు స్వర్గలోక సుఖములతో సమానమైన సుఖములను అనుభవిస్తారు.

ఈ వర్షములు ఉన్న ప్రాంతములలో పూలు, పండ్లు ఉన్న చెట్లు విస్తారంగా ఉన్నాయి. ఆ ఎనిమిది వర్షములకు హద్దుగా ఉన్న పర్వతములమీద ఎన్నో జలాశయాలు, ఉద్యానవనములు ఉన్నాయి. ఆ వర్షములలో నివసించేవారు ఆ ఉద్యానవనములలో తిరుగుతూ, ఆ జలాశయాలలో జలకలాటలు ఆడుతూ ఎంతో ఆనందంగా ఉంటారు. ఆవర్షములలో ఉన్న స్త్రీలకు కామవాంఛలు ఎక్కువ.

(తమాషాగా చెప్పుకోవాలంటే తొమ్మిది వర్షములలో భారత వర్షము తక్కు మిగిలిన వర్షములు అంటే ఇతర దేశాలు కదా! అందుకేనేమో మన వాళ్లంతా ఇతరదేశాల మీద మోజుతో ఆ దేశాలలో

ఇక్కడ లేనిసుఖాలు అనుభవించాలనే కోరికతో, ఇతర దేశాలకు ఎగిరిపోతుంటారు.)

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఈ తొమ్మిది వర్షములలో ఉన్న ప్రజలను అనుగ్రహించ డానికి పరమాత్మ వివిధ దేవతామూర్తుల పేర్లతో దర్శనం ఇస్తుంటాడు. (వెలుస్తుంటాడు అని చెప్పుకోవచ్చు. ప్రపంచంలో ఎన్ని మతాలు ఉన్నా ఆయామతాలలో ఎంతో మంది దేవుళ్లు ఉన్నా, అన్నీ ఆ పరమాత్మ స్వరూపాలే.)

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఈ భూమండలము మీద తొమ్మిది వర్షములు ఉన్నాయని చెప్పాను కదా! అందులో మొదటిది ఇలావృత వర్షము. ఈ వర్షము గురించి చెబుతాను విను.

ఇలావృత వర్షంలో ఈశ్వరుడు తన భార్య భవానితో సహా సేవింపబడుతుంటాడు. ఇలావృత వర్షంలో పరమశివుడు పరమాత్మను ఈ క్రింది మంత్రంతో జపిస్తూ ఉంటాడు.

“ఓం నమో భగవతే మహాపురుషాయ సర్వగుణ సంఖ్యానాయాంతయావ్యక్తాయ నమః” ఇతి.

మహారాజా! శివుడు ఈ మంత్రములో సంకర్షణుని కీర్తిస్తున్నాడు.

“మహా పురుషుడు, సర్వగుణ సంపన్నుడు, అనంతుడు, అవ్యక్తుడు అయిన పరమాత్మకు నమస్కారము.”

పరమాత్మ వాసుదేవుడు, ప్రద్యుమ్న, అనిరుద్ధ, సంకర్షణ అనే నాలుగు రూపములతో ప్రకటితమవుతుంటాడు. అందులో ఒకటి సంకర్షణుడు.

సంకర్షణుడు తామసానికి, అహంకారానికి ప్రతీక. పరమశివుడు ఆ సంకర్షణుని అంశ. పరమాత్మ శుద్ధసత్వగుణ సంపన్నుడు,

అయినప్పటికినీ, సంకర్షణుడిగా ఆయన చేసే పని సంహారము
కాబట్టి తామసత్వము, అహంకారము అవసరము.

పరమశివుడు తనకు మూలము అయిన సంకర్షణుని
ఈ ప్రకారంగా ధ్యానిస్తాడు. “ఓ దేవా! సకల గుణములతో ప్రకాశించే ఆ
పరమాత్మునకు నమస్కారము చేస్తున్నాను.

“ ఓ దేవా! నీ పాదపద్మములను సేవించిన వారికి
జరామరణభయము ఉండదు కదా! ఈ లోకములో ఉన్న ఐశ్వర్యములు
అన్నీ నీయందే నిక్షిప్తము అయి ఉన్నాయి. ఆ ఐశ్వర్యములను అందరికీ
ప్రసాదిస్తూ నీవు అన్నిలోకములను పాలిస్తున్నావు. నిన్ను నమ్మిన నీ
భక్తులకు సంసార సాగరము నుండి విముక్తిని ప్రసాదిస్తున్నావు.
అట్టినిన్ను నేను సేవిస్తున్నాను.

ఓ దేవా! నేను ఈ సంహార కార్యక్రమమును చేస్తూ
ఉండటం వలన నా కోపమును ఆపుకోలేకపోతున్నాను. మానవులను
అందరినీ క్రోధముద్వారా, రాగద్వేషములద్వారా, ఈ మాయలో పడవేసి,
నీవు మాత్రము ఈ మాయకు అతీతంగా వ్యవహరిస్తున్నావు.
ఇంద్రియములను జయించవలెను అని అనుకొనే నీభక్తులు నిన్ను
సేవించకుండా ఎలా ఉంటారు? నిన్ను సృష్టి స్థితి లయకారుడిగా,
అనంతుడిగా ఋషులు పిలుస్తూ ఉంటారు. అనంతుడిగా నీవు ఈ
భూమిని నీ శిరస్సు మీద మోస్తున్నావు. నీకు ఉన్న వేయిపడగల మీద
ఈ భూమండలము ఒక చిన్న గింజ మాదిరి ఉంటుంది కదా! అంతటి
మహితాత్ముడవైన నిన్ను ఎవరు ఆరాధించరు!

ఓ సంకర్షణ! నీనుండి బ్రహ్మదేవుడు ఉద్భవించాడు. ఆ బ్రహ్మ నుండి
అహంకార తత్త్వముతో నేను పుట్టాను. నా తేజో బలంతో
త్రిగుణములతో కూడిన ఈ సృష్టిని నిర్వహించాను. మేమందరమూ
ఈ పరమాత్మ ఆదేశాలకు లోబడి ఆయన అనుగ్రహము చేత
దేవతలను, సకల భూతములను సృష్టించాము. అటువంటి పరమాత్మ
స్వరూపుడు అయిన అనంతునికి నమస్కారము.

సకల ప్రాణులను పరమాత్మునిచే సృష్టించబడిన మాయ
కప్పివేయుచున్నది. సృష్టి స్థితి లయకారుడైన ఆ పరమాత్మ దయ లేనిదే
ఈమాయను దాటలేము. అటువంటి పరమాత్మకు నమస్కారము”
అని శివుడు పరమాత్మను ప్రార్థించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

పంచమస్కంధము పదునేడవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓంతత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
పంచమస్కంధము
పదునెనిమిదవ అధ్యాయము.

శుక మహర్షి పరీక్షిత్తు మహారాజుకు నవ వర్షములను
వర్ణిస్తున్నాడు.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఇలావృత వర్షము తరువాతది
భద్రాశ్వ వర్షము. ఈ భద్రాశ్వవర్షములో భద్రశ్రవుడు అతని
అనుచరులు నివసిస్తూ ఉంటారు. వారికి ఆరాధ్య దైవము
హయగ్రీవరూపములో ఉన్న పరమాత్మ. ఆ హయగ్రీవుని భగ్రశ్రవుడు ఈ
విధంగా ధ్యానిస్తాడు.

“ఓం నమో భగవతే ధర్మాయాత్మ విశోధనాయ నమ ఇతి॥”

మేము ధర్మస్వరూపుడు, మానవులలో ఉన్న అజ్ఞానమును అవిద్యను
పోగొట్టి ఆత్మజ్ఞానమును ప్రసాదించే హయగ్రీవ స్వరూపమును
స్తరిస్తున్నాము. ఈ మానవులందరూ అజ్ఞానములో అవిద్యలో
కొట్టుమిట్టాడుతున్నారు. పుట్టినవాడు చావక తప్పదని అందరికీ తెలుసు.
తనకళ్ల ముందే తన తండ్రి, తాతలు, ఒక్కోసారి తనకన్నా చిన్నవారు
అయిన కుమారులు, మనుమలు కూడా మరణిస్తుంటారు. ఇవన్నీ
చూస్తూ కూడా మానవుడు తాను మాత్రము చిరకాలము
బతుకుతాను అని అనుకుంటూ ఉంటాడు. ఇంకా ఇంకా ధనము
సంపాదించి ఆ ధనముతో సుఖములను అనుభవించాలని ఆశతో
జీవిస్తుంటాడు.

ఓ దేవా! వీరే కాదు. వేదములను శాస్త్రములను చదివిన వాళ్లు, వివేకము కల వారు, ఈ ప్రపంచము అశాశ్వతము అని అందరికీ చెప్పే వాళ్లుకూడా, నీ మాయకు లోబడి, తాము మాత్రము శాశ్వతముగా జీవిస్తాము అనే మోహంలో పడిపోతున్నారు. ఇదంతా నీ లీల కాక మరేమిటి. అటువంటి నీకు నమస్కారము.

ఓ దేవా! నీవు సర్వాంతర్యామివి. నీకు చేయవలసిన కర్మ అంటూ ఏమీ లేదు. కాని నీవు సృష్టి స్థితి, లయములను చేస్తున్నావు అని వేదములలో చెప్పబడింది. ఇది సంభవమే. నీకు అసాధ్యము అంటూ ఏమీ లేదు. ప్రతి కార్యమునకు నీవే కారణము. అందరి ఆత్మలలో ఉండి అందరి చేతా అన్ని కార్యములను చేయిస్తున్నావు. కాని ఆ కార్యముల కంటే వేరుగా ఉంటున్నావు. నీ లీలలు మా ఆలోచనాశక్తికి అందవు.

ఓ దేవా! కల్పము అంతము అయినప్పుడు వేదములు, శాస్త్రములు అన్నీ మరుగున పడిపోయాయి. నీవు హయగ్రీవ రూపంలో వేదములను పునరుద్ధరించావు. వాటిని బ్రహ్మ ముఖము నుండి వెలువరించావు. అట్టినీకు నమస్కారము.” అని భద్రశ్రవుడు హయగ్రీవరూపంలో ఉన్న పరమాత్మను ప్రార్థించాడు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! తరువాతి వర్షము హరి వర్షము. ఈ హరి వర్షములో పరమాత్మ నృసింహావతారములో ఉపాసింప బడతాడు. నృసింహావతారము గురించి తరువాత వివరిస్తాను. హరివర్షములో ప్రహ్లాదుడు తన అనుచరులతో నివసిస్తుంటాడు.

మహాభాగవత శ్రేష్ఠుడు, దైత్యదానవ కులములకు వన్నెతెచ్చినవాడు,
భగవద్భక్తుడు అయిన ప్రహ్లాదుడు పరమాత్మను నృసింహావతారములో
ఇలా స్తుతిస్తున్నాడు.

“ఓం నమో భగవతే శ్రీనరసింహాయ నమస్తేజస్తేజసే ఆవిరావిర్భవ
వజ్రనఖ వజ్రదంష్ట్ర కర్మాశయాన్ రన్దయ రన్దయ తమో గ్రస గ్రస
ఓం స్వాహా అభయమభయమాత్మని భూయిష్ఠాః ఓం క్రౌమ్ ఇతి॥

“శ్రీనారసింహానికి నమస్కారము. నారసింహుడు తేజస్సుకే తేజస్సు.
ఆయన నఖములు, కోరలు వజ్రసమానములు. ఆయన మానవుల
కర్తవాసనలు అన్నీ భస్మంచేయగలశక్తి కలవాడు. మానవులలో ఉండే
అజ్ఞానమును అవిద్యను నాశనం చేయగలవాడు.

ఓ దేవా! మా అందరికీ అభయం ప్రసాదించు.”.

ఇంకా ఇలా ప్రార్థిస్తున్నారు. “ఓ దేవా! నీ వలన సకల
జగత్తుకు శుభం కలుగుగాక! దుష్టులు తమ దుష్టబుద్ధి వదిలి
సన్మార్గులు అగుదురు గాక! మానవులు తమ బుద్ధిబలమును
ఉపయోగించి అందరికీ శుభం చేయడానికి ప్రయత్నిస్తారు. వారి
మనస్సు ఎల్లప్పుడూ శుభములనే కోరుకొను గాక! మా అందరి బుద్ధి
ఏకోరికలు లేకుండా ఎల్లప్పుడూ పరమాత్మయందే లగ్నం అవును గాక!

ఓ దేవా! మేము చేసే కార్యముల యందు, ఆ కార్యములు
చేయడం వలన కలిగే ఫలితముల యందు మాకు ఆసక్తి లేకుండు
గాక! ఎందుకంటే మేము చేసే పనులయందు, ఆ పనుల వలన వచ్చే
ఫలితములయందు ఆసక్తి ఉంటే, మేము సంసారములో పడిపోతాము.

ఇల్లు, భార్య, పిల్లలు, బంధువులు, కోరికలు, సుఖములు వీటి మీద
మమకారము పెరుగుతుంది. అలాకాకుండా మా బుద్ధి ఎల్లప్పుడూ
భగవంతుని యందే లగ్నము అగును గాక!

ఓ దేవా! ఆత్మతత్త్వమును తెలిసిన వారు కేవలము
శరీరమును పోషించుకోడానికి కావలసిన ధనమును మాత్రమే
సంపాదిస్తారు. ప్రాణములను నిలుపుకోడానికి కావలసిన ఆహారమును
మాత్రమే తీసుకుంటారు. తనకు లభించిన దానితోనే తృప్తి
చెందుతారు. అటువంటి వారు ఇంకా ఇంకా సంపాదించాలని
ఆశించరు. వారికి గృహము, సంసారము నందు ఆసక్తి ఉండదు.
కేవలము భగవంతుని మీదనే మనస్సు లగ్నం చేస్తారు.

ఓ దేవా! భగవంతుని గురించి తెలుసుకోవాలంటే
భగవద్భక్తుల వలననే తెలుసుకోగలము. భగవద్భక్తులు భగవంతుని
గురించి పలికే పలుకులు, చేసే కీర్తనలు మా చెవుల ద్వారా మా
మనసులోకి ప్రవేశించి మా మనసులలో ఉన్న మలినములను
పోగొడతాయి. కాబట్టి వివేకము కల ప్రతివాడూ భగవద్భక్తులను
ఆశ్రయించి, వారి వలన ఉపదేశములను పొందుతాడు.

భగవంతుని ఏ కోరికలూ కోరకుండా సేవించే వారిలో
ధర్మము, జ్ఞానము, వైరాగ్యము మొదలగు గుణములు పుష్కలంగా
ఉంటాయి. అలా కాకుండా కేవలం కోరికలు తీర్చుకోడానికే
భగవంతునికి పూజలు చేస్తూ, ఇల్లు, భార్య, పిల్లలు, ధనము వీటి
యందే ఆసక్తి కలవారికి భగవంతునియందు భక్తి ఉండదు. అటువంటి

వారి మనస్సు ఎప్పుడూ ప్రాపంచిక విషయముల వంక విషయ వాంఛల వంక పరుగెడుతూ ఉంటుంది. అటువంటి వారిమనసులలో భక్తికి స్థానము లేదు. వారు గుణవంతులు అనిపించుకోలేరు.

నీళ్లలో ఉన్న చేపకు నీరు ఆధారము. అలాగే ఈ విశ్వంలో ఉన్న ప్రాణులకు పరమాత్మ ఆధారము. ఆ పరమాత్మ అన్ని ప్రాణులలోనూ ఆత్మస్వరూపంగా వెలుగుతున్నాడు. పుట్టిన ప్రతి ప్రాణికి కాలం గడిచేకొద్దీ వయసు పెరుగుతుంటుంది. వారు వయోవృద్ధులు అవుతారేమో కానీ జ్ఞానవృద్ధులు కాలేరు. జ్ఞానము వృద్ధిచెందితేనే గానీ పరమాత్మ తత్త్వము అర్థం కాదు. కేవలం వయసు వచ్చిన వారిలో జ్ఞానం వలన కలిగే మహత్త్వము కొద్దిగా కూడా ఉండదు. అందువలన అందరూ ఆ నృసింహదేవుని పాదములు ఆశ్రయించండి. సేవించండి. తరించండి.

సంసారములో ఉంటే రాగద్వేషములు, కోరికలు, అవి తీరకపోతే నిరాశ, కోపము, అవమానము, భయము, దీనత్వము అన్నీ కలుగుతాయి. అందువలన జననమరణములు తప్పవు. ఈ జననమరణచక్రము నుండి తప్పించుకోవాలంటే సంసారము నుండి విముక్తి పొందాలి.”అని ప్రహ్లాదుడు తన తోటి అసురులకు, ప్రజలకు బోధించాడు.

పరీక్షిత్ మహారాజా! తరువాతది కేతుమాల వర్షము. ఈ వర్షములో విష్ణువు కామదేవుని స్వరూపంలో ఉంటాడు. కామదేవుడు అంటే మన్మథుడు. లక్ష్మీదేవి ఈ వర్షములో పరమాత్మను ఈ క్రింది మంత్రములో ఉపాసిస్తుంది.

“ఓం హ్రీం హ్రీం హ్రీం ఓం నమో భగవతేహ్యపీకేశాయ సర్వగుణ
విశేషైర్విలక్షితాత్మనే ఆకూతీనాం చిత్తీనాం చేతసాం విశేషణాం
చాభిపతయే షోడశకలాయ ఛన్దోమయా యాన్నమయా
యామృతమయాయ సర్వమయాయ సహసే ఓజసే బలాయ కాంతాయ
కామాయ నమస్తే ఉభయత్ర భూయాత్ ఇతి.”

హ్యపీకేశుని రూపంతో ఉన్న పరమాత్మకు నమస్కరిస్తున్నాను. ఆయన
వేద స్వరూపుడు. అన్నస్వరూపుడు. అమృత మయుడు. సర్వము
వ్యాపించి ఉన్నవాడు. ఈ విశ్వమంతా ఆయన స్వరూపమే.
బలమునకు, కామమునకు, కాంతికి ఆయన ప్రతీక. అటువంటి
పరమాత్మకు నమస్కారము.

నీవు అందరికీ అభయము ఇచ్చువాడవు. అందరినీ రక్షిస్తూ
ఉంటావు. ఈ లోకములకు నీవే ప్రభువు. నీవు తప్ప వేరే ఎవరూ లేరు.
అందరికీ నిన్ను సేవించడమే పరమావధి.

ఓ దేవా! స్త్రీలు నిన్ను నిర్మలమైన మనస్సుతో పూజించి వారు
కోరుకున్న కోరికలను సఫలం చేసుకుంటారు. నీవు కూడా ఆ స్త్రీలు
కోరుకున్న కోరికలను తీరుస్తూ ఉంటావు. కాని ఆ కోరికల వలన కలిగే
ఫలితములు, సుఖములు క్షణికములు అని వారికి తెలియదు. ఆ
ఫలములు, సుఖములు తీరి పోగానే మరలా నిన్ను కోరికలు
కోరుతుంటారు. ఇటువంటి క్షణికమైన కోరికలు కోరడం వలన ఏమి
ప్రయోజనము.

ఓ దేవా! నేను (లక్ష్మీదేవి) సకల సంపదలకు అధిపతిని.
అందుకే అందరూ నన్ను సేవిస్తుంటారు. నా కరుణాకటాక్ష వీక్షణముల
కొరకు ఎదురు చూస్తుంటారు. కానీ నేను మాత్రము నిన్ను సేవిస్తూ, నీ
కరుణ కోసరం ఎదురు చూస్తుంటాను. ఎంతమంది నన్ను పూజించి
నష్టపడినీ, నేను మాత్రము నిన్ను పూజించేవారిని, నీ భక్తులను
మాత్రమే కరుణిస్తుంటాను. ఎన్ని పూజలు చేసినా ఇతరులు నా
అనుగ్రహానికి పాత్రులు కాలేరు.

ఓ దేవా! నీ అభయహస్తము నుండి అన్ని వరములు
కురుస్తుంటాయి. అందుకే నీ భక్తులు నీ అభయ హస్తమునకు
నమస్కరిస్తుంటారు. నీవు కూడా నీ భక్తుల తలల మీద నీ అభయ
హస్తమును ఉంచి ఆశీర్వాదిస్తుంటావు. నన్ను నీ హృదయ సీమలో
ఉంచుకొన్నప్పటికినీ, నీవు మాత్రము ఎల్లప్పుడూ నీ భక్తులయందే ప్రేమ,
ఆదరము చూపుతుంటావు. నీ మాయను తెలుసుకోవడం ఎవరి
తరమూ కాదు. అటువంటి నీకు నమస్కారము. ” అని లక్ష్మీదేవి ఆ
పరమాత్మను ప్రార్థిస్తుంది.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! తరువాతది రమ్యక వర్షము. ఈ
వర్షమునకు అధిపతి మనువు. ఈ వర్షములో ఉన్న ప్రజలు
మత్స్యావతారములో ఉన్న పరమాత్మను పూజిస్తారు. ఈ క్రింది
మంత్రమును జపిస్తూ ఉంటారు.

“ఓం నమో భగవతే ముఖ్యతమాయ నమః సత్త్వాయ ప్రాణాయౌజసే
సహసే బలాయ మహామత్స్యాయ నమ ఇతి॥”

సత్త్వగుణ స్వరూపుడైన ఆ పరమాత్మకు నమస్కారము.
విశ్వములో ఉన్న ప్రాణులకు అందరికీ ఆయన ప్రభువు. అటువంటి
మత్స్యావతారుడికి నమస్కారము.

ఓ దేవా! నీవు ఈ విశ్వమునకు ఈశ్వరుడవు. అన్ని
జీవులలో లోపలా, బయటా ఉన్నావు. లోక పాలకులు కూడా నీ
గురించి పూర్తిగా తెలుసుకోలేరు. ఇందుడు మొదలగు లోక
పాలకులుకూడా మాత్స్యర్ష్యముతో ఒకరిని ఒకరు ద్వేషించుకుంటూ
ఉంటారు. నీ కృప, కరుణ లేనిచో వారు ఈ విశ్వమును పాలించలేరు.
నిజానికి నీవే ఈ సమస్త విశ్వమును పాలిస్తున్నావు. సకల ఓషధులకు,
ఆహారపదార్థములకు ఈ భూమి మూలము. ప్రళయ కాలములో ఈ
భూమి అంతా జలమయం అయినప్పుడు నీవు మత్స్యరూపములో నన్ను
(మనువును) ఓషధులను రక్షించావు. అట్టి నీకు నమస్కారము. ” అని
మనువు ప్రార్థించాడు.

పరీక్షిత్ మహారాజా! తరువాతది హిరణ్యయ వర్షము. ఈ
వర్షములో పరమాత్మ కూర్మావతారములో పూజింపబడుతుంటాడు. ఈ
వర్షమును పితృగణములకు అభిషేచి అయిన అర్చ్యముడు
పరిపాలిస్తున్నాడు. అర్చ్యముడు ఈ క్రింది మంత్రముతో
కూర్మావతారములో ఉన్న పరమాత్మను కీర్తిస్తుంటాడు.

“ఓం నమో భగవతే అకూపారాయ సర్వసత్త్వగుణ విశేషణాయ
నమోఅనుప లక్ష్మితస్థానాయ నమో వర్షాణే నమో భూమ్నే
నమోఅవస్థానాయ నమస్తే ఇతి.”

భగవానుడు అనగా కూర్మదేవునకు నమస్కారము.

ఓ దేవా! నీవు ఎల్లప్పుడూ జలములో ఉండటం వలన నిన్ను చూడటం సాధ్యంకాదు. నీవు సర్వసత్త్వగుణ విశేషణుడవు. నీవు కాలాతీతుడవు. ఈ విశ్వమునకు ఆధారము నీవే. నీవు ఎక్కడికైనా వెళ్లగలవు. సర్వవ్యాపివి. అట్టి నీకు నమస్కారము. నీవు నీ మాయా శక్తితో ఈ ప్రపంచమును ప్రకటితం చేస్తున్నావు. కాని ఇదంతా నిజం కాదు. నీ విరాట్ రూపము కూడా మేము కల్పించుకున్నదే. నీకు రూపము, పేరు లేదు. కానీ నీవు అనేక రూపములతో దర్శనం ఇస్తుంటావు. నీ రూపములను లెక్కపెట్టడానికి అలవికాదు. నీవు ఇలా ఉంటావు అని ఎవ్వరూ చెప్పలేరు. అట్టి నీకు నమస్కారము.

నీ మాయ వలననే ఈ ప్రకృతి, దేవతలు, మానవులు, సమస్త ప్రాణులు, లోకములు, ఉద్భవించాయి. రక రకాల పేర్లతో పిలువబడుతున్నాయి. ఇదంతా నీ మాయావिलाసము. నీవు ఒక్కడివే సత్యము. ఇదంతా నీ మాయ, భ్రమ. నీవు ధరించిన రూపములకు, పేర్లకు మధ్య తేడాను గుర్తించడం ఎవరి తరమూ కాదు. అట్టి నీకు నమస్కారము.”అని అర్జునుడు ప్రార్థించాడు.

పరీక్షిత్ మహారాజా! తరువాతి వర్షమును ఉత్తర కురువర్షము అని పిలుస్తారు. ఈ వర్షములో పరమాత్మను వరాహ రూపములో ఆరాధిస్తారు. ఈ వర్షమునకు అధిపతి పృథివి. ఆమె ఉత్తరాఖండ వాసులతో కలిసి ఆ వరాహరూపంలో ఉన్న పరమాత్మను ఇలా ప్రార్థించింది.

“ఓం నమో భగవతే మన్త తత్త్వ లింగాయ యజ్ఞక్రతవే
మహాధ్వరావయవాయ మహాపురుషాయ నమః కర్తృశుక్లాయ
త్రియుగాయ నమస్తే ఇతి.”

ఓ దేవా! నిన్ను యజ్ఞములలో ఉపయోగించే మంత్ర
తత్త్వము చేతనే తెలుసుకొనగలము. నీవు యజ్ఞవరాహమూర్తివి.
యజ్ఞస్వరూపుడవు. అన్ని యజ్ఞములకు అధిష్ఠాన దేవతవు నీవు. నీ
అవయవములే యజ్ఞములు. నీవు మహాపురుషుడవు. అట్టినీకు
నమస్కారము.

గొప్ప తత్త్వము తెలిసిన వారు, నీ దర్శనము కోరి వెదుకుతూ
ఉంటారు. కేవలము వారు చేసే యోగముల ద్వారా, వారి మనసుతో
చేసే సంకల్పముల ద్వారా, నీ స్వరూపము తెలియదు. నీ దర్శనము
కావాలంటే సాధన చెయ్యాలి. ఆ సాధనకు ఫలితంగానే నీవు వారికి
దర్శనము ఇస్తావు. అంతేకానీ కేవలం కర్తృలు చేసినంత మాత్రాన నీ
దర్శనం లభ్యంకాదు. అట్టి నీకు నమస్కారము.

మంచి మంచి శబ్దములు వినడం, ఇంద్రియములతో
పనులు చేయడం, సుఖాలు అనుభవించడం, అహంకారంతో
ప్రవర్తించడం ఇవి అన్నీ నీ మాయా స్వరూపాలే. నీ మాయా
స్వరూపమే మానవుల చేత ఈ పనులు అన్నీ చేయిస్తూ వారికి
ఆనందం కలిగిస్తూ ఉంది. అన్ని పనులకు కారణము, కార్యము
రెండూనువ్వే. కాని నీకు ఈ మాయ ఏమీ అంటుకోదు. నీవు

మాయకు అతీతంగాఉంటావు. కేవలము ఆత్మతత్త్వము తెలుసుకున్న వారే నిన్ను దర్శించగలరు. అటువంటి నీకు నమస్కారము.

ఓ దేవా! నీవు పుట్టిస్తున్నావు, పోషిస్తున్నావు, లయం చేస్తున్నావు. ఇవన్నీ నీకు ఇష్టం అయి నీ కోసరం చేస్తున్నావా అంటే అదీ కాదు. కేవలం జీవులచేత తమ తమ పురాకృత కర్తలు అనుభవింప చేయడానికి నీవు ఈ సృష్టిని చేస్తున్నావు. నిజానికి ఈ ప్రకృతిలో చైతన్యం లేదు. కానీ సత్త్వ,రజస్తమోగుణముల ప్రభావంతో ఈ ప్రకృతిలో సృష్టి, స్థితి, లయ కార్యములు జరుగుతున్నాయి. అది కూడా నీ మాయకు లోబడి జరుగుతూ ఉంది. నీవు మాత్రము ఈ త్రిగుణాత్మకమైన ప్రకృతిని, అందులో జరిగే సృష్టి,స్థితి,లయములను సాక్షిభూతంగా చూస్తున్నావు. అట్టి నీకు నమస్కారము.

ఓ దేవా! నీవు రసాతలంలో ఉన్న నన్ను భూతలం మీదికి తీసుకు వచ్చావు. ఆ కార్యములో లోక భయంకరుడైన హిరణ్యాక్షుని వధించావు. అట్టినీకు నమస్కారము.” అని పృథివి ఆది వరాహ మూర్తికి, యజ్ఞవరాహమూర్తిని కీర్తించింది.” అని శుకమహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు మహాభాగవత పురాణమును వినిపిస్తున్నాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

పంచమస్కంధము పదునెనిమిదవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
పంచమస్కంధము
పంతొమ్మిదవ అధ్యాయము.

శుకమహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుతో ఇలా అన్నాడు.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! తరువాత వర్షము కింపురుష
వర్షము. ఈ కింపురుష వర్షములో హనుమంతుడు శ్రీరామచంద్రుని
ఉపాసిస్తుంటాడు. కింపురుషులకు అధిపతి అర్హిణి పేణుడు.
హనుమంతుడు అర్హిణి పేణుడు కలిసి శ్రీరామచంద్రుని ఈ విధంగా
కీర్తిస్తుంటారు.

“ఓం నమోభగవతే ఉత్తమశ్లోకాయ నమ ఆర్యలక్షణ శీలవ్రతాయ నమ
ఉప శిక్షితాత్మన ఉపాసితలోకాయ నమ: సాధువాదనికషణాయ నమో
బ్రహ్మాణ్యదేవాయ మహాపురుషాయ మహారాజాయ నమ ఇతి॥”

ఉత్తమశ్లోకుడగు శ్రీరామచంద్రునికి నమస్కారము.
శ్రీరామునియందు ఉత్తమపురుషులయందు గల అన్ని మంచి
గుణములు ఉన్నాయి. ఆయన తనకు ఉన్న మంచి గుణములను
తాను ఆచరించి లోకానికి చూపించాడు. శ్రీరాముడు
ఆత్మజ్ఞానమును తెలిసినవాడు. లోకములో ఉన్న ప్రజలకు
తెలియజెప్పడానికి తాను ఆచరించి చూపించాడు. శ్రీరాముడు
దయాసముద్రుడు. సాధువుల చేత పూజింపబడేవాడు.

మహాపురుషుడు. రాజులలో అగ్రగణ్యుడు. అట్టి శ్రీరామచంద్రునికి నమస్కారము.

శ్రీరాముడు విశుద్ధమైన మనసు కలవాడు. ఆయనకు ఈ తాకిక బంధములు ఏవీ లేవు. వేదములను, శాస్త్రములను బాగా అధ్యయనము చేసిన వాడు. అహంకారము లేని వాడు. సాక్షాత్తు పరబ్రహ్మస్వరూపము అయిన ఆ శ్రీరామచంద్రునికి నమస్కారము. రావణుడు మానవుల వల్ల తప్ప మరెవరి వల్లా చావు లేకుండా వరం పొందాడు. ఆ కారణం చేత శ్రీరామచంద్రుడు మానవుడిగా ఆ లోకంలో పుట్టి, రాక్షససంహారం చేసాడు.

అయినా, కేవలం రావణుని చంపడానికే శ్రీరాముడు అవతరించలేదు. మానవులకు ఎన్ని కష్టాలు వస్తాయో, భార్యావియోగము ఎంత దుర్ఘరమైనదో, ఆ సమయంలో ఎంత ధైర్యంగా ఉండాలో తాను ఆచరించి, అనుభవించి లోకానికి తెలియబరిచాడు. లేకపోతే పరమాత్మ స్వరూపుడు, నిరంతరము ఆనందం అనుభవించేవాడు అయిన శ్రీరామునికి భార్యావియోగము, దాని వలన దుఃఖము కలగడం ఏమిటి!

శ్రీరాముడు బయట ప్రపంచంలో ఉన్న ఏ వస్తువు మీద గానీ, మనుషుల మీద గానీ ఎటువంటి ఆసక్తి చూపలేదు. కాని ఆసక్తి ఉన్నట్టు లోకానికి కనిపించాడు. ఆ కారణం చేతనే, సీతా వియోగం వలన కలిగిన బాధను అనుభవించాడు. అనుభవించినట్టు లోకానికి తెలియపరిచాడు. లేకపోతే సాక్షాత్తు లక్ష్మీస్వరూపిణి అయిన సీతాదేవి ఆయనను విడిచి వెళ్లడం ఎన్నటికీ జరగదు కదా!

ఇక్ష్వాకు వంశంలో జన్మించడం, సుందరమైన రూపం కలిగి ఉండటం, మంచి భాషాజ్ఞానము కలిగి ఉండటం, ఇవి అన్నీ శ్రీరామునికి ప్రీతి కలిగించలేదు. ఎందుకంటే మేము వానరులము, మేము ఉన్నత వంశములో పుట్టలేదు. మాకు సుందరమైన రూపము లేదు. మాకు భాషా పరిజ్ఞానము లేదు. కానీ శ్రీరామచంద్రుడు మమ్ములను అక్కున చేర్చుకున్నాడు. ఆదరించాడు. మాతో స్నేహం చేసాడు. కాబట్టి, శ్రీరామ చంద్రుని భజించడానికి, కీర్తించడానికి, భక్తితో సేవించడానికి ఉన్నత కులం, భాషా పరిజ్ఞానము, అందమైన రూపం అవసరం లేదు. దేవతలు, రాక్షసులు, మృగములు, పక్షులు ఏవైనా శ్రీరామచంద్రుని పూజించవచ్చును. ఆయనను సేవించడానికి ఏ కష్టమూ పడవలసిన అవసరము లేదు. రామనామమును జపిస్తే చాలు. ఆ మాత్రానికే శ్రీరాముడు సంతోషిస్తాడు. కోరిన వరాలు ఇస్తాడు. కేవలం తాను అయోధ్యలో పుట్టిన కారణంగా శ్రీరాముడు అయోధ్యలో నివసించే వారందరినీ తనతో పాటు వైకుంఠమునకు తీసుకొని వెళ్లాడు కదా!” అంటూ హనుమంతుడు నిరంతరము శ్రీరాముని కీర్తిస్తూ ఉంటాడు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! తరువాత వర్షము భారత వర్షము. ఈ భారత వర్షములో పరమాత్మ నరనారాయణ రూపంలో బదరికావనములో అవతరించాడు. తన భక్తులకు ఆత్మవిద్యను బోధించాడు. ధర్మము, జ్ఞానము, వైరాగ్యము, ఐశ్వర్యము, ఇంద్రియ నిగ్రహము, వీటిని అలవరచుకొని, అహంకారమును వదిలి పెట్టి, నరనారాయణులు బదరికావనములో కల్పాంతము వరకు తపస్సుచేసారు. ఆత్మసాక్షాత్కారమును పొందారు. ఈ వర్షములో

నారదుడు, భారతవర్షములో ఉన్న ప్రజలతో కలిసి నరనారాయణ స్వరూపములో ఉన్నపరమాత్మను ఈ విధంగా ప్రార్థించాడు.

“ఓం నమో భగవతే ఉపశమశీలయోపరతానాత్మాయ
నమో అకించనవిత్తాయ ఋషిఋషభాయ, నరనారాయణాయ,
పరమహంస పరమగురవే ఆత్మారామాధిపతయే నమో నమ ఇతి.”

ఓ ఋషిశ్రేష్ఠులారా! మీకు నమస్కారము. మీరు
ఇంద్రియములను జయించిన వారు. అహంకారము లేని వారు.
ధనములేని వారికి ధనము వంటి వారు. మీరు సన్యాసాశ్రమము
స్వీకరించిన వారికి గురువులు. ఆత్మసాక్షాత్కారము పొందినవారు.
అట్టి మీకు నమస్కారము.

నారదుడు ఇంకా నరనారాయణులను ఈ విధంగా
కీర్తిస్తున్నాడు. “ఆ పరమాత్మ ఈ విశ్వంలో సృష్టిస్థితిలయములను
నిర్వహిస్తున్నప్పటికినీ, తాను మాత్రము ఏమీ చేయనట్టు, తనకు ఏమీ
సంబంధం లేనట్టు ఉంటాడు. ఆ పరమాత్మ తన అవతారములలో
దేహమును ధరించినప్పటికినీ దేహములకు సహజమైన ఆకలి
దష్టికలకు ఆయన లోబడలేదు. ఆ దేహములలో ఉండి అన్నీ చూస్తూ
ఉన్నప్పటికినీ, తాను ఏమీ చూడనట్టే ఎటువంటి వికారములు లేకుండా
ఉన్నాడు. ఏమాత్రం ఆసక్తిలేని వాడు, ఎల్లప్పుడూ ఏకాంతంగా
ఉండేవాడు, అన్నిటినీ సాక్షీభూతంగా చూచేవాడు అయిన ఆ
పరమాత్మకునమస్కారము.

ఓ నరనారాయణ స్వరూపులారా! యోగులు అయిన వారు
సంసారబంధములకు మూలకారణమైన దేహము మీద
అభిమానమును వదిలిపెట్టి, భక్తియోగమును అవలంబించి, నీ
యందు మనస్సు నిలిపి నిరంతరము నిన్నే ధ్యానిస్తుంటారు.

ఓ మహాత్ములారా! మానవులు ఈ లోకంలో ఉన్న అన్ని
సుఖములను అనుభవించి, ఇంకా తనివి తీరక, అంత్యకాలములో
కూడా ఈ దేహాన్ని విడిచిపెట్టడానికి ఇష్టపడరు. సామాన్య మానవులే
కాదు, శాస్త్రములను బాగా చదువుకున్న వారు కూడా, ఇదే మాదిరి
చావుకు భయపడుతుంటారు. అటువంటి వారు కూడా మృత్యువుకు
భయపడితే, వారు చదివిన చదువు, సంపాదించిన శాస్త్ర పరిజ్ఞానము
వృథా శ్రమ కదా! అందువలన, ఓ ప్రభో! మనసును స్థిరంగా
ఉంచుకొనే లక్షణమైన జ్ఞానయోగమును మాకు ప్రసాదించు. ఆ
జ్ఞానయోగం ద్వారానే 'నేను, నాది, నాకన్నా మించిన వాడు లేడు' అనే
దేహాభిమానము, అహంకారము నశిస్తుంది. వేరే దేని వలనా ఈ
దేహాభిమానము, అహంకారము నశించదు." అని నారదుడు
పరమాత్మస్వరూపులైన నరనారాయణులను కీర్తించాడు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఇలావృత వర్షములో వలెనే భారత
వర్షములో కూడా అనేకములైన పర్వతములు, నదులు ఉన్నాయి. ఈ
క్రింది పర్వతములు ముఖ్యమైనవి. అవి.....మలయము, మంగళప్రస్థము,
మైనాకము, త్రికూటము, ఋషభము, కూటకము, కోణ్యము, సహ్యాము,
దేవగిరి, ఋష్యమూకము, శ్రీశైలము, వేంకటము, మహేంద్రము,
వారిధారము, వింధ్యము, శుక్తిమంతము, ఋక్షగిరి, పారిపాత్రము,

ద్రోణము, చిత్రకూటము, గోవర్ధనము, రైవతకము, కకుభము, నీలము, గోకాముఖము, ఇంద్రకీలము, కామగిరి మొదలైనవి. ఇవే కాకుండా ఇంకా వేలకొద్దీ పేరు ఉన్నవి, పేరు లేనివి పర్వతములు ఉన్నాయి.

ఆ పర్వతముల మీద పుట్టి కిందికి ప్రవహించిన నదీనదములు ఎన్నో ఉన్నాయి. వాటిని వివరిస్తాను. బ్రహ్మపుత్ర, శోణ అనేవి నదములు. ఇంక నదులు..... చంద్రవంశ, తామ్రపర్ణి, అవటోద, కృతమాల, వైహాయసి, కావేరి, వేణి, పయస్విని, శర్కరావర్త, తుంగభద్ర, కృష్ణవేణి, భీమరఖి, గోదావరి, నిర్వింధ్య, పయోష్ణి, తాపి, రేవ, సురస, నర్మద, చర్మణ్యతి, మహానది, వేదస్యతి, ఋషికుల్ప, త్రిసామ, కౌశికి, మందాకిని, యమున, సరస్వతి, దృషద్వతి, గోమతి, సరయు, ఓఘవతి, షష్ఠవతి, సుషోమ, శతద్రు, చంద్రభాగ, మరుద్వ్యధ, వితస్త, అసిక్కి, విశ్వ మొదలైన నదులు ప్రధానమైనవి.

భారత వర్షములో నివసించే ప్రజలు ఈ నదులలో స్నానం చేసినా కానీ, లేక స్నానం చేసినట్టు మనసులో సంకల్పించిన గానీ, పుణ్యము పొందుతారు. ఈ భారత వర్షములో జన్మించిన మానవులు సత్య, రజస్, తమోగుణములో కూడిన తాము చేసిన కర్మలకు అనుగుణంగా, దేవ, మనుష్య, జంతువులు, పక్షుల జన్మలను పొందుతుంటారు. ఈ భారత వర్షములో మానవులకు తాము చేసిన కర్మలకు తగిన ఫలితములు వెంట వెంటనే లభిస్తుంటాయి. ఈ వర్షములో జీవించే మానవులు తాము చేసిన కర్మలను, కర్మఫలములను పరమాత్మకు అర్పించి ముక్తిని పొందుతుంటారు.

ఈ లోకంలో మానవులు తమ తమ కోరికలను
తీర్చుకోడానికి పనులుచేస్తుంటారు. ఆ పనులకు మంచి
ఫలితములు,చెడ్డ ఫలితములు అనుభవిస్తుంటారు. ఆ కర్మల ఫలితంగా
దేవ,మానుష,పశు వులుగా పుడుతుంటారు. తమ తమ కోరికలను
తీర్చుకోడానికి కర్మలు చేయడానికి మూలం అవిద్య, అజ్ఞానము. ఈ
అవిద్య అజ్ఞానము నశించాలంటే సత్పురుషులు, భగవద్భక్తుల
సాంగత్యము కావాలి. అప్పుడు పరమాత్మయందు ఏ కోరికా లేని భక్తి
కలుగుతుంది. పరమాత్మయందు అచంచలమైన, ఏ కోరికలు లేని భక్తి
కలిగిననాడు, కోరికలు తీర్చుకోడానికి కర్మలు చేయడం, వాటి
ఫలితములను అనుభవించడం జరగదు. దానివలన ముక్తి లభిస్తుంది.
ఈకారణం చేతనే దేవతలు కూడా ఈ భరతవర్షములో పుట్టాలని
కోరుకుంటారు.

ఈ భరత వర్షములో ఉన్న మానవులను, స్వర్గలోకములో
నివస్తూ, స్వర్గ సుఖములను అనుభవిస్తున్నవారు, ఈ విధంగా కీర్తిస్తూ
ఉంటారు.

“ఈ భారత వర్షములో పుట్టిన మానవులు ఎంతటి
అదృష్టవంతులు. ఎంతో పుణ్యం చేసుకుంటేనే గానీ ఈభారత వర్షంలో
పుట్టరు. ఈ భారత వర్షంలో పుట్టిన వారు ఏ తపస్సు,
యజ్ఞయాగములు చేయ నవసరం లేదు. కేవలం భక్తి ఉంటే చాలు, ఆ
పరమాత్మ ప్రసన్నుడవుతాడు. అంతటి అదృష్టం మనకు లేదు కదా!

మనకు మానవులుగా పుట్టాలని కోరిక ఉన్నా పుట్టలేము. ఆ పరమాత్మను భక్తితో సేవించడానికి భారత వర్షములో మానవునిగా జన్మించడమే ఉత్తమమైన మార్గము. ఎంతో కష్టపడి, యజ్ఞములు, యాగములు, తపస్సులు, వ్రతములు, దానములు చేసి స్వర్గానికి వస్తారు. కానీ స్వర్గంలో కేవలము స్వర్గ సుఖాలు దొరుకుతాయి కానీ, పరమాత్మ అయిన నారాయణుని పాదపద్మముల సేవ దొరకదు కదా! రెండు పరార్థముల పాటు అంటే బ్రహ్మదేవుని జీవిత కాలము పాటు బ్రహ్మలోకములో ఉండేకంటే, కొద్దికాలమైనా మానవునిగా భారత వర్షములో జీవించడం శ్రేష్ఠము. ఎందుకంటే మానవుల జీవితములు నీటిబుడగలలాంటివి. మానవులు జీవించేది కొద్దికాలమైనా వారు తాము చేసిన కర్మలను, వాటి ఫలములను పరమాత్మకు అర్పించి, భక్తిమార్గము అవలంబించి ముక్తిని పొందుతారు. స్వర్గలోకములో ఉన్న దేవతలకు ఆ అవకాశము లేదు కదా!

ఎక్కడైతే భగవంతుని కథలు వినిపించవో, ఎక్కడైతే భగవద్భక్తులకు స్థానం లేదో, ఎక్కడైతే శ్రీహరియొక్క సంకీర్తనము జరగదో, ఆ ప్రదేశము స్వర్గమైనా, బ్రహ్మలోకమైనా బుద్ధిమంతులు అక్కడికి వెళ్లడానికి ఇష్టపడరు. ఎవరైతే ఈ భారత వర్షములో పుట్టి కూడా, ఇంద్రియములకు బానిసలై, విషయవాంఛలకు లోబడి, ధనము సంపాదించడం, కోరికలు తీర్చుకోవడం, సుఖాలు అనుభవించడం ద్వేయంగా పెట్టుకుంటారో, ఎవరైతే ఈ సంసార బంధనముల నుండి బయటపడరో, ఎవరైతే పరమాత్మయందు భక్తి కలిగి ఉండరో, అటువంటి వారు, చెట్టు మీది పక్షులవలె, పొద్దుటే లేచి ఎక్కడెక్కడతిరిగినా, ఎంతదూరం ప్రయాణించినా, సాయంత్రానికి మరలా ఆ చెట్టుమీదనే వాలుతుంటారు. అలాగే మానవులు కూడా ఈ కర్మబంధములలో చిక్కుకొని జనన మరణ చక్రములో తిరుగుతూ

ఉంటారు. మరలా మరలా సంసారము అనే వృక్షము మీద వాలుతూ ఉంటారు.

ఈ భారత వర్షములో పుట్టిన మానవులు తాము చేసే మంచి పనుల వలన, అనుసరించే భక్తి యోగము వలనా, మోక్షము పొందడానికి అవకాశము ఉన్నప్పటికినీ, తాము చేసే కర్మల ఫలితంగా, మరలా మరలా సంసార బంధనములలో చిక్కుకుంటూ ఉంటారు. మానవులు యజ్ఞములు, యాగములు చేస్తూ, హవిస్సులను దేవతలకు అర్పిస్తూ ఉంటారు. ఆ హవిస్సులన్నీ వేరు వేరు దేవతల పేర్లతో అర్పించి నప్పటికినీ, ఆహవిస్సులన్నీ ఆ పరమాత్మకే చెందుతాయి. మానవులు కోరే కోరికలు అన్నీ తీర్చడానికి సమర్థుడైన పరమాత్మ, ఆ మానవుడు అర్పించే హవిస్సులను సంతోషంగా స్వీకరిస్తాడు.

సామాన్య మానవుడు కదా, వీడు ఇచ్చే హవిస్సులను, పరిపూర్ణస్వరూపుడను అయిన నేను తీసుకోవడం ఏమిటి అని తిరస్కరించడు.

భక్తులలో రకరకాలైన కోరికలు కోరేవారు, అసలు కోరికలే కోరకుండా భగవంతుని మీద భక్తి కలిగిన వారు అని రెండు రకాలుగా ఉంటారు. పరమాత్మ తన భక్తులు ఏమి కోరికలుకోరినా వాటిని పరిపూర్ణంగా అంటే ఇంక వాడికి కోరడానికి ఏ కోరికా లేకుండా, తీరుస్తూ ఉంటాడు. ఆ పరమాత్మ యొక్క పాదములను సేవిస్తే ఇతరములైన కోరికలు నశిస్తాయి. ఆ కారణం చేత భగవంతుడు తన భక్తులకు తన పాదసేవనే అనుగ్రహిస్తూ ఉంటాడు.

ఈ స్వర్గములో ఉన్న మేమంతా యజ్ఞములు చేసే,
యాగములు చేసే, వేదములను అధ్యయనము చేసే, పుణ్యములను
సంపాదించి, ఈ స్వర్గలోక సుఖములను అనుభవిస్తున్నాము. మేము
సంపాదించిన పుణ్యములో ఏ కొంచెమైనా మిగిలి ఉంటే, ఆ
పుణ్యఫలంగా మాకు భారతవర్షములో మానవులుగా పుట్టి నీ
భక్తులుగా నిరంతరము హరినామస్తరణ చేసే భాగ్యాన్ని ప్రసాదించు.
ఇదే మా ప్రార్థన. ఆ పరమాత్మ భారత వర్షములో ఉండే ప్రజలకు అన్ని
శుభములు చేకూర్చుగాక.” అని స్వర్గలోక వాసులు ప్రార్థించారు.

ఓ పరీక్షిత మహారాజా! ఇప్పటి దాకా నీకు జంబూద్వీపం
గురించి, భారత వర్షము గురించి చెప్పాను. కొంత మంది
పండితులు జంబూద్వీపంలో ఎనిమిది ఉపద్వీపములు ఉన్నాయని
చెబుతారు. ఈ ద్వీపములు ఎలా ఏర్పడ్డాయి అంటే, పూర్వము
సగరుని కుమారులు యాగాశ్వమును వెదుకుతూ భూమిని
తవ్వుకుంటూ వెళుతున్నారు. అలా వారు భూమిని తవ్వడం వలన
అఖాతాలు ఏర్పడి ఆ అఖాతాల మధ్య ఉన్న భూభాగము ద్వీపములుగా
ఏర్పడ్డాయి. ఈ ద్వీపముల పేర్లు..... స్వర్ణప్రస్థము, చంద్రశుక్లము,
ఆవర్తనము, రమణకము, మందహారిణము, పాంచజన్యము,
సింహళము, లంక. ఓ పరీక్షిత మహారాజా! దీనితో జంబూద్వీప వర్ణన
పూర్తి అయింది.” అని శుకమహర్షి పరీక్షిత మహారాజుకు చెప్పాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

పంచమస్కంధము పంతొమ్మిదవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
పంచమస్కంధము
ఇరవయ్యవ అధ్యాయము.

శుక మహర్షి పరీక్షిత్తు మహారాజుకు భాగవత పురాణమును
ఈ విధంగా చెబుతున్నాడు.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! తరువాత నీకు ప్లక్షద్వీపము
మొదలగు ఆరు ద్వీపముల గురించి వివరిస్తాను. జంబూద్వీపము
చుట్టు సముద్రము ఉంది. అలాగే ప్లక్ష ద్వీపము చుట్టు సముద్రము
ఉంది. ఈ ప్లక్ష ద్వీపము, తన చుట్టు ఉన్న సముద్రమునకు రెండు
రెట్లు ఉంది. ఈ ద్వీపములో ప్లక్షము అనే మహావృక్షము ఉంది.
(ప్లక్షము అనగా జువ్విచెట్టు.) ఈ ప్లక్ష వృక్షము కూడా జంబూ
వృక్షముతో సమానము. ఈ వృక్షము మొక్క మొదలులో ఏడు
శిఖలతో మండే అగ్ని మండుతూ ఉంటుంది. ప్లక్షవృక్షము వలననే ఆ
ద్వీపమునకు ప్లక్షద్వీపము అనే పేరు వచ్చింది. ఈ ద్వీపమునకు
అధిపతి ప్రియవ్రతుని కుమారుడు అయిన నిర్భజిహ్వాడు. అతనికి
ఏడుగురు కుమారులు. ఆ నిర్భజిహ్వాడు ప్లక్ష ద్వీపమును ఏడు
వర్షములుగా అనగా ఏడు భాగములుగా విభజించి తన
ఏడుగురుకుమారులకు పంచి ఇచ్చాడు. తరువాత అరణ్యములకు
తపస్సు చేసుకోడానికి వెళ్లిపోయాడు.

ఆ ఏడుగురు కుమారుల పేర్లను అనుసరించి ఆ ఏడు
వర్షముల పేర్లు ఈ విధంగా ఉన్నాయి. శివము, వయసము,

సుభద్రము, శాస్త్రము, క్షేమము, అమృతము, అభయము,. ఈ ఏడు వర్షములను ఏడు సరిహద్దు పర్వతములు విభజిస్తున్నాయి. వాటి పేర్లు మణికూటము, వజ్రకూటము, ఇంద్రసేనము, జ్యోతిష్కంఠము, సువర్ణము, హిరణ్యప్రీవము, మేఘమాల,. ఈ ఏడు వర్షములలో ఏడు నదులు ప్రవహిస్తున్నాయి. వాటి పేర్లు అరుణ, నృష్ణ, అంగిరసి, సావిత్రి, సుప్రభాత, ఋతంభర, సత్యంభర. ఆ ఏడు వర్షములలో ఉన్న ప్రజలు ఈ ఏడునదులలో స్నానము చేసి ఆ జలములను తాగి పునీతులు అవుతున్నారు.

ఆ వర్షములలో నాలుగు వర్ణములవారు నివసిస్తున్నారు. ఆ వర్ణముల పేర్లు హంస, పతంగ, ఊర్ధ్వయన, సత్కాంగ. ఆ వర్షములలో ఉన్న వారు వేయి సంవత్సరముల ఆయుర్దాయము కలవారు. వారు వేదములను అధ్యయనం చేసారు. వారు సూర్యుని ఈ విధంగా ఆరాధిస్తారు.

“మేము సనాతనుడు, సర్వవ్యాపి అయిన సూర్యభగవానుని శరణుకోరుతున్నాము. ఆయన వేదములకు, శుభము, అశుభము అయిన ఫలములకు అధిపతి. ఆయనకు నమస్కారము.” అని ప్రార్థిస్తారు.

ఆ ప్లక్షద్వీపములో ఉన్న ప్రజలు ఎక్కువ ఆయుర్దాయము తోనూ, బల పరాక్రమములతోనూ, పుట్టుకతోనే వచ్చిన తెలివితేటల తోనూ, అమితమైన సాహసముతోనూ, ప్రకాశిస్తుంటారు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ప్లక్ష ద్వీపము పక్కనే శాల్కలీద్వీపము అనే ద్వీపము ఉంది. ఆ శాల్కలీ ద్వీపము ప్లక్ష ద్వీపము కన్నా రెట్టింపు ఉంటుంది. ఈ శాల్కలీ ద్వీపము కూడా సముద్రముతో చుట్టబడి ఉంది. ఈ శాల్కలీ ద్వీపములో ఒక శాల్కలీ వృక్షము(బూరుగుచెట్టు) ఉంది. ఆ చెట్టు వలననే ఆ ద్వీపమునకు శాల్కలీ ద్వీపము అనే పేరు వచ్చింది. ఆ శాల్కలీ వృక్షము మీద గరుత్మంతుడు నివసిస్తుంటాడు. ఆ ద్వీపమునకు ప్రియవ్రతుని కుమారుడైన యజ్ఞబాహువు అధిపతి. ఆయనకుకూడా ఏడుగురు కుమారులు. ఆ యజ్ఞబాహువు శాల్కలీ ద్వీపమును ఏడు వర్షములుగా విభజించి, తన ఏడుగురు కుమారులకు పంచి ఇచ్చాడు. ఆ ఏడు వర్షముల పేర్లు.....సురోచనము, సౌమనస్యము, రమణకము, దేవబర్హము, పారిభద్రము, ఆప్యాయనము, అభిజ్ఞాతము. ఆ ఏడు వర్షములకు ఏడుపర్వతములు సరిహద్దులుగా ఉన్నాయి. ఆ పర్వతముల పేర్లు.....సురసము, శతశృంగము, వామదేవము, కుందము, కుముదము, పుష్పవర్షము, సహస్రశ్రుతి. ఈ పర్వతములు ఆ ఏడు వర్షములకు హద్దులుగా ఉన్నాయి. ఆ ఏడు వర్షములలో ఏడు నదులు ప్రవహిస్తున్నాయి. వాటి పేర్లు.... అనుమతి, సిగీవాలి, సరస్వతి, కుహు, రజని, నంద, రాక.

ఆ ద్వీపములో నాలుగు వర్ణముల వారు ఉన్నారు. ఆ వర్ణముల పేర్లు...శ్రుతిధరులు, వీర్యధరులు, వసుంధరులు, ఇషుంధరులు. వీరందరూ చంద్రుని పూజిస్తారు.

“ఓ దేవా! నీవు కాలమును శుక్లపక్షము, కృష్ణపక్షము అని విభజించి, దేవతలకు, పితృదేవతలకు హవ్యములు, కవ్యములు ఏర్పాటు

చేసావు. ఈ ప్రజలందరినీ నీవు పోషిస్తున్నావు. అట్టి నీవు మాకు ప్రసన్నుడవు అగుదువు గాక!” అని ప్రార్థిస్తుంటారు.

ఈ శాల్కలీ ద్వీపమునకు పక్కనే కుశ ద్వీపము ఉంది. ఆ ద్వీపము శాల్కలీ ద్వీపమునకు రెట్టింపు వైశాల్యముతో ఉంది. ఈ కుశ ద్వీపము చుట్టూ సముద్రము ఉంది. ఈ కుశ ద్వీపములో దర్బలు ఎక్కువగా మొలుస్తాయి అందుకని దీనిని కుశద్వీపము అని పిలుస్తారు. ప్రియవ్రతుని మరొక కుమారుడు అయిన హిరణ్యరేతసుడు ఆ ద్వీపమునకు అధిపతి. ఆయనకు ఏడుగురుకుమారులు. వారి పేర్లు వసువు, వసుదానుడు, ధృఢరుచి, నాభిగుప్తుడు, స్తుత్యవ్రతుడు, వివిక్తుడు, వామదేవుడు. హిరణ్యరేతసుడు కుశద్వీపమును ఏడు వర్షములుగా విభజించి తన ఏడుగురు కుమారులకు ఇచ్చాడు. ఈ ఏడు వర్షములకు ఏడు పర్వతములు సరిహద్దులుగా నిలిచి ఉన్నాయి. ఆ పర్వతముల పేర్లు వరుసగా....చక్ర, చతు:శృంగ, కపిలము, చిత్రకూటము, దేవానీకము, ఊర్ధ్వరోమము, ద్రవిణము. ఈ కుశ ద్వీపములో ఏడు నదులు ప్రవహిస్తున్నాయి. వాటి పేర్లు... రసకుల్ప, మధుకుల్ప, మిత్రవింద, శ్రుతవింద, దేవగర్భ, ఘృతచ్ఛృత, మంత్రమాల.

ఈ కుశద్వీపములో నాలుగు వర్ణముల వారు నివసిస్తున్నారు. ఆ వర్ణముల పేర్లు కుశలము, కోవిదము, అభియుక్తము, కులకము. వీరందరూ ఆ నదులలో స్నానం చేసి తాము చేసిన పాపముల నుండి విముక్తులవుతుంటారు. ఆ ద్వీప వాసులు అగ్నిదేవుని ఉపసిస్తారు.

“ఓ అగ్నిదేవా! నీవు సాక్షాత్తు పరబ్రహ్మస్వరూపుడవు. మేము నీలో వేసే హవిస్సులను, నీవు దేవతలకు అందజేస్తుంటావు. ఆ పరమాత్మయొక్క అంశలయిన దేవతలకు మేము నీకు అర్పించే హవిస్సులను అందచేయమని నిన్ను ప్రార్థిస్తున్నాము.” అని అగ్నిదేవుని ప్రార్థిస్తారు.

కుశ ద్వీపము పక్కనే క్రౌంచద్వీపము ఉంది. ఆ ద్వీపము కూడా కుశద్వీపమునకు రెట్టింపు ఉంటుంది. ఈ క్రౌంచద్వీపము చుట్టూ సముద్రము ఆవరించి ఉంటుంది. ఈ ద్వీపములో క్రౌంచము అనే పర్వతము ఉంది. అందుకే ఈ ద్వీపమునకు క్రౌంచ ద్వీపము అనే పేరు వచ్చింది. ఈ ద్వీపమునకు అధిపతి ప్రియవ్రతుని కుమారుడు ఘృతప్రస్థుడు. ఈయన కూడా తన రాజ్యమును ఏడు భాగములు చేసి తన ఏడుగురు కుమారులకు సమానంగా పంచి ఇచ్చాడు. ఆయన ఏడుగురు కుమారుల పేర్లు వరుసగా..... ఆత్మడు, మధురుహుడు, మేఘవృష్టుడు, సుధాముడు, లోహితార్ణుడు, వనస్పతి. ఈ ఏడు వర్షములను విభజిస్తూ ఏడు సరిహద్దుపర్వతములు ఉన్నాయి. వాటి పేర్లు.... శుక్లము, వర్ణమానము, భోజనము, ఉపబర్హణము, నందము, నందనము, సర్వతోభద్రము. ఈ పర్వతసానువులలో పుట్టి ఏడు నదులు ప్రవహిస్తున్నాయి. వాటి పేర్లు అభయము, అమృతాఘము, ఆర్ద్రకము, తీర్థవతి, రూపవృత్తి, పవిత్రవతి, శుక్ల.

ఈ ద్వీపములో నాలుగు వర్ణముల వారు నివసిస్తున్నారు. పురుష, ఋషభ, ద్రవిణ, దేవక అనే వర్ణములు. ఆ నాలుగు వర్ణముల వారు ఆ నదులలోని నీటిలో స్నానం చేసి పవిత్రులవుతారు. ఆ

ద్వీపములో ఉన్న ప్రజలకు నదులు, జలము దేవతలు. ఆ జలదేవతలను ఈ ప్రకారంగా కీర్తిస్తూ ఉంటారు.

“ఓ జలదేవతలారా! మీరు పరమాత్మ స్వరూపులు. మీరు భూలోకములోనూ, స్వర్గలోకములోనూ, భువర్లోకములోనూ ప్రవహిస్తూ, అక్కడ నివసించేవారిని పవిత్రము చేయుచున్నారు. మీలో స్నానం చేసే వారి పాపములను పోగొడుతున్నారు. అందువలన మేమందరమూ మిమ్ములను పూజిస్తున్నాము.” అని కీర్తిస్తుంటారు.

ఈ ద్వీపము తరువాత శాకద్వీపము అనే ద్వీపము ఒకటి ఉంది. ఈ శాక ద్వీపము చుట్టూ సముద్రము ఉంది. మధ్యలో ఈ ద్వీపము ఉంది. ఈ ద్వీపములో శాకము అనే ఒక మహావృక్షము ఉంది. అందువలన ఈ ద్వీపమునకు శాక ద్వీపము అనే పేరు వచ్చింది. ప్రియవ్రతుని కుమారుడు అయిన మేఘాతిథి ఈ ద్వీపమునకు అధిపతి. ఈయన కూడా ఈ ద్వీపమును ఏడు భాగములుగా సమానంగా విభజించి తన ఏడుగురు కుమారులకు పంచి ఇచ్చాడు. ఆ కుమారుల పేర్లు..... పురోజవుడు, మనోజవుడు, వేపమానుడు, ధూమ్రానీకుడు, చిత్రరేవుడు, బహురూపుడు, విశ్వధరుడు. ఈ ద్వీపములో కూడా ఏడు పర్వతములు ఉన్నాయి. అవి ఆయా ప్రాంతములకు సరిహద్దులుగా ఉన్నాయి. వాటి పేర్లు ఈశానము, ఉరుశ్యంగము, బలభద్రము, శతకేసరము, సహస్రసోతము, దేవపాలము, మహానసము. ఈ ఏడు పర్వతములనుండి ఏడు నదులుపుట్టి ఆ ద్వీపములో ప్రవహిస్తున్నాయి. ఆ నదుల పేర్లు....అనఘ, ఆయుర్ధ, ఉభయస్త్వృష్టి, అపరాజిత, పంచపది, సహస్రస్రతి, నిజధృతి.

ఈ ద్విపములో ఋతవ్రత, సత్యవ్రత, దానవ్రత, అనువ్రత అనే నాలుగు వర్ణముల వారు నివసిస్తుంటారు. ఆ ద్విపములో నివసించేవారు. వాయుదేవుని పూజిస్తూ ఉంటారు. వారు ప్రాణాయామం చేస్తూ తమలో ఉన్న కల్మషములను పోగొట్టు కుంటూ ఉంటారు. వారు వాయుదేవుని ఈ విధంగా కీర్తిస్తుంటారు.

“ఓ ప్రాణదాతా! నీవు ప్రాణము, అపానము రూపములో ప్రాణుల దేహములో చలిస్తూ, ప్రాణుల బయట కూడా సర్వాంతర్యామి గా ఉంటూ, ఈ సమస్త జగత్తుకు ప్రాణాధారమై ఉన్నావు. అట్టి నీవు మమ్ములనుసదా కాపాడాలి.” అని వాయుదేవుని ప్రార్థించారు.

శాక ద్విపము తరువాత పుష్కర ద్విపము ఉంది. ఈ ద్విపము వైశాల్యము శాకద్విపము కన్నా రెట్టింపు ఉంటుంది. ఈ ద్విపము చుట్ట మంచి నీటి సముద్రము ఉంది. ఈ ద్విపములో ఒక పెద్ద తామర పుష్పము ఉంది. దాని రేకులు బంగారురంగులో ప్రకాశిస్తుంటాయి. ఆ పద్మము మధ్యలో బ్రహ్మ ఉంటాడని ప్రతీతి. ఈ ద్విపము తూర్పు పడమరలుగా విస్తరించి ఉంది. వీటి మధ్యలో మానసోత్తరముఅనే పర్వతము తూర్పు భాగమును పడమర భాగమును విభజిస్తూ ఉంది. ఆ పర్వతము పదివేల యోజనముల ఎత్తు ఉంది. ఆ పర్వతమునకు నాలుగు పక్కలా లోకపాలకుల నివాసములు ఉన్నాయి. ఈ ద్విపమునకు అధిపతి ప్రియవ్రతుని కుమారుడు వీతిహోత్రుడు. అతనికి ఇద్దరు కుమారులు. వారు రమణకుడు, ధాతకుడు. వీతి హోత్రుడు ఆ ద్విపమును తూర్పు పడమర భాగములుగా విభజించి ఇద్దరికి పంచి ఇచ్చాడు.

ఆ ద్వీపములో నివసించే ప్రజలు బ్రహ్మదేవుని ఆరాధిస్తారు. “ఓ దేవా! నీవు కర్తలకు, కర్త ఫలములకు కర్తవు. నీ ముఖము నుండి వేదములు వెలువడ్డాయి. నీకు పరమేశ్వరునికి భేదములేదు. మీరిద్దరూ ఒకరిని ఒకరు సేవించుకుంటూ ఉంటారు. అట్టి నీకు నమస్కారము.” అని బ్రహ్మదేవుని కీర్తిస్తుంటారు.

ఈ పుష్కర ద్వీపము ఆవల ఒక పర్వతము ఉంది. దానిని లోకాలోక పర్వతము అంటారు. ఆ పర్వతము అవతల సూర్యుని కాంతి ప్రసరించదు. అంతా చీకటి. అక్కడ ఏముందో తెలియదు. సూర్యుని కిరణములను ఈ పర్వతము అడ్డుతున్న కారణంగా ఆ పర్వతము ఆవల చీకటి ఏర్పడింది అని అంటారు. ఆ పర్వతమును ఇవతల లోకము అంటే అందరికీ కనపడేది, అవతల అలోకము అంటే ఏమీ కనపడనిది ఉంది. అందుకే ఆ పర్వతమునకు లోకాలోకపర్వతము అనే పేరు వచ్చింది. (లోకము అంటే కనపడేది. అలోకము అంటే కనపడనిది).

ఈ లోకాలోక పర్వతమునకు పుష్కర ద్వీపమునకు మధ్య బంగారం లాగా మెరిసిపోయే ఒక ద్వీపము ఉంది. ఈ ప్రాంతము అద్దము మాదిరి స్వచ్ఛంగా మెరుస్తూ ఉంటుంది. మరొక విశేషము ఏమిటంటే, ఆ ద్వీపము మీదికి ఏ ప్రాణి వెళ్లినా, ఏ వస్తువును విసిరి వేసినా, ఆ ప్రాణి, ఆ వస్తువు మాయం అయిపోతుంది. తిరిగి రాదు. ఈ లోకాలోక పర్వతము ఇవతల భూలోకము, భువర్లోకము, సువర్లోకము ఉన్నాయి. ఆ పర్వతము ఆవల మిగిలిన లోకములు ఉన్నాయి. అడ్డుగా లోకాలోకపర్వతము ఉంది.

(దీనికి పెద్దవాళ్లు చెప్పే అర్థం ఏమిటంటే.... మనకు పైన
ఏడులోకములు ఉన్నాయి అవి భూలోకము, భువర్లోకము,
సువర్లోకము. ఆ తరువాత మహర్లోకము, జనలోకము, తపోలోకము,
సత్యలోకము. ఈ మహర్లోకము పై మూడు లోకములకు ద్వారము
వంటిది. ఆ మహర్లోకమే ఈ లోకాలోక పర్వతము. ఆ లోకాలోక
పర్వతము ఆవల జనలోకము, తపోలోకము, సత్యలోకము ఉన్నాయి
అంటారు. అవి స్వయం ప్రకాశ లోకములు. అక్కడ సూర్యకిరణములు
అవసరం లేదు. సూర్యకిరణముల కాంతిలో కానీ మనము
చూడలేము. కాబట్టి ఆ లోకములు మన కళ్లకు కనపడవు. ఈ విధంగా
అర్థం చేసుకోవచ్చు.)

పరమాత్మ ఈ లోకాలోక పర్వతమును భూలోకము,
భువర్లోకము, సువర్లోకములకు సరిహద్దుగా ఉంచాడు.
సూర్యకిరణములు ఈ మూడులోకములను ప్రకాశింపజేస్తాయి. ఈ
లోకాలోక పర్వతము ఎత్తుగా ఉండటం వలన సూర్యకిరణములు ఈ
పర్వతము ఆవలకు ప్రసరించవు. పండితులు ఈ లోకాలోకపర్వతము
యాభైకోట్ల యోజనముల విస్తీర్ణములో ఉందని అంటారు. ఈ
విస్తీర్ణము భూలోకములో నాలుగవ వంతు అని పండితుల
అభిప్రాయము.

ఈ లోకాలోక పర్వతము పైన నాలుగు దిక్కులా నాలుగు
ఏనుగులు ఉన్నాయి వాటినే దిగ్గజములు అంటారు. వాటి పేర్లు
ఋషభము, పుష్కరచూడము, వామనము, అపరాజితము. ఆ
దిగ్గజముల మధ్య అంతర్కామి, విశుద్ధసత్త్వగుణసంపన్నుడు అయిన

పరమాత్మ, సమస్త అలంకరణములతో, అస్త్రశస్త్రములతో, నాలుగు భుజములతో, విష్వక్సేనుడు మొదలగు పార్షదులు, ఇంద్రుడు మొదలగు లోకపాలకులు, తనను సేవిస్తూ ఉండగా ఆ లోకాలోక పర్వతము మీద దివ్యమైన రూపంతో విరాజిల్లుతుంటాడు. ఈ మూడు లోకములతో జరిగే పనులన్నీ ఆ పరామాత్మ మాయాజనితములే. ఆ పరమాత్మ వివిధ రూపములతో తనను తాను ప్రకటించుకుంటూ, ఈ మూడులోకములను పరిపాలిస్తున్నాడు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఈ లోకాలోక పర్వతమునకు ఈవల లోకములు ఉన్నాయి అని చెప్పాను కదా. ఆవల అలోకములు ఉన్నాయి. అంటే చీకటి లోకములు. ఆ అలోకము యొక్క విస్తీర్ణము పన్నెండున్నర కోట్ల యోజనములు. ఈ అలోకమునకు ఆవల మోక్షము ఉంది అని చెబుతారు. అక్కడకు కేవలము యోగులు, యోగేశ్వరులు మాత్రమే వెళ్లగలరు అని పండితులు చెబుతారు.

ఇది ఇలా ఉంటే, ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఈ బ్రహ్మాండము మధ్యలో సూర్యుడు ఉన్నాడు. భూలోకము, భువర్లోకము (అంటే భూమి ఆకాశము అని చెప్పుకోవచ్చు) మధ్యలో ఉన్న భాగమే బ్రహ్మాండము. ఈ భూమ్యాకాశాలము మధ్య దూరము 25కోట్లయోజనములు. మొట్ట మొదట ఈ బ్రహ్మాండము చేతనత్వము లేకుండా ఉంది. సూర్యుడు ఈ బ్రహ్మాండములో ప్రవేశించి చేతనత్వమును కల్పించాడు. మృతంగా ఉన్న బ్రహ్మాండమునకు చేతనత్వము కల్పించాడు కాబట్టి ఆయనను మార్తాండుడు అని అంటారు. ఆయనను హిరణ్యగర్భుడు అని కూడా అంటారు. ఆ అండము లో నుండి విరాట్ స్వరూపము ప్రకటితము

అయింది.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఈ సూర్యుని వలననే మనకు దిక్కులు, ఆకాశము, భూమి కనపడుతున్నాయి. ఇంక స్వర్గము, నరకము, అతలము మొదలగు అధోలోకములు కూడా సూర్యుని వలన ప్రకటితము అవుతున్నాయి. ఈ భూమి మీద నివసించే సకల ప్రాణులకు అంటే మనుషులు, వృక్షములు, జంతువులు మొదలగు వాటికి సూర్యుడు, సూర్యరశ్మి ప్రాణాధారము.” అని శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు చెప్పాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

పంచమస్కంధము ఇరవయ్యవ అధ్యాయముసంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

పంచమస్కంధము

ఇరవై ఒకటవ అధ్యాయము.

శుక మహర్షి పరీక్షిత్తు మహారాజుతో ఇలా అన్నాడు.

“మహారాజా! నీకు ఇప్పటిదాకా భూమండలము యొక్క పరిమాణము, లక్షణములను వివరంగా చెప్పాను. ఈ భూమి మనకు గోళాకారములో కనిపిస్తూ ఉంది. భూమి మీద ఉన్న ఆకాశము బోల్లించిన పాత్రమందిరి ఉంది. ఈ ఆకాశము మధ్యలో ఉన్న సూర్యుడు భూమి మీద ఉన్న

ప్రాణులకు వేడి, వెలుగు, ప్రాణశక్తి ఇస్తున్నాడు. ఈ సూర్యుడు తన తేజస్సుతో మూడు లోకములకు వేడి వెలుగు ఇస్తున్నాడు.

సూర్యుని గమనము రెండుగా విభజింప బడినది. ఉత్తరంగా పయనించడం అంటే ఉత్తరాయనము. దక్షిణంగా పయనించడం అంటే దక్షిణాయనము. ఈ సూర్యుని వేగము ఒక్కొక్కప్పుడు ఎక్కువగానూ, తక్కువగానూ, సమానంగానూ ఉంటూఉంటుంది. సూర్యుడు మకర రాశిలో ప్రవేశించినప్పటినుండి ఉత్తరాయనము అంటే పగలు ఎక్కువగా ఉంటుంది. అలాగే సూర్యుడు తులా రాశిలోకి ప్రవేశించినప్పటినుండి దక్షిణాయనము అంటే రాత్రి ఎక్కువగా ఉంటుంది. సూర్యుడు మేష రాశి, తులా రాశిలో ఉన్నప్పుడు రాత్రి పగలుసమానంగా ఉంటాయి. మేషరాశి తరువాత వచ్చే వృషభరాశి నుండి తరువాత ఐదురాసుల కాలము, పగలు నెలనెలకూ ఒక ఘటిక వంతున పెరుగుతూ ఉంటుంది. తరువాత తులారాశి తరువాత వచ్చే వృశ్చికరాశి నుండి ఐదురాసుల కాలము నెలకు ఒక ఘటిక వంతున పగలు తగ్గి, రాత్రికాలముపెరుగుతూ ఉంటుంది. అంటే ఉత్తరాయన కాలము ఆరు నెలలు పగలు, దక్షిణాయన కాలము ఆరు నెలలు రాత్రి వృద్ధిపొందుతుంటాయి. ఈ విధంగా సూర్యుడు భూమిచుట్టు 9,51,00,000 యోజనముల దూరం మేరు పర్వతము చుట్టు గుండ్రంగా తిరుగుతూ ఉంటాడు.

ఈ మేరు పర్వతమునకు తూర్పున దేవధాని అనే ఇంద్రుని పట్టణము, దక్షిణమున సంయమని అనే యముని పట్టణము, పడమటి దిక్కున నిమ్లాచని అనే వరుణుని పట్టణము, ఉత్తర దిక్కున విభావరి అనే చంద్రుని పట్టణము ఉన్నాయి. ఇవి అన్నీసమాన

దూరంలో ఉన్నాయి. సూర్యుని భ్రమణమును అనుసరించి మనకు ఉదయము, మధ్యాహ్నము, సాయంత్రము, అర్ధరాత్రి కలుగుతుంటాయి. ఈ సూర్యగమనముననుసరించి జీవులు పగలంతా పనులు చేసుకుంటారు, రాత్రిపూట నిద్రపోతారు.

సూర్యుడు ఈ ప్రకారంగా తిరుగుతున్నప్పటికీనీ, సూర్యుడు తన కిరణములను మధ్యాహ్న సమయములో మేరు పర్వతము మీద ఎప్పుడూ నిట్టనిలువుగా కిరణములను ప్రసరిస్తూ అభికమైన వేడిమిని కలుగచేస్తుంటాడు.

(భూమధ్యరేఖ మీద అన్నిరోజులలోనూ సూర్యుని కిరణములు నిలువుగా పడుతుంటాయి అని చెబుతారు కదా. మేరు పర్వతము భూమధ్యరేఖమీద ఉందని కొందరి భావన. మేరుపర్వతము అనే పేరు గల అగ్ని పర్వతము ఆఫ్రికా ఖండములోని టాంజేనియా దేశంలో ఉంది. ఆఫ్రికా ఖండము మీదుగా టాంజేనియాకు దగ్గరగా భూమధ్యరేఖపోతుంది. ఆ మేరు పర్వతము కిశిమాంజారో పర్వతము నుండి కనిపిస్తుందంటారు. కాని మేరు పర్వతము కాశ్మీరుకు ఈశాన్యదిక్కున ఉందని కొంతమంది పాశ్చాత్యుల వాదన. సూర్య సిద్ధాంతంలో మేరు పర్వతము భూమికి మధ్యలో ఉందని ఉదహరింపబడింది. వరాహ మిహిరుడు మేరు పర్వతము ఉత్తరధ్రువ ప్రాతంలో ఉందని రాసారు. కాని అక్కడ పర్వతములు లేవు అని తెలిసింది. కాబట్టి మేరు పర్వతము ఫలానా చోట ఉందని ఎవరూచెప్పలేకపోతున్నారు.)

సూర్యుడు భూమి మీద ఏ సమయములో ఉదయిస్తాడో,
అక్కడినుండి సమంగా భూమి ఆవల వైపుకు ఒక తాడు పడితే, సరిగా
భూమి అవతల ఆసమయంలో సాయంత్రం అవుతుంది. భూమి మీద
ఏసమయంలో సూర్యుడు ఆకాశంలో నిట్టనిలువుగా కిరణములను
ప్రసరిస్తుంటాడో అంటే మధ్యాహ్నకాలం అవుతుందో, అక్కడి నుండి
తాడుపట్టుకుంటే భూమికి ఆవల వైపున అర్ధరాత్రి అవుతుంది.
(హైదరాబాదులో సూర్యోదయం అయినప్పుడు, సరిగా భూమికి ఆవల
ఉన్న అమెరికాలో సూర్యాస్తమయం అవుతుంది కదా!)

ఇప్పుడు సూర్యగమనమును గురించి చెబుతాను విను.
మేరుపర్వతమునకు నాలుగు దిక్కులా లోకపాలకుల నగరములు
ఉన్నాయని చెప్పానుకదా! తూర్పువైపున ఉన్న ఇంద్రుని నగరము నుండి
దక్షిణమున ఉన్న యమపురమునకు 2,37,75,000 యోజనముల
దూరం 15 ఘడియలలో అనగా 12గంటలపాటు ప్రయాణిస్తాడు.
అక్కడి నుండి వరుణ పురమునకు, అక్కడి నుండి చంద్రుని
పురమునకు, మరలా అక్కడి నుండి ఇంద్రుని పురమునకు
ప్రయాణిస్తాడు. దీనినే జ్యోతిష్శక్రము అని అంటారు. సూర్యుడు ఒక సారి
భూమిని చుట్టిరావడానికి 34,08,000 యోజనముల దూరం
ప్రయాణిస్తాడు. (యోజనము అంటే 9 కిలోమీటర్ల దూరము).

సూర్యుని రథచక్రము పేరుసంవత్సరము. ఆచక్రమునకు
12నెలలు పన్నెండు ఆకులు. ఆ పన్నెండు ఆకులు రెండు రెండుగా
అంటే ఆరు ఋతువులుగా విభజింపబడి ఉంటాయి. దాని మధ్యగా ఒక
ఇరుసు. ఆ ఇరుసుకు ఒక పక్క మేరు పర్వతము, మరొక పక్క

మానసోత్తర పర్వతము ఉన్నాయి.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఈ సూర్య రథమును అరుణుడు (అనూరుడు అని కూడా అంటారు) నడుపుతుంటాడు. ఆయన సూర్యునికి ఎదురుగా కూర్చుంటాడు. సూర్య రథముయొక్క పొడవు 36,00,000 యోజనములు. వెడల్పు 9,00,000 యోజనములు. సూర్యుని రథమునకు ఛందస్సులు అనే ఏడు గుర్రములు కట్టబడి ఉంటాయి. గాయత్రి, బృహతి, ఉష్ణిక్, జగతి, త్రిష్టుప్, అనుష్టుప్, పంక్తి అనే ఏడు ఛందస్సులు సూర్యుని రథమునకు హయముల వంటివి.

ఆ మాదిరిగా మేరుపర్వతము చుట్టు తిరుగుతున్న సూర్యుని వాలఖిల్లులు అనే ఋషులు, గంధర్వులు, అప్సరసలు, నాగులు, యక్షులు, రాక్షసులు, దేవతలు మొత్తం పదునాలుగు మంది, వారు ఏడు గణములుగా ఏర్పడి, ప్రతి నెలలోనూ వేరు వేరు పేర్లతో సూర్యుని స్తుతిస్తుంటారు.

సూర్యుడు భూమిచుట్టు తిరగడానికి క్షణానికి 2,002 యోజనముల వేగంతో తిరుగుతుంటాడు.” అని శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు సూర్యుని గమనాన్ని గురించి చెప్పాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

పంచమస్కంధము ఇరవైఒకటవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓంతత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
పంచమస్కంధము
ఇరవైరెండవ అధ్యాయము.

శుక మహర్షి ఇంకా ఇలా చెబుతున్నాడు.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! కుమ్మరి సారె అనగా కుమ్మరి వాడు కుండలు చేయు చక్రము. ఆ చక్రము కుమ్మరి వాడు తిప్పుతాడు. అది ఒక అక్షము మీద గిర్తున వేగంగా తిరుగుతూ ఉంటుంది. ఆ చక్రము మీద ఒక చీమ కానీ కీటకము కానీ ఉంటుంది. దానికి ఈ చక్రము తిరిగే వేగము తెలియదు. ఆ చీమ గానీ, కీటకము గానీ ఆ చక్రము మీద ముందుకు వెనక్కు పక్కలకు తన ఇష్టం వచ్చినట్టు తిరుగుతూ ఉంటుంది.

అలాగే ఈ అనంత విశ్వంలో ఎన్నో నక్షత్రాలు ఉన్నాయి. వాటికి గ్రహాలు ఉన్నాయి. ఆ గ్రహాలు ఆ నక్షత్రాల చుట్టు తిరుగుతూ తమ తమ గతులను బట్టి తిరుగుతూ ఉంటాయి. ఆ నక్షత్రాలన్నీ ఈ జ్యోతిశ్చక్రము యొక్క అక్షముచుట్టు తిరుగుతూ ఉంటాయి. ఈ ప్రకారంగా నక్షత్రాల గమనము, నక్షత్రముల చుట్టు తిరిగే గ్రహముల గమనము వేరువేరుగా ఉంటాయి.

ఇంక మన సూర్యుని విషయానికి వస్తే, ఆ పరమాత్మ సూర్యుని రూపంలో ప్రకాశిస్తుంటాడు. ఆ పరమాత్మ తనకు నిర్దేశించిన మార్గములో తిరుగుతూఉంటాడు. తాను తిరిగే కాలమును పన్నెండు భాగములుగా విభజించుకుంటాడు. వాటిని మరలా రెండు రెండుగా

విభజించి ఆరు ఋతువులుగా చేస్తాడు. ఆ ఆరు ఋతువులు కొన్నింటిలో ఎక్కువ వేడిని, కొన్నిఋతువులలో ఎక్కువ చలిని అందిస్తుంటాడు. ఆ సూర్యుడే అగ్ని రూపంలో ప్రతి ఇంటిలోనూ, యజ్ఞయాగములలోనూ వెలుగుతుంటాడు.

సూర్యుడు ఆ పరమాత్మ యొక్క ఆజ్ఞానుసారము ఆకాశము భూమి మధ్యలో ఉండే ఈ కాలచక్రములో మేషము మొదలగు రాసుల మధ్య సంచరిస్తుంటాడు. సూర్య గమనము ప్రకారము మనకు పన్నెండు నెలలు ఏర్పడ్డాయి. ఆ పన్నెండు నెలలను ఒక సంవత్సరము అంటారు. ఈ సంవత్సరమును, నెలలను, రాసులను కొందరు సూర్యుని గమనాన్ని, కొందరు చంద్రుని గమనాన్ని అనుసరించి గుణిస్తారు. వాటినే సూర్యమానము, చంద్రమానము అని పిలుస్తారు.

(ఆంధ్ర దేశములో చాంద్రమానము, తమిళ దేశంలో సూర్యమానము ఆచరించడం మనకు తెలుసు.)

చాంద్రమానము ప్రకారము, పదిహేను రోజులను ఒక పక్షము అంటారు. అటువంటి రెండు పక్షములు కలిస్తే అనగా ఒక మాసము పితృదేవతలకు ఒక రోజుతో సమానము. సూర్య మానము ప్రకారము 27 నక్షత్రములు, 12 రాసులు ఉన్నాయి. ఒక నక్షత్రానికి నాలుగు పాదాలు ఉంటాయి. అందులో 2.25 వంతు ఒక మాసముతో సమానము. (అంటే ఒక మాసములో రెండు నక్షత్రములు, ఒక పాదము నడుస్తాయి.)

సూర్యుడు రెండు రాసులలో తిరగడాన్ని ఒక ఋతువు అంటారు. ఇటువంటి ఆరు ఋతువులు ఒక సంవత్సరము అవుతుంది. సూర్యుడు ఆకాశ మార్గంలో ఆరు మాసములు సంచరిస్తే దానిని అయనము అంటారు. అదే ప్రకారంగా సూర్యుడు ఈ మూడు లోకములను ఒకసారి చుట్టి వస్తాడో ఆ కాలమును సంవత్సరము అంటారు. ఆ సంవత్సరమునే పరివత్సరము, ఇదావత్సరము, అనువత్సరము, వత్సరము అనే పేర్లతో కూడాపిలుస్తారు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! సూర్యునికి లక్షయోజనముల దూరములో చంద్రుడు ఉన్నాడు. చంద్రుడు కూడా నిరంతరము తిరుగుతూ ఉంటాడు. చంద్రుడికి ఒక నెల సూర్యునికి ఒక సంవత్సరముతో సమానము. అలాగే చంద్రునికి 2.25 దినములు గడిస్తే అది సూర్యునికి ఒక నెలతో సమానము. అలాగే చంద్రునికి ఒక రోజు సూర్యునికి ఒక పక్షముతో సమానము.

(సూర్య గమనానికి చంద్ర గమనానికి రిలేటివిటీని చూపించడానికి ప్రయత్నించాడు వ్యాసుడు. మన నమ్మకం ప్రకారం కూడా మనిషి చనిపోయిన తరువాత పది రోజులు రుద్ర రూపంలో భూమి మీదనే ఉంటాడు. అందుకే మనము నిత్య కర్మచేసి రోజూ అన్నం వండి నివేదన చేస్తాము. తరువాత వసురూపము అంటే చంద్రలోకము లో ఉంటాడు. అంటే మనకు ఒక నెల, చంద్రునికి ఒక రోజు. అందుకే ప్రతి నెలా మాసికములు పెట్టి బ్రాహ్మణులకు భోజనముపెట్టి తర్పణములు విడిచి పిండప్రదానం చేస్తాము. తరువాత సూర్యలోకానికి వెడతాడు. అక్కడ మనకు ఒక సంవత్సరము గడిస్తే అక్కడ ఒక రోజు

అవుతుంది. అందుకే ప్రతి సంవత్సరము శ్రద్ధతో శ్రాద్ధము పెడతాము. ఈ ప్రక్రియ వలననే మనకు భూమికి, చంద్రునికి, సూర్యునికి గమనంలో తేడా తెలుస్తూ ఉంది. దానిని చెప్పడానికి ప్రయత్నంచేసాడు వ్యాసుడు.)

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఈ చంద్రునికి వృద్ధి క్షీణతలు ఉన్నాయి. చంద్రుడు పదిహేను రోజులపాటు వృద్ధిచెందుతూ దేవలోకము వైపు ప్రయాణము చేస్తాడు. దానినే శుక్లపక్షము అంటారు. (దేవలోకము వెలుగుకు ప్రకాశమునకు ప్రతీక) తరువాత చంద్రుడు క్షీణిస్తూ పితృలోకము వైపుకు ప్రయాణిస్తాడు. దానిని కృష్ణ పక్షముఅంటారు. ఈ ప్రకారంగా చంద్రుడు దేవలోకమునకు, పితృలోకమునకు పగలు రాత్రి కలుగచేస్తాడు.

చంద్రుడు ముప్పది ముహూర్తముల కాలము ఒక్కొక్క నక్షత్రములో ఉంటాడు. (ముహూర్తము అనగా మన కాలమానము ప్రకారము 48నిమిషములు. 30 ని 48 తో గుణిస్తే 1440 నిమిషాలు వస్తాయి. వాటిని 60 తో భాగిస్తే 24 గంటలు అంటే ఒక రోజు. అంటే చంద్రుడు ఒక్కో నక్షత్రములో ఒక రోజు ఉంటాడు. చాంద్రమానము ప్రకారము అంతే కదా!)

ఈ చంద్రుడు అమృతమును కురిపిస్తాడు. ఓషధులను, పంటలను ఏపుగా పండిస్తాడు. సకల ప్రాణులకుజీవనాధారము ఈ చంద్రుడు. అందుకే చంద్రుని జీవుడు అని కూడా అంటారు. ఈ చంద్రుడు మనస్సుకు అభిపతి అని అంటారు. ఓషధులను, అన్నమును ఇస్తాడు. సర్వప్రాణులకు జీవన స్వరూపుడు. చంద్రుడు దేవతలకు, పితరులకు, మానవులకు, సకల జీవరాసులకుప్రీతిపాత్రుడు అయ్యాడు.

ఈ చంద్ర మండలమునకు రెండు లక్షల యోజనముల దూరములో కొన్ని నక్షత్రముల సముదాయము ఉంది. అవి మేరు పర్వతమునకు దక్షిణ దిశగా ఉన్నాయి. వాటి సంఖ్య 27. అభిజిత్ నక్షత్రముతో సహా 28.

(మనకు అశ్విని,భరణి మొదలగు 27నక్షత్రములు తెలుసు. మిట్ట మధ్యాహ్నము ఉండే నక్షత్రము అభిజిత్ నక్షత్రము. దానినే అభిజిత్ లగ్నము అని కూడా అంటారు.)

ఈ నక్షత్ర మండలమునకు రెండు లక్షల యోజనముల దూరములో శుక్ర గ్రహము ఉంది. ఈ గ్రహము ఒక్కొక్కప్పుడు అతి వేగంగా అంటే సూర్యుని వేగంతో సమానంగా, ఒక్కొక్కప్పుడు నెమ్మదిగా తిరుగుతూ ఉంటుంది.ఈ గ్రహము వర్షములు కురిపించి భూమిని సస్యశ్యామలము చేస్తుంది అన్ని ప్రాణులకు హితమును చేకూరుస్తుంది. చెడు పరిణామాలను అడ్డుకుంటుంది. (అందుకేనేమో శుక్రమహర్షి అనే పేరు వచ్చింది.)

ఈ శుక్రగ్రహమునకు రెండు లక్షల యోజనముల దూరంలో బుధ గ్రహము ఉంది. ఈ బుధ గ్రహము కూడా లోకాలకు మంచి చేస్తుంది. కాని ఈ బుధ గ్రహము సూర్యునికి దూరంగా వెళ్లినపుడు గాలి బలంగా వీస్తుంది. మేఘాలు ఏర్పడతాయి కాని వర్షం కురవదు. ఈ బుధ గ్రహము వలన అతి వృష్టి, అనావృష్టి సంభవిస్తాయి.

ఈ బుధ గ్రహమునకు రెండు లక్షల యోజనముల దూరంలో కుజ గ్రహము (అంగారక గ్రహము) ఉంది. ఈ కుజ గ్రహము ఒక్కొక్క రాశిలో 45 రోజులు ఉంటుంది. (అంటే మనకు 30 రోజులు అయితే ఆ గ్రహం మీద 45రోజులు అవుతాయి.) ఇది లోకాలకు, మానవులకు కీడు చేస్తుంది. దుఃఖములను కలుగజేస్తుంది. ఇది అశుభ గ్రహము. ఈకుజగ్రహమునకు రెండు లక్షల యోజనముల దూరంలో బృహస్పతి గ్రహము ఉంది. ఈ గ్రహము యొక్క గమనమును బట్టి ఈ గ్రహము ఒక్కొక్క రాశిలో ఒక సంవత్సరము ఉంటుంది. (అంటే మనకు ఒక నెల అక్కడ ఒక సంవత్సరముతో సమానము.)

ఈ బృహస్పతి గ్రహమునకు రెండు లక్షల యోజనముల దూరంలో శనిగ్రహము ఉంది. ఈ గ్రహ చలనము ప్రకారము ఒక్కొక్క రాశిలో ముప్పది నెలలు ఉంటుంది. (అంటే మనకు ఒక నెల, ఆ గ్రహం మీద ముప్పది నెలలకు సమానము.) ఆ గ్రహము సూర్యుని చుట్టి రావడానికి ముప్పది సంవత్సరములు పడుతుంది. ఈ శనిగ్రహము మానవులను అశాంతి పాలు చేస్తుంది. ఈ శనిగ్రహము నుండి 11లక్షల యోజనముల దూరములో ధ్రువ నక్షత్రము ఉంది. దానినే విష్ణుపదము అంటారు. (దీనినే ఈ విశ్వమునకు కేంద్రము అంటారు. అందుకే ధృవనక్షత్రము కదలదు. స్థిరంగా ఉంటుంది.).

శ్రీమద్భాగవతము

పంచమ స్కంధము ఇరువది రెండవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓంతత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
పంచమ స్కంధము
ఇరువది మూడవ అధ్యాయము.

శుకమహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుతో గ్రహములు, నక్షత్రములు
వాటి గమనముల గురించి ఇలా చెబుతున్నాడు.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఈ నక్షత్రమండలముల మధ్య ధృవ
నక్షత్రము స్థిరంగా కేంద్రంగా వెలుగుతున్నాడు. అన్ని నక్షత్ర
మండలములకు ధృవ నక్షత్రము కేంద్ర బిందువు. (మనకు అర్థం
కావడానికి వ్యాసుడు ఒక మంచి ఉదాహరణ ఇచ్చాడు.) మనం ఒక
కర్తను భూమిలో పాతాము. దానికి కొన్ని పశువులను కట్టాము. ఆ పశు
వులు తమకు కట్టిన తాళ్ల పాడుగును బట్టి వాటి వాటిపరిధులలో
తిరుగుతూ ఉంటాయి. అలాగే ఈ నక్షత్రమండలములు అన్నీ ధృవ
నక్షత్రము చుట్టు వాటి వాటి పరిధులలో తిరుగుతూ ఉంటాయి.

(మనకు తెలిసినంతవరకుసూర్యుని చుట్టుభూమి తిరుగుతూ
ఉంది. కాని సూర్యుడు కూడా తిరుగు తున్నాడు అని పైన చెప్పారు
కదా. దానికి ఇదీ మూలము. ఒక్క సూర్యుడే కాదు అన్ని నక్షత్ర
సముదాయాలు అన్నీ ఈ అనంత విశ్వంలో తిరుగుతూనే ఉన్నాయి.
ఒక్క ధృవ నక్షత్రము తప్ప ఏదీ నిలకడగా లేదు అని భావన.)

అదే ప్రకారము ఈ కాలచక్రంలో సూర్యుడు మొదలగు నక్షత్రములు, వాటి చుట్టు తిరిగే గ్రహములు, ధృవ నక్షత్రమును కేంద్రంగా చేసుకొని ఒక నిర్దిష్టమైన పరిధిలో తిరుగుతూ ఉంటాయి. ఆకాశంలో పక్షులు ఎలాగా అయితే పడిపోకుండా తిరుగుతూ ఉంటాయో అలాగే ఈ నక్షత్రములు, గ్రహములుకూడా ఒకదానిని ఒకటి ఆకర్షించుకుంటూ, జారిపోకుండా, పడిపోకుండా, నిర్దిష్టమైన పరిధిలో పరిభ్రమిస్తూ ఉంటాయి. ఏవి కూడా ఒకదానితో ఒకటి ఢీకొనవు. భూమి మీదపడవు. ఇది అంతా పరమాత్మ యొక్క మాయ వలన జరుగుతూ ఉంటుంది.

ఈ నక్షత్రములు, గ్రహములు అన్నీ కలిపి జ్యోతిష్శక్రము అని అంటారు. కొంత మంది ఈ జ్యోతిష్శక్రము అనేది ఒక కల్పితము అని అంటారు. శిశుమారము అంటే మొసలి. ఈ జ్యోతిష్శక్రము మొసలి ముడుచుకొని పడుకొని ఉంటే ఎలా ఉంటుందో అలా ఉంటుంది.

(

(కాబట్టి నేటి శాస్త్రజ్ఞులు కూడా మన గెలాక్సీ చుట్ట చుట్టుకొని ఉందని ధృవీకరించారు. ఇంక భాగవతంలోకి వద్దాము.).

ఆ ప్రకారంగా చుట్ట చుట్టుకొని పడుకొని ఉన్న మొసలి లేక మకరము తల కిందికి ఒంగి ఉంటుంది. దేహము చుట్టచుట్టుకొని ఉంటుంది. దాని తోక కొసన ధృవ నక్షత్రము ప్రకాశిస్తూ ఉంటుంది. తోక పాడుగునా బ్రహ్మ, అగ్ని, ఇంద్రుడు, ధర్మదేవత నక్షత్రరూపంలో ఉంటారు. దానినడుము భాగమున సప్తర్షి మండలము ఉంటుంది. దాని శరీరము దక్షిణదిక్కుగా అంటే కుడిపక్కకు ఒంగి ఉంటుంది. దాని శరీరము దక్షిణ దిశ యందు అంటే కుడి వైపున అభిజిత్తు నుండి పునర్వసు వరకు 14 నక్షత్రములు, ఎడమ వైపున పుష్యమి నుండి ఉత్తరాషాఢ వరకు ఉన్న 14 నక్షత్రములు ఉన్నాయి. కాబట్టి ఆ మొసలి ఆకారంలో ఉండే శింశుమార చక్రమునకు నక్షత్రములు అటు ఇటు సమానంగా ఉంటాయి. ఆ శింశుమార చక్రము కింది భాగమున అనగా పూర్వాషాఢ, ఉత్తరాషాఢ అనునక్షత్రములు, పాట్ట భాగమున ఆకాశ గంగ ఉన్నాయి. ఈ శింశుమార చక్రమునకు పునర్వసు పుష్యమీ నక్షత్రములు కుడి ఎడమల ఉన్న ముందు పాదముల యందు పక్కల ఉన్నాయి. ఆరుద్ర, ఆశ్లేష నక్షత్రములు కుడి ఎడమల ఉన్న కింది పాదముల వద్ద ఉన్నాయి. అభిజిత్ ఉత్తరాషాఢ నక్షత్రములు కుడి ఎడమల ముక్కు రంధ్రముల దగ్గర ఉన్నాయి. శ్రవణం, పూర్వాషాఢ నక్షత్రములు కుడి ఎడమ కళ్ల దగ్గర ఉన్నాయి. ధనిష్ఠ, మూల నక్షత్రములు ఆ శింశుమారమునకు కుడి ఎడమ చెవుల వద్ద ఉన్నాయి. మఘ నుండి అనూరాధ వరకు ఉన్న ఎనిమిది నక్షత్రములు ఎడమ పక్కన ఉన్న పక్కటెముకల దగ్గర, మృగశిర నుండి కిందికి ఉన్న

పూర్వాభాద్ర నక్షత్రము వరకు కుడి పక్కన ఉన్నపక్కటెముకల దగ్గర ఉన్నాయి. శతభిష, జ్యేష్ఠ నక్షత్రములు ఆ మొసలి భుజముల దగ్గర ఉన్నాయి. మొత్తము 28నక్షత్రముల సమూహమే ఈ శింశుమార చక్రము. ఈ శింశుమారమునకు పైదవడ భాగంలో అగస్త్యుడు, కింది దవడ భాగంలో యముడు, ముఖ భాగంలో కుజుడు, వెనుక భాగంలో శని, కంఠభాగంలో బృహస్పతి, వక్షస్థలము దగ్గర ఆదిత్యుడు, హృదయ భాగంలో నారాయణుడు, మనస్సులో చంద్రుడు, నాభి భాగంలో శుక్రుడు, స్తనముల భాగంలో అశ్వినీ కుమారులు, ప్రాణము అపానములలో బుధుడు, కంఠప్రదేశములో రాహువు, అన్ని అంగముల యందు కేతువు, రోమముల యందు తారలు నిలిచి ఉన్నారు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఈ ప్రకారంగా చెప్పబడిన మొసలి ఆకృతియే విష్ణువు యొక్క సర్వదేవతా రూపము. ఈ శింశుమార రూపమును ధ్యానిస్తూ ఈ క్రింది మంత్రమును పఠించాలి.

“నమోనమో జ్యోతిర్లోకాయ కాలాయనాయ అనిమిషాం పతయే మహాపురుషాయ అభిభీమహి..ఇతి.”

ఈ మంత్రమును మూడు కాలముల యందుజపిస్తే వారిపాపములు నశించిపోతాయి.” అని శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు శింశుమార చక్రము గురించి వివరించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

పంచమస్కంధము ఇరువది మూడవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓంతత్సత్ ఓం తత్సత్.

(చివరి మాట: మనం ఇప్పటి దాకా భాగవతంలో వ్యాసుడు చెప్పిన
విశ్వరూపం చూచాం. ఇప్పుడు ప్రస్తుత శాస్త్ర పరిజ్ఞానం ప్రకారం
ఆవిష్కరింపబడిన విశ్వరూపం చూద్దాం.

శ్రీమద్భాగవతము
పంచమస్కంధము
ఇరువది నాలుగవ అధ్యాయము.

శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుతో ఇలా చెప్పాడు.

“మహారాజా! సూర్యునికి పదిలక్షల యోజనముల దూరంలో రాహు గ్రహము ఉంది. రాహువు ఒక రాక్షసుడు. వాడికి దేవత్వము పొందడానికి కానీ, గ్రహముగా మారే అధికారము కానీ లేదు. కానీ పరమాత్మ అనుగ్రహము వలన వాడు ఒక గ్రహము అయ్యాడు. సూర్యుడు పది వేల యోజనములు, చంద్రుడు పదకొండు వేల యోజనములు విస్తీర్ణము ఉంటే, ఈ రాహువు పదమూడు వేల యోజనముల విస్తీర్ణము కలవాడు.

పూర్వము విష్ణువు మోహినీ అవతారములో దేవ దానవులకు అమృతము పంచుతుండగా, ఈ రాహువు దేవతల వేషంలో దేవతల పక్కన కూర్చున్నాడు. మోహిని వీడికి కూడా అమృతము ఇచ్చింది. వీడు దానిని తాగాడు. ఇంతలో సూర్యచంద్రులు ఇది గమనించి విష్ణువుకు చెప్పారు. విష్ణువు తన చక్రాయుధముతో రాహువు తల ఖండించాడు. అమృతము రాహువు గొంతులోనే ఉండి పోయింది. అందువలన రాహువుకు, సూర్య చంద్రులకు వైరము కలిగింది. ఆ కారణంగా అమావాస్య రోజున కానీ, పూర్ణిమ కానీ ఈ

రాహువు సూర్య చంద్రులకు అడ్డు వస్తాడు. ఆ కారణంగా ఆ సమయాలలో సూర్యుడు, చంద్రుడు భూలోక వాసులకు కనిపించరు. దీనినే గ్రహణము అని అంటారు.

ఈ రాహు గ్రహమునకు పదివేల యోజనముల దూరంలో దిగువ భాగాన సిద్ధులు చారణులు, విద్యాధరులు నివసించే లోకము ఉంది. వారి కింది భాగాన యక్షులు, రాక్షసులు, భూతములు నివసించే లోకము ఉంది. దీనినే అంతరిక్షము అంటారు. ఈ అంతరిక్షము వాయువు ఎంత వరకు ప్రసరిస్తుందో అంతవరకు విస్తరించి ఉంది.

ఇక్కడికి సరిగా నూరుయోజనముల దూరంలో కింది భాగంలో భూలోకము ఉంది. ఆకాశంలో ఏ మేరకు పెద్ద పెద్ద గరుడ పక్షులు, డేగలు, హంసలు ఎగురుతుంటాయో అంతవరకూ ఆకాశంలో భూమికి హద్దుగా చెప్పబడింది.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఈ భూమి లోపల కూడా ఏడు లోకాలు ఉన్నాయి. అవి అతల, వితల, సుతల, తలాతల, మహాతల, రసాతల, పాతాళ లోకములు. ఇప్పుడు ఆ లోకముల గురించి వివరిస్తాను.

ఈ అధోలోకాలు కూడా ఒక విధంగాస్వర్గాలే. ఎందుకంటే ఈ అధోలోకాలలో కూడా పెద్ద పెద్ద భవనములు, ఉద్యానవనములు, విహార స్థలములు ఉన్నాయి. ఇక్కడ కూడా కామ భోగములు,

ఐశ్వర్యములు పుష్కలంగా ఉన్నాయి. ఈ అధోలోకములలో నాగులు, దైత్యులు, అసురులు నివసిస్తూ ఉంటారు. వీరు ఇంద్ర లోకములో కంటే ఎక్కువ భోగాలు అనుభవిస్తూ ఉంటారు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఈ అధోలోకములలో మయుని చేత నిర్మించబడిన పురములు ఎన్నో ఉన్నాయి. ఆ పురములలో రకరకాల భవనములు, ప్రాకారములు, గోపురములు, సభామంటపములు, దేవాలయములు, విశ్రాంతి గృహములు, ఎన్నో ఉన్నాయి. భూమి మీద ఏమేమి ఉన్నాయో అన్నీ ఈ అధోలోకములలో ఉన్నాయి. ఉద్యానవనములు ఫల పుష్ప లతలతో శోభిల్లుతున్నాయి. జలాశయములు తామర పూలతోనూ కలువ పూలతోనూ శోభాయమానంగా ఉన్నాయి. అక్కడ కూడా రకరకాల పక్షులు మృగములు ఉన్నాయి. అక్కడ సూర్యుని తేజము ప్రసరించదు. కాబట్టి అక్క రాత్రి పగలు అనే భేదము లేదు. అందువలన అక్కడ కాలము లేదు. కాలము వలన కలిగే పరిణామములు లేవు. అక్కడ నివసించేవారిలో కాలానుగుణంగా మార్పులు రావు. ఎప్పుడూ యౌవనంతో ఉంటారు.

ఈ అధోలోకములలో నివసించే వాళ్లు దివ్యమైన ఔషధమును సేవిస్తారు. ఈ ఔషధ ప్రభావంతో వారికి ఎటువంటి శారీరక బాధలు, రోగములు, ముసలితనము, దేహము కృశించిపోవడం, దేహమునుండి చెడు వాసన రావడం, ఇటువంటివి రావు. ఆఖరుకు యమధర్మరాజుకూడా అక్కడకు వెళ్లలేడు. వారికి చావు లేదు. కాని వారు భయపడేది కేవలం పరమాత్మ ఒక్కడికే.

ఓ మహారాజా! ఇంక ఆ లోకాల గురించి ఒకటి వెంబడి
ఒకటిగా వివరిస్తాను. భూతలము కింద ఉండేది అతలము. ఈ
అతలములో బలుడు అనే అసురుడు నివసిస్తున్నాడు. వీడికి తొంభైఆరు
మాయలు తెలుసు. ఆ లోకములో స్త్రీలు మూడు రకాలు. మొదటి రకం
స్వైరిణి. తన వర్ణము వారితోనే ఆమె సంభోగము చేస్తుంది. రెండవ
రకం కామిని. ఆమె ఇతర వర్ణముల పురుషులతో కూడా
సంభోగిస్తుంది. మూడవ రకం స్త్రీ పుంశ్చలి. అంటే చాలా
చంచలమైనమనసు కల స్త్రీ. ఆ లోకములో ఉన్న పురుషులు హోటకము
అనే జెషధమునుసేవించి నేనే దేవుడిని, నేనే సిద్ధుడిని, నాకు అన్నీ
తెలుసు. నన్నుమించిన వాడు, నా కన్నా బలవంతుడు ఎవరూ లేరు
అని విర్రవీగుతుంటారు. (దీనిని మధ్యపానంతో పోల్చవచ్చు.)

ఈ అతలానికి దిగువన వితలము అనే లోకము ఉంది.
ఇక్కడ శివుడు తన భార్యతో సహా నివసిస్తుంటాడు. ఇక్కడ ప్రవహిస్తున్న
ద్రవంతో బంగారము తయారవుతుంది. ఈవితలమునకు కింది
సుతలము ఉంది. ఈ లోకములో బలి చక్రవర్తి నివసిస్తూ ఉంటాడు.
ఈ బలిచక్రవర్తి విరోచనుని కుమారుడు. విష్ణు మూర్తి ఇంద్రునికి
త్రిలోకాధిపత్యము కట్టబెట్టడానికి అతిథి గర్భవాసాన జన్మించి,
వామనుడిగా అవతరించి, బలి చక్రవర్తిని మూడు అడుగుల నేలను
దానంగా తీసుకొని, బలి చక్రవర్తిని సుతలానికి అధిపతిని చేసాడు.
బలిచక్రవర్తి తన త్రిలోకాధి పత్యము పోయిన దానికి బాధ పడకుండా
శ్రీహరిని సేవిస్తూ తరిస్తున్నాడు. బలిచక్రవర్తి సుతలంలో స్వర్గ
సుఖములతో సమానమైన సుఖములను అనుభవిస్తున్నాడు. కానీ ఈ

సుఖములు తాను విష్ణువుకు మూడు అడుగుల భూమిని దానం
ఇచ్చిన దానికి ఫలితంగా వచ్చింది అని అనుకోలేదు. ఈ అనంత
జీవకోటికి జీవన ప్రదాత, సర్వాంతర్యామి, పరమాత్మ అయిన
వాసుదేవుడే తనను దానం అడిగినందుకు పొంగిపోయాడు
బలిచక్రవర్తి. ఆ పరమాత్మకే దానం ఇవ్వాలని భాగ్యానికి నోచుకున్నాడు.
అందుకని తన గురువు శుక్రాచార్యుని మాటకూడా వినకుండా
శ్రద్ధతో,పవిత్రహృదయంతో మూడు అడుగులు దానంగా ఇచ్చాడు. తాను
చేసిన దానము తనకు మోక్షమార్గముగా భావించాడు బలిచక్రవర్తి. ఈ
సుతలములో లభించే సుఖములు అన్నీ తాత్కాలికములు అనీ,
మోక్షమే పరమసుఖము అనీ తలంచాడు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! భూలోకంలో మానవులు తాము
చేసే దైనందినకార్యములలో యాదాలాపంగా పరమాత్మను
తలచుకొనినా, పరమాత్మ నామమును పలికినా, వారికి కర్తృబంధముల
నుండి విముక్తి కలిగిస్తాడు పరమాత్మ. యోగులుఅష్టాంగయోగములు
అభ్యసించి ఈ కర్తృబంధనముల నుండి విముక్తి పొందాలనుకుంటారు
కానీ కేవలం పరమాత్మ నామమును పలికినంత మాత్రముననే
భూలోక వాసులకు ముక్తిని ప్రసాదిస్తున్నాడు పరమాత్మ. భక్తికి అంత
ప్రాధాన్యము ఇస్తాడు పరమాత్మ. నారదుడు మొదలగు భక్తులకు
పరమాత్మ తనకు తానుగా అర్పించుకుంటాడు. సనకాదులకు తన
స్వరూపమును చూపించి వారికి బ్రహ్మానందమును కలుగజేస్తాడు.
అలాగే బలి చక్రవర్తి కూడా పరమాత్మ ఎడల తనకు ఉన్న ప్రేమ, భక్తితో
ఆయనను బంధించాడు. కేవలము మూడు అడుగులు దానం
ఇచ్చినందుకు బలిచక్రవర్తికి సుతల లోకాధి పత్యమును, ఆ లోకములో

ఉన్న భోగములను కలిగించాడు అన్న మాట నిజము కాదు.

ఆపరమాత్మ ఎడల బలి చక్రవర్తికి ఉన్న భక్తి ముందు ఈ భోగములు అన్న వ్యర్థములు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! వామన మూర్తి అవతారములో విష్ణువు, బలి చక్రవర్తి నుండి మూడు అడుగులు దానంగా తీసుకొని, అంతటితో ఊరుకోకుండా బలి చక్రవర్తిని వరుణ పాశములతో బంధించాడు. అప్పుడు బలి చక్రవర్తి తనలో తాను ఇలా అనుకున్నాడు.

“ఆ ఇంద్రుడు ఎంతటిమూర్ఖుడు. ఎందుకంటే పరమాత్మ అడిగినప్పుడు మోక్షమును అడగకుండా తుచ్చమైన త్రిలోకాధిపత్యమును అడిగాడు. ఇంద్రుడే కాదు ఇంద్రుడి గురువు బృహస్పతి కి కూడా తెలివి లేదు. లేకపోతే బృహస్పతి అయినా ఇంద్రునికి జ్ఞానబోధ చేసి ఉండవచ్చు కదా! ఎవరైనా పరమాత్మ ప్రత్యక్షం అయితే, ఆయన పాదదాసుడిగా ఉండాలని కోరుకుంటారుకానీ తుచ్చమైన త్రిలోకాధి పత్యమును కోరుకుంటారా! ఇంద్రుడు శాశ్వతముగా త్రిలోకాధి పత్యము అనుభవించడు కదా. ఈ మన్వంతరము కాగానే మరొక ఇంద్రుడు వస్తాడు. కాని పరమాత్మ పాదసేవ శాశ్వతము కదా!

మా తాతగారైన ప్రహ్లాదుని ముందు వీరు ఎవరూ ఎందుకూ పనికిరారు. ఆయనకు తనకు ఏమికావాలో బాగా తెలుసు. పరమాత్మ నృసింహావతారములో వచ్చి హిరణ్యకశిపుని సంహరించి, ప్రహ్లాదునికి అతని తండ్రిరాజ్యమును, మోక్షమును ఇవ్వ దలిచిననూ, ఆయన వాటిని వద్దన్నాడు ప్రహ్లాదుడు. తనకు శ్రీహరి యొక్క

పాదసేవను అర్ధించాడు కానీ తుచ్చమైన రాజ్యమును,
రాజభోగములను కోరుకోలేదు. మేము ఆ మహానుభావుడికి
ఎందులోనూ సరిపోము. అందుకే ఈ సుతల లోకమునకు అభిపతిని
అయ్యాను.”అని తనలో తాను చింతిస్తుంటాడు బలిచక్రవర్తి.

పరీక్షిత్ మహారాజా! సాక్షాత్తు విష్ణు మూర్తి ఆ బలిచక్రవర్తి
రాజ ప్రాసాదమునకు గదపట్టుకొని కాపలాకాస్తుంటాడు. ఒకసారి
యుద్ధోన్మాదుడు అయిన రావణుడు బలి చక్రవర్తి మీదికి యుద్ధానికి
రాగా, ద్వారము వద్ద ఉన్న విష్ణువు ఆ రావణుని తన కాలి గోటితో
తన్నగా ఆ రావణుడు పదివేల యోజనముల దూరం ఎగిరిపడ్డాడు.
అంతటి మహాత్ముడు బలిచక్రవర్తి.

ఓ పరీక్షిత్మహారాజా! ఈ సుతలము కింద ఉన్నది
తలాతలము. దానవ రాజు అయిన మయుడు ఈ లోకానికి అభిపతి.
ఈ మయుడు మాయావులు అందరికీ గురువు. ఒకప్పుడు శివుడు ఈ
మయుడు నిర్మించిన మూడు పురములను దగ్ధం చేసాడు. కానీ
మయుని ఈ లోకానికి అభిపతిని చేసాడు. అప్పటి నుండి మయుడు
ఎటువంటి భయం లేకుండా శివుని సంరక్షణలో తలాతలములో
నిశ్చింతగా ఉంటున్నాడు.

ఈతలాతలము కింది మహాతలము ఉంది.
ఈమహాతలములో కద్రువ సంతానము అయిన సర్పములు నివసిస్తూ
ఉంటాయి. ఆ సర్పములలో కుహకుడు, తక్షకుడు, కాళీయుడు,
సుషేణుడు ముఖ్యులు. వారు మహాతలములో నివసిస్తున్నా అనుక్షణం

గరుడునికి భయపడుతూనే ఉంటారు.

ఈ మహాతలము కింద రసాతలము ఉంది. ఆ రసాతలంలో పణి అనే పేరుతో ఉన్న దానవులు, దైత్యులు, నివాతకవచులు, కాలకేయులు, అనే తెగల వారు నివసిస్తూ ఉంటారు. వీరుకూడా సర్పముల వలె పుట్టలలో నివసిస్తూ ఉంటారు. వీరుపుట్టుకతోనే మహాబలశాలురు. సాహసవంతులు. కాని వీరు విష్ణువుకు, ఇంద్రునికి భయపడుతుంటారు.

ఈ రసాతలమునకు కింద ఉన్నది పాతాళ లోకము. ఇక్కడ ఉన్నది మహా సర్పములు. అమితమైన కోపస్వభావము కలవారు. వీరిలో శంఖులు, కులికులు, మహాశంఖులు, శ్వేత, ధనంజయ, ధృతరాష్ట్ర, శంఖచూడ, కంబల, అశ్వతర, దేవదత్త, మొదలగు పెద్ద పెద్ద పడగలు కలిగినసర్పజాతులు ముఖ్యులు. ఈ సర్పములలో కొన్నిటికి ఐదు, ఏడు, పది, వేయి పడగలుకలిగిన సర్పజాతులు ఉన్నాయి. ఈ పడగల మీద ఉన్న మణుల కాంతులు ఆ పాతాళ లోకమును దేబీష్టమానంగా ప్రకాశింపజేస్తుంటాయి. అందుకే పాతాళ లోకంలో చీకటి అనే మాట వినిపించదు, కనిపించదు.

శ్రీమద్భాగవతము

పంచమస్కంధము ఇరువది నాలుగవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓంతత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
పంచమస్కంధము
ఇరువది ఐదవ అధ్యాయము.

శుకమహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుతో ఇలా చెబుతున్నాడు.

“మహారాజా! పాతాళ లోకము కింది భాగంలో ముప్పది యోజనముల దూరంలో ఆ పరమాత్మయొక్క తామసరూపమైన అనంతుడు ఉన్నాడు. ఈ అనంతుని రూపము జీవులలో ఉన్న అహంకారమునకు ప్రతీక. అందుకే ఆయనను సంకర్షణుడు అని కూడా అంటారు. ఈ భూమండలమంతా ఆ అనంతుని పడగల మీద చిన్న ఆవగింజంత రూపంలో నిలిచి ఉంది.

(ఇక్కడ గమనించండి. పైన చెప్పుకున్న లక్షలాది నక్షత్రములు, గ్రహములు, ఉపగ్రహములతో కూడిన గెలాక్సీలు ఉన్న అనంత విశ్వంతో పోల్చుకుంటే మన భూమి చిన్న ఆవగింజంత పరిమాణంలో ఉంది అనడంలో అతిశయోక్తిలేదు. దానిని ఇక్కడ కథారూపంలో వర్ణించాడు వ్యాసుడు.)

కల్పాంతంలో అనంతుడు ఈ విశ్వమును అంతా తనలో ఇముడ్చుకుంటాడు. ఆ సమయంలో కోపంతో ముడి పడిన ఆయన నుదుటి నుండి మూడు శిఖలు కలిగిన శూలంతో, మూడు కన్నులతో పదకొండు రుద్రుల రూపములను తనలో ఇముడ్చుకొన్న శివుడు బయటకు వస్తాడు. సంహార క్రియను ఆరంభిస్తాడు.

ఓ మహారాజా! ఈ సంకర్షణుని అక్కడి ఉన్న నాగులు పూజిస్తారు. ఆక్కడ ఉన్న నాగ కన్యలు సంకర్షణుని భక్తి శ్రద్ధలతో కొలుస్తారు. ఆ సంకర్షణుడు అనగా అనంతుడు సహజంగా కోపము గలవాడైనా ప్రజాక్షేమం కోరి తన కోపాన్ని అణచుకుంటాడు. లోకాలను ప్రసన్న దృష్టితో చూస్తుంటాడు. ఆ లోకములో ఉన్న దేవతలు, అసురులు, నాగులు, సిద్ధులు, గంధర్వులు, విద్యాధరులు, మునులు నిరంతరము సంకర్షణుని ధ్యానిస్తుంటారు. తనను ధ్యానిస్తున్న వారి హృదయములలో సంకర్షణుడు ప్రవేశించి, వారు పూర్వజన్మలో చేసిన కర్మలను, వారిలో ఉన్న అజ్ఞానమును, వారియొక్క సంసారమునకు సంబంధించిన కోరికలను, తొందరగా నాశనం చేస్తాడు. వారికి జ్ఞానోదయము కలిగిస్తాడు.

నారదుడు, తుంబురుడు కలిసి బ్రహ్మగారి సభలో ఈ సంకర్షణుని గురించి ఈవిధంగా కీర్తిస్తారు.

“ఎవరు ఈ విశ్వము యొక్క ఉత్పత్తి, స్థితి, లయములకు కారణమో! ఎవరి ప్రభావంతో సత్త్వరజస్తమోగుణములు తమ కార్యములను సమర్థంగా నిర్వర్తిస్తాయో! ఎవరి స్వరూపము అనాదిగా ఈ విశ్వంలో వెలుగుతూ ఉన్నదో! ఎవరైతే ఈ సమస్త విశ్వమును తనలో ధరించి ఉన్నాడో! ఆ భగవానుడైన పరమాత్ముని తత్త్వమును తెలుసుకోడానికి ఈ మానవులకు సాధ్యమా! ఎవని యందు ఈ సమస్త విశ్వము నిండి ఉన్నదో ఆ పరమాత్మ తన రూపమును ఈ అనంతుని రూపంలో ప్రకటించాడు.

ఎవరైనా సరే ఆ పరమాత్మ నామమును యాదాలాపంగా పలికినా, వారి పాపములు అన్నీ పటాపంచలయిపోతాయి. ఆ కారణంగా యోగులు ఆ పరమాత్మను ఆశ్రయిస్తారు. ఎన్నో పర్వతములు, కొండలు, గుట్టలు, నదులు, అరణ్యములు పురములు కలిగిన భూమిని చిన్న ఆవగింజ మాదిరి తన తలమీద ధరించి ఆ అనంతుని శక్తిని, ప్రభావమును కీర్తించడం ఎవరి తరము అవుతుంది? ఆ అనంతునికి అంతటి శక్తి ఉంది. ఆయన శక్తికి, పరాక్రమమునకు సాటి మరొకటి లేదు. ఆ అనంతుని గుణములు, మహత్తులు వర్ణింప నలవి కాదు. అటువంటి అనంతుడు ఈ భూమిని విలాసంగా తన తలమీద ధరించి ఉన్నాడు.” అని నారదుడు, తుంబురుడు అనంతుని మహత్తును బ్రహ్మలోకంలో కీర్తించారు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఇప్పటిదాకా నీకు ఊర్ధ్వలోకములు, అధోలోకముల గురించి వివరించాను. ఎవరెవరు చేసిన కర్మలను అనుసరించి వారు ఈ లోకములలో జన్మిస్తూ ఉంటారు. వారు తమ తమ కర్మఫలములను అనుసరించి వారు సుఖదుఃఖములను పొందుతూ ఉంటారు.

ఇంకా నీకు ఏమి తెలుసుకోదలచావో అడుగు. వివరిస్తాను.” అని శుకమహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు చెప్పాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

పంచమస్కంధము ఇరవై ఐదవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
పంచమస్కంధము
ఇరవై ఆరవ అధ్యాయము.

పరీక్షిత్ మహారాజు శుక మహర్షిని ఇలా అడిగాడు.

“ఓశుకయోగీంద్రా! ఈ విశ్వంలో ఇన్ని లోకాలు, ఇన్ని రకాల జీవజాలము ఎందుకు కలిగాయి. నాకంతా అయోమయంగా ఉంది. కొంచెం వివరంగా చెప్పండి.” అని అడిగాడు. దానికి సమాధానంగా శుక మహర్షి ఈ విధంగా చెప్పసాగాడు.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఈ లోకంలో మానవులు కర్మలు చేస్తుంటారు. ఆమానవులు సాత్వికులు, రాజసికులు, తామసికులు అని మూడు విధములు. ఈ మూడు విధములుగా ఉన్న మానవులు సాత్విక, రాజసిక, తామసిక కర్మలు చేస్తుంటారు. ఆ కర్మలు కూడా రకరకాలుగా ఉంటాయి. ఆ కర్మల వలన ఫలితములు కలుగుతూ ఉంటాయి. ఆ కర్మలు చేసే మానవులు ఆ కర్మఫలములను అనుభవించక తప్పదు. తెలియక చేసిన తప్పుకు ఒక ఫలితము, తెలిసి తెలిసి చేసే అదే తప్పుకు మరొక ఫలితము కలుగుతూ ఉంటుంది.

“అంతా నా ఇష్టం, నా ఇష్టం వచ్చినట్టు చేస్తాను, దేవుడు లేడు ఎవడూ లేడు. అంతా నేనే” అనే నాస్తికుడు అదే తప్పు చేస్తే వచ్చే ఫలితము వేరుగా ఉంటుంది. ఈ ఫలితములను మానవులు వేరు

వేరునరకములలో అనుభవిస్తారు. వాటి గురించి వివరిస్తాను.

ఈ నరకములు కొన్ని ఈ భూమి మీద, మరి కొన్ని భూమిలోపల ఉన్నాయి. ఈనరకము లన్నీ దక్షిణదిక్కున ఉన్నాయి. ఆనరకలోకంలో పితృదేవతలు సమాధిలో ఉండిపరమాత్మను ధ్యానిస్తూ ఉంటారు. ఆపితృదేవతలు భూమి మీద ఉన్న తమ తమ గోత్రముల వారి యోగక్షేమములను ఎల్లప్పుడూకోరుకుంటూ ఉంటారు.

ఈ నరకలోకములకు అధిపతి యమధర్మరాజు. ఈయన సూర్యుని కుమారుడు. ఈశ్వరుని ఆజ్ఞమేరకు కాలము తీరి మరణించిన వారు కానీ, అకాలమరణం చెందిన వారు కానీ యమభటుల చేత ఈ నరకలోకమునకు తీసుకురాబడతారు. యమధర్మరాజు వారు చేసిన తప్పులను, ఆ తప్పులకు అనుభవించవలసిన ఫలములను విచారించి వారికి తగువిధమైన శిక్షలు విధిస్తాడు. ఈ నరకములు అంటేయమధర్మరాజు వేసే శిక్షలను అనుభవించే ప్రదేశములు.

(అంటే మన సెంట్రల్ జైళ్లలాంటివి. కానీ ప్రస్తుతము మన జైళ్లు తప్పుచేసిన వారిని సంస్కరించడానికి ఉద్దేశించబడ్డాయి (రిఫార్మేటరీ). కానీ నరకములు చేసిన తప్పులకు శిక్షించడానికి ఉద్దేశించబడ్డాయి. కొన్ని రాష్ట్రాలలో భూలోక నరకాలుగా ప్రసిద్ధిచెందిన జైళ్లుకూడా ఉన్నాయి.)

ఓ మహారాజా! నరకములు ఇరవై ఒకటిగా చెప్పబడ్డాయి.

1. తామిస్తము 2. అంధతామిస్తము. 3. రౌరవము. 4. మహారౌరవము.

5.కుంభీపాకము. 6.కాలసూత్రము. 7.అసిపత్రవనము
 8.సూకరముఖము. 9. అంధకూపము. 10. క్రిమిభోజనము
 11.సందంశము 12.తప్తశూర్తి 13.వజ్రకంటకశాల్మలి.
 14.పూయోదము 16.ప్రాణరోధము 17.విశసనము 18.లాలాభక్షము
 19.సారమేయాదనము 20. అవీచి. 21. అయ: పానము. ఇవి
 కాకుండా క్షారకర్దమము, రక్షోగణభోజనము, శూలప్రోతము,
 దందశూకము, అవటనిరోధనము, పర్యావర్తనము, సూచీముఖము
 అనే ఏడురకములైన నరకములు ఉన్నాయి. మొత్తము ఇరవై ఎనిమిది
 రకములైన నరకములు ఉన్నాయి. ఈ నరకములు మానవులు చేసిన
 తప్పులను బట్టి వారి యాతనాశలీరములు అనుభవించే యాతనలకు
 స్థావరములు.

మొదటిది తామిస్త్ర నరకము. ఈ నరకమునకు ఇతరుల
 ధనమును అక్రమంగా అపహరించిన వారిని, ఇతరుల భార్యలను
 పుత్రులను అపహరించిన వారిని (అంటే కిడ్నాపులు చేసేవారిని),
 యమదూతలు ఈ నరకములో పడేస్తారు. ఈ నరకములో అంతటా
 చీకటిగా ఉంటుంది. కన్నుపాడుచుకున్నా ఏమీ కనిపించదు. ఆ
 నరకములో పడేసిన వారికి అన్నం పెట్టరు. నీరు ఇవ్వరు. పైగా ఆకలి
 అంటే కొడతారు. భయపెడతారు. ఈ బాధలు భరించలేక ఆ జీవులు
 మూర్ఛపోతారు.

తరువాతి నరకము అంధతామిస్త్రము. ఈ నరకమునకు
 భర్తలను మోసం చేసి వారి భార్యలను అనుభవించేవారిని (అడల్టరీ
 నేరం చేసిన వారిని) ఈ నరకంలో పడేస్తారు. ఈ నరకానికి

తీసుకురాకముందే యమభటులు వారిని చిత్రహింసలు పెడతారు. ఆ చిత్రహింసలు భరించలేక వారికి స్వహా తప్పుతుంది. అప్పుడు ఆ జీవులను తీసుకొని వచ్చి ఈ అంధతామిస్త్రము అనే నరకంలో పడేస్తారు.

తరువాతి నరకము రౌరవము. నేను నియంతను, నా కన్నా మొనగాడు ఎవడూ లేడు అని అహంకరించి, ఇతరులను నానా విధాలుగా బాధలు పెట్టేవారు, హింసించేవారు, ఆ ప్రకారంగా ఎదుటి వారికి హింసించి వారి వద్దనుండి ధనమును లాక్కుని తమను తమ అనుచరులను పోషించుకొనేవారు (ఈ నాడు మనం చూస్తున్న రౌడీలు, గూండాలు, గూండా నాయకులు,కిడ్నాపులు చేసి డబ్బు గుంజేవారు,) ఈ నరకానికి అంటే రౌరవ నరకానికి తీసుకొని రాబడతారు. ఈ నరకములో అంతకు ముందు వీరి చేతిలో మరణించిన వారు రురులు అనే భయంకరమైన ప్రాణులుగా పుడతారు. తమను హింసించి చంపిన వారు రాగానే, ఆ రురులు వారి మీద పడి పీక్కుతింటారు. చిత్రహింసలు పెడతారు. ఈ రురువులు భయంకరమైన పాముల కంటే అధికమైన విషమును చిమ్ముతుంటారు. ఆ కారణం చేతనే ఈ నరకమును రౌరవము అని పిలుస్తారు.

దీని తరువాత నరకము మహారౌరవము. ఈ నరకము కూడా రౌరవ నరకము మాదిరే ఉంటుంది. సాటి వారిని హింసించేవారిని, చంపేవారిని ఇక్కడకు తీసుకొని వస్తారు. ఈ నరకంలో ఉన్న రురువులు అనే జీవులు పచ్చిమాంసము తింటారు. ఇక్కడకు తీసుకురాబడిన జీవుల యొక్క పచ్చిమాంసమును

పీక్కుతింటారు. చెయ్యి ఒకడుకొరుకుతుంటే కాలు ఒకడు
కొరుకుతుంటాడు. ఈ ప్రకారంగా యాతనలుపెడతారు.

దీని తరువాతి నరకము పేరు కుంభీపాకము. ఇంకా
తమను తాము పోషించుకోడానికి సాటి మానవులను చంపేవారిని,
తమకు ఆహారంగా పక్షులను, పశువులను చంపేవారిని, ఈ
నరకానికి తీసుకొనివస్తారు. ఇక్కడ యమభటులు వీరినికూడా
ముక్కలు గా నరికి సల సల కాగే నూనెలో వేసి వేయిస్తారు.

తరువాతినరకము పేరు కాలసూత్రము. ఈ నరకము
పదివేల యోజనములు విస్తరించి ఉంటుంది. ఈ నరకంలో ఉన్న నేల
అంతా రాగి రేకులుపరిచి ఉంటుంది. సూర్యుని ఎండకు ఈ రాగి
రేకులు సలా సలా కాగుతుంటాయి. ఇక్కడకు బ్రాహ్మణులను చంపిన
వారిని తీసుకొని వస్తారు. అలా తీసుకురాబడిన వారిని ఈ రాగి రేకుల
మీదకు తోస్తారు. నడుద్దామంటే రాగి రేకులు కాలుతుంటాయి.
కడుపులో ఆకలి మండుతూ ఉంటుంది. దాహం వేస్తుంది. ఆహారం
నీరుఇవ్వరు. ఆ బాధకు తట్టుకోలేక బ్రాహ్మణులను చంపినపాపానికి ఆ
పాపులు కిందపడి దొర్లుతుంటారు. పరుగెత్తుతుంటారు. కూర్చుంటారు.
లేస్తారు. నరకయాతనలు అనుభవిస్తారు. ఈ నరకంలోపాపులు పశువు
శరీరం మీద ఎన్ని వెంట్రుకలు ఉంటాయో అన్ని సంవత్సరములు ఈ
నరకంలో పడి బాధలు అనుభవిస్తూ ఉంటారు.

తరువాత నరకము అసిపత్రవనము. అసి (కత్తుల్లాంటి)
పత్ర (ఆకులు కల) వనము (చెట్లు కల వనము). వేదములు చదివి
అధ్యయనం చేయవలసిన వర్ణములో పుట్టి కూడా, వేదమార్గమును

విడిచిపెట్టి, పాపండమార్గమును అనగా నాస్తిక మార్గమును అనుసరించి, వేదవిరుద్ధములైన పనులు చేసేవారిని యమదూతలు ఈ అసిపత్రనరకములో పడేస్తారు. వారిని కర్తలతో విపరీతంగా కొడతారు. ఆదెబ్బలకు తాళలేక వాళ్లు అటుఇటు పరుగెడుతుంటే ఆ సూదుల్లాంటి, కత్తుల్లాంటి ఆ ఆకులు గీచుకొని వాళ్ల యాతనా శరీరములు చీరుకుపోతుంటాయి. అప్పుడు ఆ జీవుడు “అయ్యో! నా ప్రాణాలో పోతున్నాయిరా దేవుడా!” అని ఆర్తనాదాలు చేస్తుంటాడు. ఆ బాధలకు తాళలేక మూర్ఛపోతాడు. స్వధర్మమును విడిచిపెట్టి పరధర్మమును ఆశ్రయించిన వారికి ఈ నరకము వస్తుంది.

తరువాతి నరకముపేరు సూకర ముఖము. ఈ నరకములోకి రాజులు, న్యాయాధికారులు వస్తారు. శిక్షించవలసిన వారిని శిక్షించకుండా వదిలివేసినా, నిరపరాధులను శిక్షించినా, నిరపరాధులైన బ్రాహ్మణులను శిక్షించినా, వారికి తగిన దండన విధింపబడుతుంది. వారిని సూకరముఖము అనే ఈ నరకంలో పడేస్తారు. ఆ నరకంలో ఉన్న యమభటులు యాతనాశరీరంలో ఉన్న జీవుడిని చెరుకు గడనుపిండినట్టు పిండుతారు. అప్పుడు వాడి బాధ వర్ణనాతీతం. బాధతో కేకలు పెడతాడు. ఈ లోకంలో ఎవడైనా నిరపరాధికి శిక్ష వేస్తే ఆ నిరపరాధి ఎంతటి మానసిక, శారీరక వేదన పొందుతాడో, అంతకన్నా వేయిరెట్లు వేదనను ఆ జీవుడు పొందుతాడు.

దీని తరువాతి నరకము అంధకూపము. ఈ సమాజంలో వారి వారి గుణములను బట్టి, వారు చేసే కర్మలను బట్టి నాలుగు వర్ణాలు ఏర్పరచారు. ఆయా వర్ణముల వారికి చేయవలసిన విధులను,

చేయకూడని విధులను ఏర్పరిచారు. ఆ విధులను చేయడానికి, చేయకుండా ఉండటానికి, వారికి వివేకము, ఆలోచించే శక్తి ఇచ్చారు. ఇన్ని తెలిసీ, మంచి చెడు వివేకము, జ్ఞానము కలిగిఉండి కూడా ఇతరులను క్రూరంగా హింసిస్తూ, నల్లులవలె వారి రక్తం తాగుతూ జీవితం గడిపిన వారిని వారు చచ్చిన తరువాత ఈ అంధకూపము అనే నరకంలోపడవేస్తారు. అందులో ఉన్న నల్లులు, దోమలు, చీమలు, తేళ్లు, పాములు వాడిని కుట్టి కుట్టి చంపుతాయి. వాడికి నిద్ర ఉండదు. విశ్రాంతి ఉండదు. నరకయాతన అనుభవిస్తాడు. (మన దేశంలో కొన్ని జైళ్లు ఇంతకన్నా దారుణంగా ఉన్నాయి.)

తరువాతి నరకము పేరు క్రిమి భోజనము. ఇతరులకు చెంద వలసిన ఆహారమును, ఆహార పదార్థములను వారికి ఇవ్వకుండా తానే భుజించేవారిని, ఇతరులకుపెట్టే శక్తి ఉండి కూడా పక్కవాడికి పెట్టకుండా తినేవాడిని, ఇతరుల నోటి దగ్గర ఆహారమును లాక్కునే వాడిని, ఈ నరకంలో తోస్తారు. (ఈ విభాగంలోకి అనాథ శరణాలయాల అధికారులు, సంక్షేమ హాస్టల్ల వార్డెన్లు వస్తారు. వారు విద్యార్థులకు, అనాథలకుచెందవలసిన ఆహారపదార్థములను బయట అమ్ముకుంటారు లేక తమ స్వార్థానికి వినియోగించుకుంటారు. వాటికి బదులుగా పురుగులు ఉన్న బియ్యము ముక్కిపోయిన బియ్యము, చాలీచాలని పరిమాణంలో ఇస్తారు.)

అటువంటి వారిని వారు చనిపోయిన తరువాత ఈ క్రిమిభోజనము అనే నరకంలో పడవేస్తారు. అక్కడ ఉన్న క్రిములు ఈ జీవులను తింటాయి. ఈ జీవులకు వేరు ఆహారము లేకపోవడంవలన

ఆ క్రిములనే తింటారు. ఆ నరకంలో ఒకరిని ఒకరు తింటూ బతుకుతారు.

తరువాతి నరకము పేరు సందంశము. దొంగతనములను, ఇతరుల ఆస్తులను, వస్తువులను దోచుకోవడమే వృత్తిగా కలవారిని, ఇతరుల మీద దౌర్జన్యంగా ప్రవర్తించి వారి ఆస్తులను ధనమును అపహరించేవారిని, ఈ నరకంలో పడవేస్తారు. ఇక్కడ ఉన్న యమదూతలు జీవులను బాగా కాల్చిని ఇనపకడ్డీలతో వాతలు పెడతారు. బాగా ఎర్రగా కాలిన పట్టకారులతో వారి చర్మాన్ని పట్టుకొని లాగుతారు. చర్మాన్ని చీలుస్తారు.

తరువాతి నరకము పేరు తప్తశూర్తి. ఈనరకానికి ఇతరుల భార్యలను అనుభవించే పురుషులు, ఇతరుల భర్తలను అనుభవించే స్త్రీలు వస్తారు. (అడల్టరీ నేరం చేసినవారు.). ఈ నరకంలో బాగా ఎర్రగా కాలిన ఇనప స్తంభాలు ఉంటాయి. ఆ పురుషులను తాము పరాయి స్త్రీలను ఎలా కౌగిలించుకున్నారో, అదే ప్రకారంగా కౌగలించుకో మంటారు. అదే విధంగా స్త్రీలనుకూడా వారు పరాయి పురుషులను ఎలా కామంతో కౌగలించుకున్నారో ఆ ప్రకారంగా కౌగలించుకో మంటారు. వారు చెప్పినట్టు చెయ్యకపోతే కొరడాలతో కొడతారు.

తరువాతి నరకము పేరు శాల్మలి నరకము. ఇక్కడకు విచిత్రమైన నేరములు చేసిన వాళ్లు వస్తారు. ఇక్కడకు వచ్చే మానవులకు కామం ఎక్కువ. సాటి స్త్రీలను, పురుషులనే కాదు జంతువులతో కూడా కామక్రీడలు సలుపుతారు. అటువంటి వారిని ఈ నరకంలోపడవేస్తారు. ఈ నరకంలో శాల్మలీ వృక్షములు ఉంటాయి. ఆ

వృక్షముల నిండా ఇనప శూలాల వంటి ముళ్లు ఉంటాయి. ఆ నరకానికి వచ్చిన జీవులను ఆ చెట్టుకు పెట్టి రుద్దుతారు. ఆచెట్ల కొమ్మల మీదపెట్టి లాగుతారు. వారి ఒళ్లంతా చీరుకుపోతుంది.

తరువాతి నరకము పేరు వైతరణి. ఎంతో మంది రాజులు మహారాజులు ఉత్తమ మైన కులములలో జన్మిస్తుంటారు. కాని వారు తమ కులమర్యాదలను విడిచిపెట్టి, అక్రమము, అధర్మము అయినమార్గములలో తిరుగుతూ ఉంటారు. అటువంటి వారిని ఈ వైతరిణి నదిలో పడేస్తారు. ఈ వైతరిణి నది నరక లోకమునకు ఒక అగడ్త వంటిది. అంటే నరకలోనికి ప్రవేశించాలి అంటే ఈ వైతరిణి నదిని దాటి వెళ్లాలి. ఆ నదిలో ఉన్న నీళ్లు రక్తము, చీము, మలమూత్రములు కలిసి ఉంటాయి.

(అంటే మన డ్రైనేజీ కాలువలు, మూసీనది లాంటివి అన్నమాట). పాపులు ఆ నదిలోపడి నానాబాధలు అనుభవిస్తుంటారు.

తరువాతి నరకము పూయోదము. ఈ ప్రపంచములో బ్రాహ్మణులుగా పుట్టి కూడా, వర్ణాశ్రమ ధర్మములను వదిలి పెట్టి శూద్రకులములో పుట్టిన స్త్రీలను పెళ్లి చేసుకొని, సిగ్గు ఎగ్గులను వదిలిపెట్టి కామాతురులై స్వేచ్ఛగా సంచరించే వారిని ఈ నరకంలో పడవేస్తారు.

(అది కూడా ఈ డ్రైనేజీ కాలువ లాంటిదే. అందులోకూడా మలమూత్రములు, వ్యర్థపదార్థములు, చీము నెత్తురు పారుతూ ఉంటాయి.)

అందులో పడిన జీవులకు అవే ఆహారము. అంటే ఆ నదిలో పురుగులుగా జీవిస్తారు.

తరువాతి నరకము పేరు ప్రాణరోధ. బ్రాహ్మణులు మొదలగు ఉన్నత వర్ణములలో ఉన్నవారు కుక్కలను, గాడిదలను పెంచుకుంటారు. వారు కూడా క్షత్రియుల వలె వేటకు వెళుతారు. మృగములను, పశువులను చంపుతారు. తమ స్వధర్మమైన వేదాధ్యయనము విడిచిపెట్టి క్షత్రియధర్మమునుపాటిస్తారు. యధేచ్ఛగా జీవహింస చేస్తారు. అటువంటి వారిని ఈ ప్రాణరోధము అనే నరకములో పడవేస్తారు. ఆ నరకంలో యమదూతలు జీవులను, వారు ఎలా అయితే మృగములను, పశువులను బాణములతో కొట్టి చంపారో, అలాగే వాడి అయిన బాణములతో కొట్టి హింసిస్తారు.

తరువాతి నరకము పేరు వైశసము. ఈలోకంలో ఎక్కువ ఆడంబరంతో జీవించే మానవులు, యజ్ఞములు చేసే పేరుతో పశువులను చంపేవారు, ఈ నరకానికి వస్తారు. యజ్ఞములు చేసే సమయములో వారు ఎలా పశువులను చంపారో, అలాగే ఈ నరకంలో ఈ జీవులను చంపుతారు. మరలా బతికించి చంపుతారు.

తరువాతి నరకము లాలాభక్షము. ఈ లోకంలో ఎక్కువగా ఉన్న కామాంధులు, ఎప్పుడో స్త్రీసుఖములలో మునిగిపోలేవారు, తమ తమ భార్యలచేత తమ వీర్యమును తినిపించేవారు, అటువంటి వారిని యమభటులు ఈ లాలాభక్షము అనే నరకములో పడవేసి వారి వీర్యమును వారిచేతనే తినిపిస్తారు.

తరువాతి నరకము పేరు సారమేయాదనము. దొంగతనాలు, దోపిడీలు చేసేవారు, ఇళ్లు తగలపెట్టేవారు, ఇతరులకు విషం పెట్టి చంపేవారు, రాజులు, రాజభటులు, తమకు ఎదరులేదు అన్న అహంకారంతో, గ్రామములలో నివసించే ప్రజలను, వ్యాపారస్థులను తిట్టి, కొట్టి, హింసించేవారు, అటువంటి వారిని ఈ సారమేయాదనము అనే నరకంలో పడేస్తారు. అక్కడ 720 కుక్కలు ఉంటాయి. ఆ కుక్కలు తమ వాడి అయిన కోరలతో వీళ్లను కరిచి, కండలు ఊడపీకి, పీక్కుతింటాయి.

తరువాతి నరకము పేరు అవీచిమంతము. ఈ లోకంలో తప్పుడు సాక్ష్యాలు చెప్పేవారు, ఇతరుల మీద అక్రమంగా నిందలు వేసేవారు, అమ్మకాలు, కొనుగోళ్లు చేసేటప్పుడు అక్రమాలు చేసేవాళ్లు, అబద్ధాలు చెప్పేవాళ్లు, దానము చేసినట్టు ఆర్థాటంగా చెప్పి, తరువాత తాము ఎటువంటి దానము చేయలేదు అని అబద్ధం చెప్పేవాళ్లు, ఇటువంటి వారిని యమభటులు ఈ నరకానికి తీసుకొని వస్తారు. వీరిని ఎత్తైన కొండల మీదినుండి కిందికి తోస్తారు. కింద నీరు ఉన్నట్టు కనిపిస్తుంది. కానీ అది నీరు మాదిరి కనిపించే కఠినమైన రాయి. దాని మీద పడి ఆపాపుల తలలు పగిలిపోతాయి. శరీరం ముక్కలవుతుంది. కాని వాళ్లు చావరు. మరలా వారిని పైకి తీసుకొని పోయి మరలా కిందికి తోస్తారు.

తరువాతి నరకం పేరు అయఃపానము. బ్రాహ్మణులుగానీ, బ్రాహ్మణ స్త్రీలు గానీ మద్యము సేవిస్తే వారిని, ఏదైనా వ్రతదీక్షలో ఉండి మద్యపానము చేసిన వారిని, క్షత్రియులు గానీ, వైశ్యులు కానీ

పొరపాటున మధ్యపానము చేసిన వారిని, ఈ నరకంలో పడేస్తారు. వారిని కిందపడేసి యమభటులు వారి గుండెల మీద కాళ్లతో తొక్కుతారు. ఇనుమును కరిగించి, వారి నోరు తెరిచి సలసలకాగే ఇనప ద్రవమును వారి నోట్లోపోస్తారు.

తరువాతి నరకము పేరు క్షారకర్దమము. తనకు ఏమీ తెలియకపోయినా తనకు అంతా తెలుసు అని తనను తానుపొగుడుకొనేవాడు, (తమకు అర్హత లేకపోయినా, ప్రముఖుల చేత సన్మానాలు చేయించుకొనేవాళ్లు), నేనే గొప్పవాడిని, నా కన్నా గొప్పవాడు ఎవడూ లేడు అని అహంకారంతో విర్రవీగేవాడు, తన కంటే గొప్పవారిని, విద్యావంతులను, ఆచారవంతులను, అవమానించేవాళ్లు, అటువంటి వారు బతికినా చచ్చిన వారి కింద లెక్క. అటువంటి వారు చనిపోయినతరువాత యమభటులు ఈ నరకానికి తీసుకొని వస్తారు. అక్కడ వారికి మంచి నీటి బదులు ఉప్పునీరు ఇస్తారు. ఆ నీళ్లు మింగాలేక, కక్కాలేక యమయాతనపడతారు.

తరువాతి నరకము పేరు రక్షోగణభోజనము. ఈ లోకంలో మనుషులను, జంతువులను దేవతలకు బలులు ఇస్తుంటారు. ఆ కార్మకములో బాగా తాగి చిందులు వేస్తూ, నృత్యములు చేస్తూ, నరబలులు, జంతుబలులు ఇస్తుంటారు. తరువాత ఆ బలి ఇచ్చిన నరులను, పశువులను ఇష్టంగా తింటారు. అటువంటి వారిని ఈ నరకంలో పడవేస్తారు. వాళ్లు ఎవరినైతే బలి ఇచ్చారో ఆ మానవులు, పశువులు వీరి కోసరం కత్తులు పట్టుకొని నిలబడిఉంటారు. వీరు ఈనరకానికి రాగానే, తమను ఎలా బలి ఇచ్చారో అదే మాదిరి

వీళ్లను ముక్కలు ముక్కలుగా నరుకుతారు. వారి రక్తమును తాగుతారు. నృత్యములు చేస్తారు. వీళ్లు ఎలా చేసారో అలాగే చేస్తారు.

తరువాతి నరకము శూలప్రేతము. గ్రామములలో నివసించే ప్రజలు జంతువులను, పశువులను బండ్లకు కట్టి లాగిస్తారు. లాగలేకపోతే కర్రలతో కొడతారు. ఇంకాకొన్ని జంతువులను మచ్చిక చేసుకొని వాటితో ఆడిస్తారు, ఆడకపోతే వాడి బల్లెలతో పాడుస్తారు, కొరడాలతో కొడతారు.

(పులులను, సింహములను, ఏనుగులను, గుర్రములను తిండి పెట్టకుండా కడుపు మాడ్చి వాటిని మచ్చికచేసుకొని దారిలోకి తెచ్చుకొని వినోదంకొరకు ఆడిస్తుంటారు. అవి మాట వినకపోతే హంటర్తో కొట్టడంమనం చూస్తూనే ఉన్నాం కదా!)

ఇటువంటి వారిని ఈ నరకంలో పడవేస్తారు. వీరిని ఇక్కడ యమభటులు శూలాలతోపాడుస్తారు. వీళ్లు ఎలా అయితే జంతువులకు మృగములకు తిండి పెట్టకుండా మాడ్చారో అలాగే వీరికీ తిండి పెట్టరు. వీరి మీదికి వాడి అయిన ముక్కలు కల పక్షులను వదులుతారు. ఆ పక్షులు వీరిని ముక్కలతో పాడిచి పాడిచి చంపుతాయి. అప్పుడు తాము చేసిన పాపములను తలచుకుంటూ ఏడుస్తారు.

తరువాతి నరకము పేరు దందశూకము. ఈ లోకంలో కొంతమందికి పాముల మాదిరి కోపం ఎక్కువ. అందరినీ కరుస్తుంటారు. తేళ్ల మాదిరి కుడుతుంటారు. ఇటువంటి వారిని ఈ నరకంలో పడవేస్తారు. ఈ నరకంలో ఐదు తలలు, పదితలలు కల పాములు, పెద్ద పెద్ద తేళ్లు, ఎలుకలు వీళ్లను కరిచి, కుట్టి

నానాయాతనా పెడతాయి.

తరువాతి నరకము పేరు అవటనిరోధము. ఈ లోకంలో మానవులు సాటి మానవులను అకారణంగా బంధిస్తారు. వాళ్లను చీకటి గదులలో పడవేస్తారు. (గుంటూరులో అనుకుంటాను. ఒక అమెరికాలో పనిచేసే సాఫ్ట్‌వేర్ ఉద్యోగి తన భార్యను అదనపు కట్నం తేలేదని కుక్కల బోనులో మూడురోజులు నిర్బంధించాడు అని వార్త.) ఇటువంటి వారిని, గాలి వెలుతురు లేని చీకటి గుహలలో పడవేస్తారు. పైగా పొగపెడతారు. ఊపిరి ఆడక గిలా గిలా కొట్టుకుంటారు.

తరువాతి నరకముపేరు పర్యావర్తనము. ఇంటికి వచ్చిన అతిథులకు భోజనం పెట్టడం మర్యాద. కాని కొంతమంది భోజనము పెట్టి తిడుతుంటారు. కోపగించుకుంటారు. ఉన్నదంతా తినేస్తున్నారని కోపంగా తీక్షణం చూస్తుంటాడు.

(నాకు తెలిసి ఒకాయన తద్దినాలు పెడుతూ, “వీళ్లకు పొట్టపగలా తిండి పెట్టేది కాకుండా ఇంకా దక్షిణలు కూడా ఇవ్వాలా” అని బూతులు తిట్టడం చూచాను, విన్నాను.)

ఇటువంటి వారిని ఈ నరకంలో పడవేస్తారు. ఇక్కడ వాడిముక్కులు కల గ్రద్దలు, కాకులు, మొదలగు పక్షులు వారిని పొడిచి పొడిచి వారిమాంసమును తింటాయి. వారి కళ్లను పొడిచి పొడిచి పీక్కుతింటాయి.

తరువాతి నరకముపేరు సూచీ ముఖము. ఈ లోకంలో చాలా మందికి ధనం ఉంటుంది. ధనంతో పాటు, గర్వము, అహం పెరుగుతుంది. నాకన్నా గొప్పవాడు లేడు అని అహంకరిస్తారు. తన దగ్గరున్న ధనాన్ని ఎవరైనా ఎత్తుకుపోతారని అందరినీ అనుమానిస్తాడు. ఎవరినీ దగ్గరకు రానివ్వడు. తాను తినడు, ఒకరిని తిననివ్వడు. తుదకు తల్లి తండ్రులు, గురువులనుకూడా అనుమానిస్తాడు. వాడు శాంతిగా ఉండడు ఎదుటి వారిని శాంతిగా బతకనివ్వడు. ధనపిశాచి మాదిరి ఎప్పుడూ ధనం సంపాదించడానికి వెంపర్లాడుతుంటాడు. ఉన్నధనాన్ని ఎలా అధికం చెయ్యాలా అని ఆలోచిస్తుంటాడు. ఇటువంటి ధనపిశాచులను ఈ నరకంలో పడవేస్తారు. యమభటులు వీరిని పడుకోబెట్టి, వీరి చర్మాన్ని చీల్చి, సూది దారం తీసుకొని మరలా కుడుతుంటారు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఈ నరకాలు కొన్ని మాత్రమే. పాపాలు పెరిగే కొద్దీ వివిధములైన నరకాలు పుట్టుకొస్తుంటాయి. పుణ్యం చేసుకున్న వారు, స్వర్గానికి వెళితే, పాపం చేసిన వారు ఈ నరకాలకు వస్తుంటారు. ఆ పుణ్యము,పాపము తీరిపోగానే, వారి వారి పూర్వజన్మ వాసనలను బట్టి మరలా ఈ భూమి మీద జన్మెత్తుతుంటారు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! నీకు మోక్ష మార్గము గురించి ఇదివరకే వివరించాను. ఈ బ్రహ్మాండములో పదునాలుగు లోకములు ఉన్నాయి ఊర్ధ్వ లోకములు ఏడు, అధోలోకములు ఏడు. ఈలోకములలో సాక్షాత్తు పరమాత్మ విరాట్ స్వరూపంలో విరాజిల్లుతున్నాడు. శ్రద్ధ భక్తి ఉన్న సాధకుడు ఈ విరాట్ రూపమును,

అనగా పరమాత్మ స్థూలరూపమును ముందు పూజిస్తాడు. ఈ
 స్థూలరూపము గురించి వర్ణిస్తాడు. తాను చదువుతాడు. ఇతరులకు
 చెబుతాడు. ఇతరులు చెబితే తానూ వింటాడు. ఈ ప్రకారంగా
 తనమనస్సును పరిశుద్ధం చేసుకుంటాడు. ఉపనిషత్తులో చెప్పబడిన
 పరమాత్మ యొక్క స్థూల రూపముయొక్క తత్త్వమును
 తెలుసుకొనగలడు. ఇది మోక్షమార్గము. ఈ మార్గమును అనుసరించే
 సన్యాసులు పరమాత్మ యొక్క స్థూల రూపము, సూక్ష్మరూపము
 రెండింటి తత్త్వములను తెలుసుకుంటారు. వాటి గురించి క్షుణ్ణంగా
 వింటారు. మొట్ట మొదట పరమాత్మ స్థూల రూపము అనగా
 విగ్రహారాధన మూలంగా మనస్సులో నిలుపుకుంటారు. తరువాత
 దానిని విడిచిపెట్టి బుద్ధిని సూక్ష్మరూపంలో నిలుపుతారు. దీనికి
 భక్తియోగము అవలంబించడం అవసరము. ఓ పరీక్షితమహారాజా!
 నీకు ఇప్పటిదాకా ఈ భూమి గురించి, ద్వీపముల గురించి, వర్షముల
 గురించి, పర్వతములు, సముద్రములు, నదులు గురించి ఆకాశము
 గురించి, పాతాళము గురించి, దిక్కులు గురించి స్వర్గ నరకముల
 గురించి, నక్షత్ర మండలము గురించి వివరంగా చెప్పాను. ఇదంతా
 కలిస్తే పరమాత్మయొక్క స్థూలరూపముగా చెప్పబడింది. ఇదే
 పరమాత్మ యొక్క విరాట్ స్వరూపము.”అని శుక మహర్షి పరీక్షిత
 మహారాజుకు చెప్పినట్టు నైమిశారణ్యంలో, సత్రయాగ సందర్భంలో సూత
 పౌరాణికుడు శౌనకాది మహామునులకు మహాభాగవత పురాణమును
 వినిపించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము పంచమస్కంధము
 ఇరువది ఆరవ అధ్యాయము సంపూర్ణము.
 పంచమ స్కంధము సర్వం సంపూర్ణము
 ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

